

”Finland may come to regret joining NATO when everyone sobers up”

Venäjän valtion kontrolloiman median välittämät strategiset narratiivit Suomen Nato-jäsenyydestä ontologisen turvallisuuden haastajana

Valtio-oppi
pro gradu -tutkielma

Laatija:
Elli Hentunen

19.3.2024
Turku

Pro gradu -tutkielma

Oppiaine: Valtio-oppi

Tekijä: Elli Hentunen

Otsikko: ”Finland may come to regret joining NATO when everyone sobers up”: Venäjän valtion kontrolloiman median välittämät strategiset narratiivit Suomen Nato-jäsenyydestä ontologisen turvallisuuden haastajana

Ohjaaja: Professori Maija Setälä

Sivumäärä: 79 sivua + Liitteet

Päivämäärä: 19.3.2024

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastellaan Venäjän valtion kontrolloiman median välittämiä strategisia narratiiveja osana nykyaikaista informaatiovaikuttamista. Tutkielman tarkoituksena on selvittää, millaisia strategisia narratiiveja yksi merkittävin Venäjän valtion kontrolloima media, RT (entinen *Russia Today*), on välittänyt Suomen Nato-jäsenyydestä aikavälillä 17.12.2021–30.4.2023, sekä analysoida, miten aineistosta tunnistetut narratiivit näyttäytyvät ontologisen turvallisuuden viitekehysessä. Tutkielman aineisto koostuu 108 tekstistä, jotka on julkaistu RT:n englanninkielisellä uutissivustolla.

Aineiston analysoinnissa hyödynnetään narratiivien analyysin monimenetelmällistä tutkimusotetta. Analyysin ensimmäinen osa perustuu laskennalliseen kuvailevaan analyysiin, jossa strategiset narratiivit tunnistetaan aineistosta laskemalla niiden esiintymistiheyttä. Analyysin toinen osa perustuu puolestaan narratiivien laadulliseen analyysiin. Analyysin toisessa osassa tunnistettuja narratiiveja peilataan konstruktiivisen turvallisuuden ja ontologisen turvallisuuden viitekehukseen. Ontologinen turvallisuus eli niin sanottu oman itsensä turvallisuus muodostuu oman identiteetin ja sen jatkuvuuden suojelusta sekä ympäristön turvallisuudesta, kuten rutiininomaisista sosiaalisista suhteista sekä vakaasta ”kodin tunteesta”.

Tämän tutkielman perusteella RT:n uutissivustolla esiintyi Suomen Nato-jäsenyysprosessin aikana seitsemän Suomen Nato-jäsenyydestä kertovaa usein toistuvaa strategista narratiivia:

- Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan
- Uhkaava Suomi, joka kääntyi Venäjää vastaan
- Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen
- Nato-jäsenyys ei hyödytä Suomea ja se on vastoin Suomen kansallista etua
- Naton laajentuminen on uhka Venäjälle, mutta Suomen Nato-jäsenyys ei ole välitön uhka Venäjälle
- Naton laajentuminen on uhka Venäjälle, mikä tarkoittaa, että myös Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle
- Epäyhtenäinen Nato, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista

Lisäksi tämän tutkielman perusteella osa tunnistetuista narratiiveista pyrkii haastamaan Suomen ontologista turvallisuutta. Strategiset narratiivit pyrkivät esimerkiksi haastamaan Suomen kansallisen identiteetin jatkuvuutta korostamalla Suomen historiallisen puolueettomuusidentiteetin päättymistä. Tunnistetut narratiivit myös haastavat Suomen sosiaalisen ympäristön vakautta, sillä narratiivien mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen erilaisin poliittisin ja sotilaallisoin toimenpitein. Lisäksi narratiivit haastavat Suomen ”kansallisen kodin” vakautta kyseenalaistamalla Suomen kansallisen suvereniteetin pysyvyyden. Kaiken kaikkiaan tutkielman aineistosta tunnistetut narratiivit asettuvat luonnolliseen jatkumoon aiemman Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan venäläisen kerronnan kanssa.

Avainsanat: Informaatiovaikuttaminen, Konstruktivismi, Nato, Ontologinen turvallisuus, Strategiset narratiivit, Suomi, Venäjä

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Konstruktivismi teoreettisena viitekehyksenä	9
2.1	Sosiaalinen konstruktivismi	9
2.2	Narratiivit konstruktivistisena tutkimuskohteena	10
3	Informaation käyttäminen strategisesti	13
3.1	Vaikuttamisen monet käsitteet	13
3.2	Propagandasta informaatiovaikuttamiseen	16
3.3	Strategiset narratiivit	18
4	Venäjä informaatiovaikuttajana	22
4.1	Venäjän ja länsimaiden välinen narratiivinen kamppailu	22
4.2	Venäjä aktiivisena toimijana	27
4.3	RT Venäjän valtion kontrolloimana mediana	30
4.4	Suomen Nato-jäsenyys Venäjän narratiivisen kerronnan kohteena	32
5	Konstruktivistinen ja ontologinen turvallisuus	34
5.1	Turvallisuus konstruktiona	34
5.2	Ontologinen turvallisuus	35
5.2.1	Identiteetti ja sen jatkuvuuden suojeleminen	36
5.2.2	Vakaa ”kodin tunne”	37
5.2.3	Rutiininomaiset sosiaaliset suhteet	38
5.2.4	Ontologinen turvallisuus ja informaatiovaikuttaminen	39
6	Aineisto ja menetelmät	40
6.1	Tutkimusaineisto	40
6.2	Narratiivien analyysi tutkimusmenetelmänä	43
7	Strategiset narratiivit ontologisen turvallisuuden haastajana	47
7.1	RT:n strategiset narratiivit Suomen Nato-jäsenyydestä	47
7.1.1	Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan	49
7.1.2	Uhkaava Suomi, joka kääntyi Venäjää vastaan	50
7.1.3	Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen	52
7.1.4	Nato-jäsenyys ei hyödytä Suomea ja se on vastoin Suomen kansallista etua	53

7.1.5	Suomen Nato-jäsenyys on ja ei ole uhka Venäjälle	54
7.1.6	Epäyhtenäinen Nato, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa	56
7.1.7	Narratiivien yhteenveto	58
7.2	Strategiset narratiivit ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä	59
8	Johtopäätökset	66
	Lähteet	71
	Liitteet	80
	Liite 1. Aineistoluettelo	80

1 Johdanto

Venäläiset mediat ovat vuosien ajan uutisoineet valikoivasti ja yksipuolisesti Suomesta Euroopan unionia ja Pohjois-Atlantin puolustusliittoa eli Natoa käsittelevien aiheiden kontekstissa. Valikoivan uutisoinnin tarkoituksena on ollut luoda Venäjän strategisten intressien mukaista kertomusta eli narratiivia Suomen kapeasta ulko- ja turvallisuuspoliittisesta liikkumavarasta. (Jantunen ja Puustola 2015.) Venäjän uutisointi Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä muuttui kuitenkin aktiivisemmaksi ja painostavammaksi sen jälkeen, kun Venäjä hyökkäsi laajamittaisesti Ukrainaan keväällä 2022. Venäjän hyökkäys muutti Euroopan turvallisuustilannetta tavalla, jonka seurauksena Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä alettiin keskustella julkisesti aiempaa aktiivisemmin. Kun Suomen hallitus oli ilmaissut halunsa liittyä sotilasliitto Natoon, venäläinen media syytti Suomen hallituksen lausuntojen olevan ”vastoin suomalaisten tahtoa, sillä suurin osa suomalaisista vastustaa edelleen Suomen Nato-jäsenyyttä”, ja saman tarinan mukaan ”suomalaiset eivät voi ilmaista mielipiteitään, sillä poliittiset päättäjät eivät suostu järjestämään asiasta kansanäänestystä” (EU vs Disinfo n.d.).

Vaikka edellä esitetty esimerkki on vain yksi tapaus venäläisen median tarkoitushakuisesti vääristelevästä uutisoinnista, se on kuitenkin osa paljon laajempaa venäläistä informaatiovaikuttamisen strategiaa. Esimerkki tukee Venäjän valtionjohdon virallista narratiivia, jonka mukaan länsimaiset demokratiat eivät ole sitoutuneet omiin demokraattisiin normeihinsa (ks. Baumann 2020) – tässä tapauksessa rehelliseen, avoimeen ja kansalaisten preferenssejä heijastelemaan demokraattiseen päätöksentekoon. Mario Baumann (2020) on tutkinut Venäjän ja länsimaiden välisiä strategisia narratiiveja, joita molemmat osapuolet käyttävät toisiaan koskevassa uutisoinnissa. Baumannin (2020, 297) mukaan sekä Venäjä että länsimaat näkevät toisensa offensiivisena vastustajana tai uhkana sekä moraalittomana ja irrationaalisen toimijana, joka aiheuttaa epäjärjestystä kansainvälisessä järjestelmässä. Tällaisella uutisoinnilla molemmat osapuolet pyrkivät luomaan ja ylläpitämään narratiiveja, joiden avulla osapuolet käyvät kamppailua siitä, mikä on oikein ja mikä väärin tai kuka puhuu totta ja kuka valetta (Baumann 2020, 303).

Edellä esitetyn Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan disinformaatioesimerkin yhteydessä venäläinen media vetosi myös hyvin historialliseen suomalaiseen narratiiviin Suomen puolueettomuudesta sekä neutraalista asemasta ”idän” ja ”lännen” välissä. Disinformaation mukaan ”puolueettomuus ja hyvät naapuruussuhteet Venäjän kanssa ovat taanneet Suomen turvallisuuden” (EU vs Disinfo n.d.). Suomen puolueettomuuspolitiikka ja hyvät

naapuruussuhteet Venäjään ovatkin määrittäneet Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa sekä suomalaista identiteettiä vuosikymmenien ajan (Dragomir 2009). Väite, jonka mukaan puolueettomuus ja hyvät kahdenväliset suhteet Venäjään ovat ainoa tapa taata Suomen turvallisuus nykyisessä eurooppalaisessa turvallisuustilanteessa, on kuitenkin narratiivi, jonka tavoitteena on horjuttaa Suomen kansallista identiteettiä ja haastaa Suomen historiaan perustuvaa kansallista narratiivia. Boltonin (2021, 134) mukaan tällaisen informaatiovaikuttamisen vaarallisuus piilee siinä, että sillä pyritään horjuttamaan vakaita elämäkerrallisia narratiiveja, jotka ovat yksilöllisen tai kansallisen identiteetin perusta, sekä heikentämään yksilön ja kansakunnan ”kodin” ja turvallisuuden tuntoa. Toisin sanoen tällaisella informaatiovaikuttamisella pyritään heikentämään yksilön ja kansakunnan ontologista turvallisuutta eli niin sanottua oman itsensä turvallisuutta, joka muodostuu oman identiteetin ja sen jatkuvuuden suojelusta sekä ympäristön turvallisuudesta, kuten rutiininomaisista sosiaalisista suhteista sekä vakaasta ”kodin tunteesta” (Lupovici 2023; Mitzen 2006; Subotić 2016).

Koska informaatiovaikuttaminen on poliittista ja strategista toimintaa, jossa narratiiviset kerronnan muodot ovat merkittävässä roolissa, edellä esitettyyn Suomen Nato-jäsenyyttä koskevaan disinformaatioesimerkkiin viitaten on perusteltua tutkia Venäjän strategisia narratiiveja Suomen Nato-jäsenyydestä erityisesti aikana, jolloin Suomen hakuprosessi sotilasliiton jäseneksi oli vielä käynnissä. Lisäksi on perusteltua tutkia, miten nämä tunnistetut narratiivit pyrkivät haastamaan kohteen turvallisuuden tuntoa eli ontologista turvallisuutta. Näin ollen tämän tutkielman tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisia strategisia narratiiveja Venäjän valtion kontrolloima media RT (entinen *Russia Today*) on välittänyt Suomen Nato-jäsenyydestä aikavälillä 17.12.2021–30.4.2023?
2. Miten tunnistetut strategiset narratiivit näyttäytyvät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä?

Tutkimuksellinen kiinnostus Venäjän valtiollisia narratiiveja kohtaan on viime vuosina lisääntynyt huomattavasti. Venäjän valtion kontrolloimissa medioissa esiintyviä strategisia narratiiveja on viime vuosina tutkittu muun muassa laadullisesti (esim. Baumann 2020), määrällisesti (esim. Tyushka 2022) sekä monimenetelmällisesti yhdistäen kehysanalyysia ja kvantitatiivista analyysia (Grigor 2020). Lisäksi pohjoismaisissa tutkimuksissa on muutaman viime vuoden aikana tutkittu tapauskohtaisesti ja vertaillen millaisia strategisia narratiiveja Venäjä kohdistaa Ruotsiin, Suomeen, Norjaan ja Tanskaan (Wagnsson ja Barzanje 2021;

Deverell ym. 2021). Suomessa Venäjän strategisia narratiiveja on kuitenkin tutkittu melko vähän. Esimerkiksi Oivo (2021) on tutkinut monimenetelmällisesti mitä Venäjän hallinnon strategisia narratiiveja suomalaiset vastamediat välittävät suomalaisille suomen kielellä. Grigor (2020) on puolestaan tutkinut Helsingin yliopiston väitöskirjassaan millaisia strategisia narratiiveja Venäjän televisio välittää yleisölleen.

Venäjän strategisia narratiiveja on tutkittu viime vuosina myös muutamissa suomalaisissa pro gradu -tutkielmissa. Esimerkiksi Mäkilä (2022) on tutkinut pro gradu -tutkielmassaan Venäjän informaatiovaikuttamista ja strategisia narratiiveja uutiskäännöksissä, ja Räsänen (2023) on puolestaan tutkinut pro gradu -tutkielmassaan venäläisen News front -propagandasivuston strategisia narratiiveja Suomen Nato-jäsenyydestä hakuprosessin aikana. Tämän tutkielman tutkimusasetelma onkin merkittävästi yhteneväinen Räsänen (2023) pro gradu -tutkielman tutkimusasetelman kanssa. Räsänen analysoi News front -sivustolla esiintyviä strategisia narratiiveja propagandan ja strategisten narratiivien teoreettisessa viitekehysessä, joten Räsänen (2023) tutkielmasta poiketen tässä tutkielmassa analysoidaan eri median lisäksi tunnistettuja narratiiveja myös konstruktivistisesta näkökulmasta ontologisen turvallisuuden viitekehysessä. Tämä tutkielma täydentää aiempia tutkimuksia käsitellen yhden merkittävimmän venäläisen median, RT:n, uutisointia ajanjaksolla, jolloin Venäjän rajanaapuri on vastoin Venäjän intressejä liittymässä sotilasliitto Naton jäseneksi.

RT on yksi merkittävimmistä venäläisistä medioista, jonka rahoitus tulee suoraan Venäjän valtiolta. RT välittää Venäjän valtionjohdon näkemyksiä ja narratiiveja tukevaa mediasisältöä kansallisesti ja kansainvälisesti useilla eri kielillä. (Elswah ym. 2020, 623.) Tutkielman aineisto koostuu RT:n kansainväliselle yleisölle suunnatuista englannin kielellä julkaistuista uutisartikkeleista ja muista teksteistä, kuten RT:n asiantuntijoiden laatimista politiikka-analyyseista ja feature-tekstilajiin kuuluvista artikkeleista. Aineisto koostuu yhteensä 108:sta aikavälillä 17.12.2021–30.4.2023 julkaistusta artikkelista, jotka on haettu RT:n sivustolta kesällä 2023 Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevällä hakulausekkeella. Tutkimusaineisto on esitelty tarkemmin tutkielman kuudennessa luvussa. Tutkimuskysymyksiin pyritään vastaamaan monimenetelmällisesti narratiivien analyysin sekä konstruktivistista ja ontologista turvallisuutta käsittelevien teorioiden avulla.

Strategisten narratiivien käsite on tämän tutkielman keskeisin käsite ja se avataan tarkemmin luvussa 3.3. Lyhyesti esitettynä strategiset narratiivit ovat poliittisten toimijoiden kertomuksellisia työkaluja, joilla poliittiset toimijat pyrkivät tietoisesti rakentamaan eli

konstruoimaan omaan politiikkaansa sopivaa poliittista todellisuutta. Tämän tutkielman kannalta on kuitenkin syytä huomioida, että narratiivit limittyvät jokaiseen tämän tutkielman osa-alueeseen. Sen lisäksi että narratiivit ovat poliittisten toimijoiden strategia, ne ovat myös tämän tutkielman tutkimuskohde sekä osa teoreettista viitekehystä ja tutkimusmenetelmää. Narratiivit luovat todellisuutta, joten ne voidaan ymmärtää konstruktivistisena tutkimuskohteena. Konstruktivismi, erityisesti sosiaalinen konstruktivismi, muodostaakin tämän tutkielman taustalla olevan teoreettisen viitekehysten, joka esitellään tarkemmin tutkielman seuraavassa luvussa.

Lisäksi strategiset narratiivit asettuvat osaksi informaatiovaikuttamista. Voidaan ajatella, että ilmiö, jossa valtioiden rajat ylittävässä informaatioympäristössä pyritään levittämään omaa konstruktivistista todellisuuskäsitystä strategisten narratiivien avulla, on osa informaatiovaikuttamista. Tässä tutkielmassa analysoidaan nimenomaan valtiollisen median kautta levitettyjä poliittisten toimijoiden strategisia narratiiveja osana valtiollista informaatiovaikuttamista. Näin ollen koska informaatiovaikuttamisen käsitteistö muodostaa myös osaltaan tämän tutkielman laajemmän viitekehysten, tutkielman kolmannessa luvussa taustoitetaan informaatiovaikuttamisen käsitteistöä ja pyritään muodostamaan tämän tutkielman kannalta mielekäs kokonaiskuva aiheeseen liittyen. Informaatiovaikuttamiseen liittyvä käsitteistö on melko vakiintumatonta, eikä monille käsitteille ole yhtä yleisesti hyväksyttyä määritelmää: samaa ilmiötä kuvataan monin käsittein ja käsitteet vaihtelevat näkökulman mukaan.

Tutkielman neljännessä luvussa perehdytään puolestaan syvällisemmin Venäjään aktiivisena toimijana informaatioympäristössä. Lisäksi neljännessä luvussa taustoitetaan Venäjän ja länsimaiden välistä narratiivista kamppailua, jota osapuolet käyvät informaatiovaikuttamisen keinoin. Luvussa viisi esitellään tutkielman analyysin kannalta oleellinen ontologisen turvallisuuden teoria, johon aineistosta tunnistettuja narratiiveja peilataan. Lyhyesti esitettynä ontologinen turvallisuus muodostuu oman identiteetin ja sen jatkuvuuden suojelusta sekä ympäristön turvallisuudesta, kuten rutiininomaisista sosiaalisista suhteista sekä vakaasta ”kodin tunteesta” (Lupovici 2023; Mitzen 2006; Subotić 2016). Luvussa kuusi avataan aineiston lisäksi tässä tutkielmassa käytettyä tutkimusmenetelmää, joka on narratiivien analyysia mukaillen monimenetelmällinen. Seitsemännessä luvussa aineistosta muodostetaan ensin aineistolähtöisesti narratiivisia kategorioita eli lyhyitä tyyppikertomuksia, jotka toistuvat aineistossa. Tämän jälkeen jokainen tyyppikertomus eli strateginen narratiivi analysoidaan tarkemmin ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä. Tutkielman keskeiset johtopäätökset on koottu lukuun kahdeksan.

2 Konstruktivismi teoreettisena viitekehyksenä

Konstruktivismi on tieteenfilosofinen suuntaus, jossa korostetaan todellisuuden sosiaalisesti rakennettua luonnetta universaaliuden sijaan. Konstruktivistinen tutkimusote korostaa intersubjektivisuutta, sillä todellisuus tuotetaan yhteisön päätöksellä: kaikki uskovat sen olevan olemassa kaikille. Tämän takia konstruktivismi sopii hyvin turvallisuuteen liittyvien normien ja identiteettien tutkimiseen sekä merkityksien tuottamista ja diskursseja käsittelevän analyysin perustaksi. (Koivula 2013, 108–109.) Konstruktivismi, erityisesti sosiaalinen konstruktivismi, muodostaa tämän tutkielman taustalla olevan teoreettisen viitekehyksen, sillä tutkimuksen kohteena olevat strategiset narratiivit ovat sosiaalisia konstruktioita. Sosiaalisen konstruktivismin lyhyen esittelyn jälkeen konstruktivismia tarkastellaan tässä luvussa myös narratiivien tutkimuksen näkökulmasta.

2.1 Sosiaalinen konstruktivismi

Äärimmillään konstruktivistinen näkemys hylkää ajatuksen objektiivisesti tarkasteltavasta maailmasta ja tarjoaa tilalle näkemyksen, jonka mukaan asiat rakentuvat merkityksistä, joita annamme niille (Kerttunen 2013, 50; Perheentupa 2013, 91). Sosiaalinen konstruktivismi ei kuitenkaan vie konstruktivistista ajatusta äärimilleen, sillä sosiaalisen konstruktivismin mukaan on olemassa ihmisestä riippumaton objektiivinen maailma, mutta sen merkitykset ovat jaetusta ymmärryksestä riippuvaisia sosiaalisia rakenteita ja tulkintoja (Kerttunen 2013, 50; Wendt 1995, 75). Sosiaalisen konstruktivismin mukaan meidän tulisikin suhtautua kriittisesti vakiintuneisiin tapoihimme ymmärtää maailmaa ja itseämme. Sosiaalinen konstruktivismi pyrkii haastamaan ajatuksen, että tieto perustuu aina objektiiviseen ja puolueettomaan maailman havainnointiin. (Burr 1995, 3.)

Konstruktivistisen näkemyksen mukaan annamme asioille merkityksiä yhteisöinä ja yksilöinä (Perheentupa 2013, 91), joten tieto maailmasta rakentuu ihmisten keskinäisen vuorovaikutuksen kautta. Näin ollen tapamme ymmärtää maailmaa ja se mitä pidämme totuutena, on sosiaalisen prosessin ja vuorovaikutuksen tuotos. (Burr 1995, 4.) Lisäksi koska sosiaalisen konstruktivismin mukaan merkitykset rakentuvat sosiaalisessa vuoropuhelussa muiden kanssa, ne ovat aina aikaan, paikkaan ja toimijoihin sidottuja (Kerttunen 2013, 50). Koska todellisuutta rakentavat merkitykset ovat kontekstiinsa sidottuja, konstruktivistisen näkemyksen mukaan ei ole olemassa yhtä ainoaa ja kaikille yhteistä todellisuutta, vaan ihmisten

mielissä ja sosiaalisessa vuorovaikutuksessa on olemassa yhtä aikaa useita konstruoituvia todellisuuksia (Heikkinen 2010, 146).

Konstruktivististen totuuksien ja merkityksien tuottaminen näyttäytyy poliittisessa elämässä usein jopa eräänlaisena kamppailuna, jossa eri toimijat pyrkivät tekemään omasta tulkinnastaan virallisen totuuden ja syrjäyttämään muiden toimijoiden vastaavat tulkinnat (Sipilä ja Koivula 2014, 28). Tällainen konstruktivistinen kamppailu heijastuu suoraan narratiiviseen kamppailuun, johon palataan tämän tutkielman seuraavissa luvuissa. Lyhyesti voidaan todeta, että sosiaaliseen konstruktivismiin liittyy olennaisesti kilpailevat väitteet tiedosta ja totuudesta. Kun tietty todellisuutta luova narratiivi vakiintuu, vaihtoehtoiset narratiivit eivät enää kuulosta johdonmukaisilta – ja kun vaihtoehtoiset narratiivit eivät enää kykene vakuuttamaan yleisöään, ne lakkaavat olemasta (Subotić 2016, 615).

Konstruktivismia on kritisoitu liiallisesta suhteellistamisesta ja objektiivisten faktojen puuttumisesta. Äärimmillään konstruktivismiin on väitetty tekevän mahdottomaksi esittää minkäänlaisia todentavia väitteitä tai havainnoida fyysistä maailmaa: mikäli kaikki on sosiaalisesti rakentunutta ainesta, jolle voidaan aina antaa uusia merkityksiä, ei ole olemassa lopulta minkäänlaista objektiivista faktaa. Konstruktivismiin tarkoitus ei ole kuitenkaan kyseenalaistaa fyysisen maailman olemassaolon ongelmia, vaan kyseenalaistaa niin sanottuja valmiiksi annettuja faktoja, kuten valtioiden identiteettejä ja etuja. (Perheentupa 2013, 99.)

2.2 Narratiivit konstruktivistisena tutkimuskohteena

Kielellinen vuorovaikutus ja diskurssit ovat sosiaalisen konstruktivismiin keskiössä, sillä kirjoitettu ja puhuttu kieli on yksi keskeisimmistä sosiaalisen vuorovaikutuksen muodoista. Diskurssilla tarkoitetaan merkitysjoukkoa, joka ilmentää ymmärrystämme tuottamalla tietyn version jostakin asiasta, kuten tapahtumasta, ilmiöstä, henkilöstä tai henkilöiden muodostamasta ryhmästä. Diskurssi voi pitää sisällään esimerkiksi metaforia, representaatioita, kuvia, lausuntoja sekä tarinoita tai kertomuksia eli narratiiveja. Diskurssit esittävät jonkin asian aina tietyllä tavalla, ja joidenkin asioiden ympärille voi muodostua useita erilaisia diskursseja, jotka kuvaavat asian eri tavoin. Diskurssit rakentavat käsityksiämme maailmasta ja jokainen diskurssi pyrkii olemaan totuus. (Burr 1995, 48–49.)

Narratiivit ja diskurssit limittyvät tiiviisti yhteen, sillä narratiivit voidaan nähdä diskursiivisina työkaluina tai tapoina, jotka rakentavat kertomuksia maailmasta (Subotić 2016, 612) sekä siitä, millainen sen tulisi olla (Patterson ja Monroe 1998, 321). Narratiivien avulla rakennamme eli

konstruoimme perustavanlaatuisia diskursiivisia kertomuksia siitä, keitä me olemme, mistä me tulemme ja mikä on meidän yhteinen tarkoituksemme (Turner ja Nymalm 2019, 410). Yksilöinä, ryhminä ja kansakuntina luomme ja käytämme narratiiveja tulkitaksemme ja ymmärtääksemme myös ympärillämme olevia poliittisia todellisuuksia (Patterson ja Monroe 1998, 316). Toisaalta diskurssit myös rakentavat narratiiveja, sillä diskurssit voidaan nähdä niin sanottuna kommunikaation raakamateriaalina eli tietämyksenä jostakin asiasta, kuten tieteestä, historiasta, lainopista tai teologiasta (Miskimmon ym. 2013, 7). Näin ollen diskurssien ja narratiivien suhde on moniulotteinen ja alati muuntuva.

Narratiivit kuitenkin eroavat muista diskursiivisista tavoista ja diskursseista muutamalla tavalla. Ensinnäkin narratiivinen kerronta edellyttää aktiivista toimijuutta: ihmiset tai ihmisten muodostamat yhteenliittymät ovat toimijoita, joilla on oma roolinsa narratiivisessa kerronnassa. Lisäksi narratiiveissa on aina kertoja, jolla on näkökulma. Kertoja ja kertojan rooli vie narratiivisen kerronnan raportointia pidemmälle: narratiivit paljastavat kertojan käsityksiä itsestä ja maailmasta sekä niistä oppikäsitteistä, jotka rakentavat kertojan näkemyksen mukaista maailmanjärjestystä. Narratiivinen kerronta edellyttää myös jonkin verran tapahtumien peräkkäistä järjestystä eli kronologiaa. (Patterson ja Monroe 1998, 316.) Ajallinen ulottuvuus on yksi keskeisimmistä narratiiveja ja diskursseja erottavista tekijöistä: diskurssit eivät sisällä narratiiveille ominaista syy-seuraussuhdetta, joka voi siirtää toimijat *status quo* toiseen (Miskimmon ym. 2013, 7). Sen lisäksi, että narratiivisessa kerronnassa on olennaista se, mitä kerrotaan ja miten asia kerrotaan, narratiivien sisältämät aukot ja vaikeneminen tietyistä asioista ovat myös osa kerrontaa (Patterson ja Monroe 1998, 329).

Konstruktivismia mukaillen narratiivit ovat tapa rakentaa ja yhdistää tietoa maailmasta kognitiivisesti ymmärrettäväksi todellisuudeksi. Narratiiveilla on siis keskeinen rooli todellisuuskäsitysten järjestämisessä yhtenäiseksi ja merkitykselliseksi kokonaisuudeksi. (Patterson ja Monroe 1998, 315, 319.) Näin ollen narratiivit voidaan ymmärtää konstruktivistisena tutkimuskohteena, sillä ihmiset rakentavat eli konstruoivat tietonsa ja identiteettinsä narratiivien välityksellä. Tieto maailmasta ja omasta itsestä on jatkuvasti kehittyvä kertomus, joka rakentuu ja muuttuu muotoaan ihmisten aikaisemman tiedon ja kokemusten perusteella. Lisäksi ihmisten näkemykset muuttuvat, kun ihminen saa uutta tietoa ja keskusteleo muiden ihmisten kanssa. (Heikkinen 2010, 146.)

Narratiivit tarjoavat sekä yksilöille että kollektiiveille merkityksellisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteen esimerkiksi maantieteellisesti, kulttuurillisesti tai sosiaalisesti.

Kulttuurillisesti jaetut narratiivit tarjoavat pohjan yhteisille ymmärryksille ja tulkinnoille. Mikäli nämä yhteiset ymmärrykset kyseenalaistetaan, narratiiveilla voidaan myös luoda konflikteja. Yhteiskunnan rakennetta muuttamaan pyrkivä liike tai toimija voi pyrkiä haastamaan yhteiskunnassa vallitsevan ymmärryksen ja sen taustalla olevat narratiivit. (Patterson ja Monroe 1998, 321.)

Kun narratiiveja tarkastellaan konstruktivistisena tutkimuskohteena, identiteettien rooli ja niiden muotoutuminen korostuvat. Sosiaalisen konstruktivismiin mukaan luomme sosiaalisen vuorovaikutuksen kautta suhteellisen kestävästi sosiaaliset rakenteet, joiden perusteella määrittelemme identiteettimme ja intressimme (Wendt 1992, 406; Burr 1995, 51) – ja toisaalta narratiivit ovat sosiaalisia rakenteita (Subotić 2016, 616.), joten rakennamme oman identiteettimme ja käsityksemme maailmasta nimenomaan narratiivien kautta (Heikkinen 2010, 145). Lisäksi narratiivit ohjaavat toimintaamme: narratiivit vaikuttavat siihen, miten käyttäydymme eli vastaamme poliittiseen todellisuuteen ja sen muutoksiin (Patterson ja Monroe 1998, 322).

Narratiivit ja niiden muodostamat identiteetikäsitykset vaikuttavat siis toimintaamme niin yksilöinä kuin kollektiiveina – ja tämä näyttäytyy myös osana kansainvälistä politiikkaa. Konstruktivismiin perusperiaatteen mukaan valtiot käyttäytyvät muita toimijoita kohtaan niiden merkityksien perusteella, joita ne näille antavat, sekä reagoivat objektiivisten faktojen lisäksi toisten valtioiden toimintaan myös sen perusteella, miten ne tulkitsevat näitä. Lisäksi konstruktivismiin mukaan valtiot myös määrittelevät omat etunsa ja tavoitteensa sosiaalisen vuorovaikutuksen sekä sosiaalisten normien kautta. (Wendt 1992.) Valtioiden väliset suhteet eivät siis perustu vain objektiivisesti määriteltyjen etujen tavoitteluun, vaan myös niihin liittyviin tulkintoihin ja merkityksiin, joita luodaan esimerkiksi narratiivien avulla.

Narratiivit ovat yhteiskunnallisen ja poliittisen elämän keskeinen piirre (Turner ja Nymalm 2019, 410), sillä niillä voidaan rakentaa käsityksiä kansakunnista, historiasta ja tulevaisuudesta sekä arvokkaasta elämästä (Mäkelä ja Karttunen 2020). Narratiiveja käytetään kuitenkin yhä useammin myös välineellisesti, jolloin voidaan puhua strategisista narratiiveista. Välineellisesti luoduilla strategisilla narratiiveilla voidaan tarkoituksellisesti haastaa kohdevaltion identiteetti, liittoutumat ja yhteistyöverkostot sekä normatiivinen johtajuus tai hegemonia, jolloin narratiiveilla voidaan tarkoituksellisesti heikentää kohdevaltion ontologista turvallisuutta (Tyushka 2022, 121). Strategisten narratiivien käsitettä avataan seuraavassa luvussa informaatiovaikuttamiseen liittyvän käsitteistön yhteydessä.

3 Informaation käyttäminen strategisesti

Informaation käyttäminen strategisesti ei ole uusi ilmiö, sillä poliittiset toimijat ovat jo vuosisatojen ajan käyttäneet informaatiota strategisesti ajaessaan omia poliittisia tavoitteitaan. Valtaa käyttävät tai sitä haluavat toimijat esimerkiksi valikoivat kertomaansa informaatiota sekä pyrkivät vaikuttamaan ihmisten oppikäsityksiin levittämällä omien intressiensä mukaista historiankirjoitusta tai uskonnollisia oppeja. Ensimmäisen maailmansodan aikana joukkotiedotusvälineiden käyttö propagandan levittämisen kanavana jalosti kuitenkin informaation strategista käyttöä ennennäkemättömällä tavalla. Sodan osapuolet pystyivät joukkotiedostuksen avulla vaikuttamaan tehokkaasti entistä suurempien massojen mielikuviin ja käsityksiin sodasta, omasta kansakunnasta ja vihollisesta. (Pörsti 2017, 7–8.) Nykymuotoinen digitaalinen mediaympäristö on jalostanut informaation strategista käyttöä entisestään. Vastakkaisten ideologioiden kamppailu suurten joukkojen mielistä käydään 2000-luvulla valtioiden rajat ylittävässä reaaliaikaisessa digitaalisessa ympäristössä, jossa kamppailun kohteena on entistä suuremman ihmisjoukon mielikuvat ja käsitykset. Tässä luvussa tarkastellaan informaation tarkoitushakuiseen ja strategiseen käyttöön liittyvää käsitteistöä sekä nykyaikaisia mekanismeja, joilla pyritään vaikuttamaan ihmisjoukkojen mielikuviin ja käsityksiin.

3.1 Vaikuttamisen monet käsitteet

Sanastokeskuksen (2022) tuoreimman määritelmän mukaan vihamielinen informaatiovaikuttaminen on kohteelle haitallista toimintaa, jossa ”informaatiota tuottamalla, muokkaamalla tai sen saatavuutta rajoittamalla pyritään vaikuttamaan kohteen käsityksiin tai toimintaan”. Kun tällainen informaatiovaikuttaminen on jatkuvaa, sillä pyritään vaikuttamaan kohteen hitaasti muuttuviin ajatus- ja käyttäytymismalleihin sekä pitkän ajan kuluessa omaksuttuihin asenteisiin ja arvoihin (Mikkola ym. 2018, 61). Näin määriteltynä informaatiovaikuttamisen käsite edustaa tämän tutkielman laajempaa kontekstia.

Informaatiovaikuttaminen on kuitenkin pääsääntöisesti suomen kielessä vakiintunut käsite, eikä sille ole yleisesti hyväksyttyä englanninkielistä vastinetta. Anglosaksisessa tutkimusperinteessä informaatiovaikuttamisen vastineena käytetään useimmiten informaatio-sodan (*information war*) ja informaatio-sodankäynnin (*information warfare*) käsitteitä. (Sanastokeskus 2022.) Toisaalta informaatiovaikuttaminen ymmärretään usein yhdeksi hybridivaikuttamisen (*hybrid influencing*) ja -häirinnän (*hybrid interference*) osa-alueeksi.

Hybridivaikuttaminen ja -häirintä puolestaan voidaan nähdä alakäsitteinä hybridisodankäynnin (*hybrid warfare*) käsitteelle, jolla tarkoitetaan koordinoitua sotilaallisten ja ei-sotilaallisten taktiikoiden yhdistelmää, jonka avulla jokin tietty toimija pyrkii saavuttamaan strategisia tavoitteitaan. (Mikkola ym. 2018, 7–9.)

Koska informaatio- ja hybridisodankäynnin käsitteet painottavat informaation strategista käyttöä osana sotilaallisia operaatioita (esim. Flyktman 2017), on perusteltua puhua vaikuttamisesta ja häirinnästä, kun tarkastellaan rauhan aikana tapahtuvaa informaation käyttöä ennalta asetettujen päämäärien saavuttamiseksi (Mikkola ym. 2018, 10). Lisäksi, koska demokraattisissa järjestelmissä vaikuttaminen on normaalia ja esimerkiksi puolueiden ja monien yritysten kannalta välttämätöntä toimintaa (Pörsti 2017, 121–123), voidaan perustellusti puhua vihamielisestä informaatiovaikuttamisesta tai -häirinnästä, kun halutaan painottaa vaikuttamisen aggressiivista ja kohdeyleisöä polarisoivaa sävyä (esim. Mikkola ym. 2018). Häirinnällä pyritään manipuloimaan esimerkiksi kohdevaltion poliittisia prosesseja sekä agendan muodostusta niin, että kohdevaltio uskoo edelleen pyrkivänsä omien intressiensä mukaiseen toimintaan itsenäisesti ja vapaaehtoisesti, vaikka todellisuudessa kohdevaltio vahvistaa toiminnallaan vaikuttamaan pyrkivän toimijan agendaa tai halvaannuttaa omaa päätöksentekokykyään (Mikkola ym. 2018, 9–10).

Koska informaatiovaikuttamisen käsitteelle ei ole olemassa vakiintunutta englanninkielistä vastinetta, englanninkielisissä tutkimuksissa samaa ilmiötä kuvataan hyvin moninaisin käsittein – erityisesti silloin, kun halutaan tehdä ero englanninkieliseen informaationsodan (*information war*) käsitteeseen ja korostaa nimenomaan rauhan aikana tapahtuvaa informaation strategista käyttöä. Esimerkiksi Paterson ja Hanley (2020) käyttävät poliittisen sodankäynnin (*political warfare*) käsitettä, joka toimii kattokäsitteenä kaikelle sellaiselle strategiselle toiminnalle, joita voidaan harjoittaa ilman fyysisiä sotatoimia. Patersonin ja Hanleyn (2020, 440) mukaan poliittista sodankäyntiä ovat kaikki operaatiot, joilla pyritään vaikuttamaan, vakuuttamaan tai pakottamaan yksittäiset tai useat kansallisvaltiot, järjestöt tai yksilöt toimimaan operaation toteuttaneen tahon strategisten etujensa mukaisesti. Poliittista sodankäyntiä ovat näin ollen esimerkiksi diplomaattiset ja taloudelliset painostuskeinot. Lisäksi englanninkielinen informaationsodan käsite ja suomenkielinen informaatiovaikuttamisen käsite kuuluisivat tämän määritelmän perusteella poliittisen sodankäynnin käsitteen alle.

Golova (2020) käyttää puolestaan Joseph Nyen pehmeän vallan (*soft power*) käsitettä, jolla hän pyrkii kuvaamaan valtioiden rajat ylittävää vaikuttamista. Pehmeää valtaa käyttävät valtiot

pyrkivät vaikuttamaan muiden valtioiden politiikkaan ja julkiseen mielipiteeseen julkisten sfäärien kautta, mikä kattaa myös ylikansallisten informaatiovirtojen strategisen muokkaamisen (Golova 2020, 249). Kuten poliittisen sodankäynnin käsitteellä, myös pehmeän vallan käsitteellä on haluttu tehdä ero fyysiseen sodankäyntiin eli niin sanottuun kovaan vallankäyttöön. Pehmeän vallan käsite kuvaa ei-pakottavaa kansainvälistä vaikuttamista, joka tapahtuu strategisilla käytännöillä esimerkiksi diplomatian, talouden, symbolien, kulttuuritapahtumien sekä viestinnän osa-alueilla. Yleisessä keskustelussa pehmeän vallan käsite on kuitenkin yhdistetty vahvasti positiiviseen houkutteluun ja vetoamiseen, kuten niin sanottuun maabrändäykseen, joten sen ei ajatella kuvaavan vihamielistä tai ei-hyväksyttynä pidettyä toimintaa. (Szostek 2017, 572–574.)

Tässä tutkielmassa halutaan rajata vaikuttava toiminta nimenomaan nykymuotoisessa informaatioympäristössä tapahtuvaan ei-hyväksytyyn strategiseen toimintaan, jota sävyttää vaikuttajan omien etujen tavoittelu kohteen etujen, oikeuksien tai hyvinvoinnin kustannuksella. Tämän vuoksi poliittisen sodankäynnin tai pehmeän vallan käsitteiden sijaan tässä tutkielmassa nojaututaan informaatiovaikuttamisen käsitteeseen eräänlaisena kattokäsitteenä. Lisäksi informaatiovaikuttamisen käsitteen käyttö suomenkielisessä tutkielmassa on perusteltua, sillä informaatiovaikuttamisen käsite on vakiintunut suomen kielessä muita vaihtoehtoisia käsitteitä vahvemmin. Erityisesti informaatiovaikuttamisen käsite on vakiintunut Suomen valtionhallinnon asiakirjoissa (esim. Puolustusministeriö 2019; Valtioneuvoston kanslia 2019). Suomenkielisessä tutkimuksessa informaatiovaikuttamisen käsitettä on sen sijaan käytetty melko vähän, vaikka itse ilmiötä ja informaatiovaikuttamiseen liitettyä toimintaa on tutkittu myös suomen kielellä (esim. Flyktman 2017; Oivo 2021; Mikkola ym. 2018; Mäkilä 2022; Räsänen 2023).

Vaikka informaatiovaikuttamisen käsite ei ole kaikenkattava tai aukoton, se kuvaa informaation strategista käyttöä tämän tutkielman kontekstissa muita edellä esitettyjä käsitteitä paremmin. Tämän tutkielman kannalta merkittävää on informaatiovaikuttamisen ydinsisältö eli strateginen viestintä, joka tarkoittaa ”sellaisten mielikuvien rakentamista ja ylläpitämistä, jotka houkuttelevat muita toimijoita tarkastelemaan kriittisesti omaa identiteettiään, ottamaan esimerkkiä vaikuttamaan pyrkivästä toimijasta ja toimimaan vaikuttamaan pyrkivän toimijan haluamalla tavalla” (Sirén ym. 2011, 20). Seuraavassa alaluvussa tarkastellaan informaatiovaikuttamisen käsitettä tarkemmin.

3.2 Propagandasta informaatiovaikuttamiseen

Informaatiovaikuttaminen voidaan kytkeä osaksi propagandan käytön perinnettä (Mikkola ym. 2018, 60). Vaikuttavasta toiminnasta, jossa on käytetty hyväksi tietoa ja mielikuvia, on vuosikymmenten ajan puhuttu propagandana ja sen tutkimus on muodostanut poliittisen propagandatutkimuksen tutkimusperinteen. 2000-luvulla keskustelu ja tutkimus propagandan ympärillä alkoi kuitenkin mukailla Yhdysvaltain asevoimien käyttämää kieltä ja propagandan käsitteen sijaan alettiin puhua muun muassa psykologisista operaatioista sekä informaatio-operaatioista. (Pörsti 2017, 8–9.) Näillä uudemmilla käsitteillä on haluttu erottaa nykymuotoinen vaikuttava toiminta propagandan käsitteestä, joka yhdistetään edelleen vahvasti maailmansotiin ja totalitaarisiin järjestelmiin (Pörsti 2017, 9) sekä erilaisiin salaisiin käytäntöihin ja toimintaperiaatteisiin, kuten vakoiluun ja soluttautumiseen (Wagnsson ja Barzanje 2021, 241). Uudemmissa käsitteillä on haluttu korostaa nykymuotoiselle vaikuttavalle toiminnalle tyypillisiä piirteitä, kuten avointa digitaalista toimintaympäristöä sekä teknologian murrosta ja sen aikaansaamaa muutosta mediaympäristöön, verkostoihin ja poliittisen julkisuuden rakenteeseen, mitä vaikuttamaan pyrkivät toimijat pyrkivät käyttämään hyväkseen (Mikkola ym. 2018, 60–61).

Nykymuotoinen mediaympäristö on muuttanut poliittisen julkisuuden rakennetta, sillä se on synnyttänyt aivan uudenlaisen ylikansallisen kaikille avoimen tilan, jossa yksilöt ja toimijat voivat keskustella keskenään julkisista asioista. Ylikansalliset mediayhtiöt ja sosiaalinen media mahdollistavat sen, että yksittäiset kansalaiset voivat kommunikoida vuorovaikutteisesti sekä mediayhtiöiden että toistensa kanssa. (Miskimmon ym. 2013, 3–4). Vaikuttamaan pyrkivien toimijoiden ei siis tarvitse enää luottaa propagandaan perinteisesti liitettyihin käytäntöihin, vaan toimijat voivat avoimesti hyödyntää normaaleja median toimintaperiaatteita sekä kansalaisten kulutustottumuksia pyrkiessään vaikuttamaan esimerkiksi tietyn valtion tai alueen poliittisiin päätöksentekijöihin ja kansalaisiin. Vaikuttamaan pyrkivät toimijat hyödyntävät Internetin avoimia lähteitä sekä käyttävät perinteistä journalismia ja sosiaalista mediaa välittäessään itselleen sopivia narratiiveja ympäröivästä maailmasta ja muista toimijoista. (Wagnsson ja Barzanje 2021, 241.)

Informaatiovaikuttamista voidaan hahmottaa siihen kuuluvan keinovalikoiman kautta, sillä informaatiovaikuttaminen ymmärretään usein erilaisten keinojen ja vaikuttamisen tapojen kokonaisuudeksi. Tarkoituksellisesti vääristelty tai valheellinen tieto eli disinformaatio on olennainen osa informaatiovaikuttamista (Mikkola ym. 2018, 29), sillä sen avulla voidaan luoda

erilaisia disinformaatiokampanjoita, jotka sisältävät esimerkiksi sarjan toinen toisiaan tukevia vale uutisia (Hansen ja Lim 2018, 153). Informaatiovaikuttamisessa hyödynnetään kuitenkin laaja-alaisesti erityyppistä tietoa, eikä näin ollen kaikki informaatiovaikuttamisessa hyödynnetty tieto ole suoranaisesti valheellista. Informaatiovaikuttamisessa voidaan hyödyntää esimerkiksi myös varastettua tai muun rikollisen toiminnan, kuten hakkeroinnin, avulla saatua totuudenmukaista tietoa. Kun tällaista luottamuksellista tai käyttörajoitettua tietoa vuodetaan luvattomasti suurelle yleisölle, voidaan puhua doksauksesta (*doxing*). Olennaista doksauksessa on se, että sillä pyritään tarkoituksellisesti aiheuttamaan vahinkoa yksilölle, yhteisölle tai valtiolle. (Hansen ja Lim 2018, 152.)

Informaatiovaikuttamista voi toteuttaa niin valtiolliset kuin ei-valtiolliset toimijat. Usein informaation hallinta ja sen avulla ihmisten käsityksiin ja mielipiteisiin vaikuttaminen yhdistetään kuitenkin autoritaaristen valtioiden suosimaksi toimintatavaksi, vaikka todellisuudessa myös demokraattiset valtiot pyrkivät muokkaamaan ihmisten mielipiteitä vaikuttamisen keinoin (Pörsti 2017, 121–122). Autoritaaristen toimijoiden harjoittama vaikuttaminen, joka kohdistuu demokraattisiin valtioihin ja pyrkii häiritsemään niitä, nähdään kuitenkin demokratiolle erityisen haitallisena. Autoritaariset valtiot pyrkivät informaatiovaikuttamisen keinoin esimerkiksi heikentämään kansalaisten luottamusta demokraattisiin prosesseihin sekä vaikuttamaan kansalaisten arvoihin ja uskomuksiin demokratiissa. Autoritaaristen valtioiden tavoite on informaatiovaikuttamisen keinoin haastaa demokraattisten valtioiden suvereniteettia sekä heikentää demokratioiden poliittista legitimitettä. (Paterson ja Hanley 2020, 442.) Nykypäivänä länsimaisten demokratioiden pirstoutunut mediaympäristö on autoritaarisille toimijoille vaivaton alusta manipuloida globaalia ymmärrystä tärkeistä asioista. Autoritaaristen valtioiden tukema mediasisältö onkin kietoutunut tiiviisti länsimaisen mediasisältöjen joukkoon, mikä vaikeuttaa erityisesti tiedon alkuperän tunnistamista. (Walker 2016, 60.)

Riippumatta siitä, onko vaikuttamaan pyrkivä toimija valtiollinen vai ei-valtiollinen, toimijat pyrkivät tietoisesti häivyttämään informaation alkuperää, jotta informaatiovaikuttamisen tunnistaminen olisi suurelle yleisölle hankalaa (Pörsti 2017, 123). Vaikuttamaan pyrkivät toimijat hyödyntävätkin usein yksilöitä sekä erilaisia puolueettomia tahoja, jotka tietoisesti tai tiedostamattaan levittävät informaatiovaikuttamisen sisältöjä eteenpäin. Mikäli tällainen informaation levittäjä uskoo aidosti levittämänsä tiedon olevan totuudenmukaista, voidaan puhua misinformaation levittämisestä. Misinformaatio on tahatonta väärän tiedon levittämistä, jossa misinformaation levittäjä toimii tiedostamattaan informaatiovaikuttamisen välineenä.

(Mikkola ym. 2018, 29.) Vaikuttamaan pyrkivät toimijat pyrkivätkin aktiivisesti hyödyntämään misinformaation logiikkaa: informaatiovaikuttamisen sisältöjä, kuten disinformaatiota, pyritään usein kierrättämään kolmansien osapuolten, kuten yhdistysten tai ajatushautomoiden, kautta. Kun tiedonlähde vaikuttaa puolueettomalta ja luotettavalta, disinformaatiosta tulee tehokkaampaa. (Pörsti 2017, 123.) Lisäksi Internet ja sosiaalinen media mahdollistavat nimettömän ja sääntelemättömän viestinnän, mikä puolestaan hankaloittaa edelleen informaation alkuperän jäljittämistä (Pörsti 2017, 154). Tämä puolestaan mahdollistaa vaikuttamaan pyrkivien toimijoiden harjoittaa myös ruohonjuuritasolla tapahtuvaa provosoivaa toimintaa eli trollausta (*trolling*) (Hansen ja Lim 2018, 153).

Puhekielessä informaatiovaikuttaminen yhdistetään usein suhteettoman vahvasti vaikuttamisen keinovalikoimaan, kuten sosiaalisessa mediassa tapahtuvaan provosoivaan toimintaan eli trollaukseen tai salaliittoteorioiden ja disinformaation levittämiseen. On kuitenkin syytä huomioda, ettei informaatiovaikuttaminen ole synonyymi pelkälle disinformaatiolle. Informaatiovaikuttamisessa välitetty tieto ei välttämättä ole suoraan valheellista, mutta se on jollain tapaa valikoitua tai kerronnan näkökulma on harkittu niin, että se palvelee kertojan intressejä. Informaatiovaikuttaminen on kuitenkin nimenomaan ei-hyväksytyä harkittua kerrontaa, eli se eroaa hyväksytystä harkitusta kerronnasta, kuten markkinoinnista tai mainonnasta, jotka myös pyrkivät palvelemaan jonkin tietyn tahon intressejä.

Informaatiovaikuttamisen ydin muodostuu mielikuvista ja niitä luovista diskursiivisista käytännöistä, kuten narratiiveista. Narratiivien luominen, tarkoitushakuinen muokkaaminen ja käyttäminen sekä asioiden kertominen valikoidusta näkökulmasta ovat informaatiovaikuttamisen käsitteen mukaista tiedon käyttämistä strategisena viestintävälineenä, jolla pyritään saamaan aikaan haluttu vaikutus kohdeyleisössä. Tällaisesta vaikuttavasta toiminnasta voidaan perustellusti käyttää myös strategisen narratiivin käsitettä (esim. Roselle ym. 2014), joka esitellään seuraavassa alaluvussa. Strategisten narratiivien viitekehys tarjoaa johdonmukaisen teoreettisen kuvauksen viestinnän ja kansainvälisen vaikuttamisen suhteesta ottaen huomioon sen tosiasian, että viestintä kansainvälisissä asioissa on usein kiistanalaista (Szostek 2017, 575–576).

3.3 Strategiset narratiivit

Narratiivit eli kertomukset ovat kerronnan välineitä, jotka kehystävät ymmärrystämme ja mahdollistavat loogisten syy-seuraussuhteiden ja jatkuvuuden havaitsemisen eri asiayhteyksien välillä. Narratiivit ovat aina jossain määrin tarinallisia ja useimmiten ne sisältävät tapahtumia

sekä juonen, tapahtumapaikan ja ajan tunteen. Narratiiveilla on siis useimmiten alku, keskikohta ja loppu. (Miskimmon ym. 2013, 5–6; Subotić 2016, 612.) Koska narratiivinen kerronta edellyttää jonkin verran kronologiaa, ne ovat tyypillinen tapa esittää tapahtumakulkuja (Patterson ja Monroe 1998, 316). Ihmiset tulkitsevatkin ympäröivää maailmaa ja itseään siinä jatkuvasti kehittyvänä narratiivina: käsitys itsestä, omasta identiteetistä ja maailmasta rakentuu narratiivien kautta (Heikkinen 2010, 145). Narratiivit ovat kuitenkin aina jossain määrin valikoivia, sillä ne jättävät tietyt kertomukselliset osat pois ja toisaalta korostavat toisia kertomuksellisia osia (Subotić 2016, 612).

Valtioilla voi olla erilaisia kansallisia narratiiveja eli vakiintuneita hallitsevia kertomuksia, jotka ilmentävät kansallista ajattelutapaa ja virallista totuutta siitä, keitä he ovat, mikä on heidän maailmankuvansa ja mikä on heidän haluamansa loppuasetelma, johon he teoillaan pyrkivät. Kansallisella narratiivilla valtionhallinnon eri toimijat pyrkivät kertomaan yhteisellä äänellä kansakunnan identiteetistä, historiasta, arvoista ja tavoitteista. (Sirén ym. 2011, 15.) Poliitikasta lehden (2016) tekemän asiantuntijakyselyn mukaan yhden hallitsevan kansallisen narratiivin olemassaoloon voidaan kuitenkin suhtautua kriittisesti, sillä kansallinen narratiivi ei ole vain yksi (enemmistön) narratiivi, vaan useiden erilaisten narratiivien summa. Tästä huolimatta voidaan kuitenkin ajatella, että valtionhallinnon toimijat pyrkivät luomaan narratiiveja, joita tuotetaan ja toistetaan esimerkiksi hallitusohjelmissa sekä hallinnollisissa selonteoissa ja strategia-asiakirjoissa. Tällaiset narratiivit voivat korostaa esimerkiksi valtion sitoutumista liberaaleihin ja demokraattisiin arvoihin – ja ne voidaan nähdä kansallisina narratiiveina. (Sirén ym. 2011, 15.)

Valtiolliset narratiivit rakentuvat aktiivisen ja monimutkaisen prosessin kautta, johon osallistuu useita poliittisia ja kulttuurisia toimijoita. Keskeisiä narratiivien rakentamiseen osallistuvia toimijoita ovat poliittiset johtajat, koulutuslaitokset ja media, mutta narratiivit rakentuvat myös yleisellä tasolla esimerkiksi populaarikulttuurin sekä jokapäiväisen sosiaalisen käytännön kautta. Narratiivit saavuttavat merkittävän käännepisteen, kun ratkaiseva osa yhteiskunnallisista toimijoista hyväksyy ja omaksuu sen sosiaalisena tosiasiana ja alkaa toistaa sitä. (Subotić 2016, 615.) Jotta valtiolliset narratiivit voivat olla vahvoja, niiden on oltava selkeitä ja johdonmukaisia. On kuitenkin syytä huomioida, että hallitsevimmatkin narratiivit sisältävät aina luontaisia ristiriitoja, joita poliittiset toimijat voivat käyttää hyväkseen. (Subotić 2016, 611.)

Narratiivit voivat syntyä spontaanisti ajan ja tapahtumien mukaan, mutta niitä voidaan myös luoda keinotekoisesti tiettyä tarkoitusta varten. Narratiiveja, jotka on luotu palvelemaan tiettyä poliittista tarkoitusta, voidaan kutsua strategisiksi narratiiveiksi. Narratiivit ovat strategisia silloin, kun ne ovat poliittisten toimijoiden työkalu laajentaa vaikutusvaltaansa, hallita odotuksia ja muuttaa diskursiivista ympäristöä, jossa ne toimivat. Strategiset narratiivit ovat poliittisten toimijoiden keino rakentaa jaettu merkityksiä kansainvälisen politiikan menneisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Strategisten narratiivien tarkoitus on pitkällä aikavälillä muokata kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden käyttäytymistä, identiteettiä, kiinnostuksenkohteita ja ymmärrystä siitä, miten kansainväliset suhteet toimivat. (Miskimmon ym. 2013, 2.)

Valtionhallinnon toimijat käyttävät strategisia narratiiveja luodakseen tietyn politiikan tekemiseen vaadittavan sosiaalisen koheesion vähimmäistason, sillä ilman minkäänlaista kansalaisten sosiaalista koheesiota, tietyn poliittisen linjan toteuttaminen on mahdotonta. Strategisilla narratiiveilla pyritään vaikuttamaan myös kansalaisten asenteisiin meneillään olevia tapahtumia kohtaan. (Dumitrescu 2018, 34.) Narratiivien rooli korostuu erityisesti silloin, kun poliittiset johtajat pyrkivät säilyttämään kansallisen identiteetin ja valtion ”omaelämäkerran” rikkoutumattomana ja jatkuvana, vaikka vallitsevat olosuhteet vaatisivat välttämättömiä muutoksia harjoitettavaan poliittiseen linjaan. Narratiiveilla pyritään antamaan intersubjektiiivinen merkitys politiikan muutokselle, jotta politiikan muutos olisi ymmärrettävä ja hyväksyttävissä. (Subotić 2016, 616.)

Narratiivit ovat tärkeä ja luonnollinen osa päätöksentekoprosessia, sillä ne voivat edistää tietyn politiikan harjoittamista ja toisaalta rajoittaa muiden politiikkatoimien mahdollisuutta. Tämän vuoksi poliittiset toimijat pyrkivät vaikuttamaan vallalla oleviin narratiiveihin esimerkiksi narratiivien aktivoinnin ja deaktivoinnin avulla. Aktivoimalla tiettyjä narratiiveja esimerkiksi kehystämisen, esityslistan asettamisen ja diskursiivisten käytäntöjen avulla poliittiset toimijat pyrkivät perustelemaan itselleen suotuisia politiikan muutoksia sekä deaktivoimaan sellaiset narratiivit, jotka eivät enää palvele poliittista tarkoitusta. Lisäksi poliittiset toimijat voivat käyttää narratiiveja strategisesti myös silloin, kun he haastavat vallassa olevia poliittisia toimijoita muotoilemalla ja tarjoamalla suurelle yleisölle uuden poliittisen vaihtoehdon, joka eroaa selkeästi aiemmasta käytännöstä. Uutta politiikkaa perustellaan aktivoimalla tiettyjä narratiiveja tai niiden osia samalla kun muita narratiiveja deaktivoidaan. Narratiivien muuttuessa myös niihin upotettujen yhteiskunnallisten toimijoiden identiteetit voivat muuttua. Vallassa olevia toimijoita haastavat poliittiset toimijat voivat muotoilla identiteettinsä

strategisesti uudelleen tarjotakseen uuden vaihtoehdon poliittiselle johtajuudelle. (Subotić 2016, 616.)

Strategiset narratiivit ovat myös vahvasti sidoksissa valtioiden epäviralliseen turvallisuuskulttuuriin ja geopolitiikkaan, sillä strategiset narratiivit ovat esityksiä siitä, ketkä uhkaavat ”meitä” tai ovat ”meidän” vihollisiamme ja miten ”meidän” tulisi reagoida kulloinkin meneillään oleviin tapahtumiin. Strategisilla narratiiveilla on siis keskeinen rooli kollektiivisen identiteetin ja ulkoisen toiseuden määrittelyssä. (Dumitrescu 2018, 35.) Lisäksi strategisilla narratiiveilla pyritään määrittelemään myös kansainvälistä järjestystä, sillä strategiset narratiivit jäsentävät toimijoiden käsityksiä muiden identiteeteistä, kansainvälisestä järjestelmästä sekä alueellisista ja globaaleista poliittisista ongelmista. Toisin sanoen strategiset narratiivit ovat tietoisia kertomuksia siitä, keitä me olemme, millaisessa poliittisessa systeemissä elämme, millaisen poliittisen järjestyksen haluamme, miten haluamme muiden näkevän meidät sekä miten haluamme muiden käyttäytyvän. (Miskimmon ym. 2013, 2.) Narratiivit eivät kuitenkaan suoraan määritä valtioiden harjoittamaa ulkopoliittista linjaa, sillä tietyn ulkopoliittisen linjan syntymiseen vaikuttavat useat eri tekijät. Narratiivien ja harjoitetun ulkopoliittikan välillä on kuitenkin yhteys esimerkiksi ulkopoliittisten kumppaneiden valintaan ja solmitun yhteistyön muotoon. (Neumann 2016, 1383.)

Strategisia narratiiveja voidaan tarkastella eräänlaisena valtarajoitteena kahden eri tulkinnan kautta, sillä strategisten narratiivien syvin tarkoitus on vaikuttaa valtion sisäisten ja ulkoisten toimijoiden toimintaan. Ensinnäkin strategiset narratiivit voivat edustaa klassista valtakäsitystä, jonka mukaan tietty toimija (A) käyttää strategisia narratiiveja saadakseen toisen toimijan (B) toimimaan tavalla, jolla toimija B ei olisi ilman toimijan A vaikutusta toiminut. Toisaalta strategisia narratiiveja voidaan lähestyä konstruktivistisesta tai ontologisesta näkökulmasta, kuten tässä tutkielmassa. Konstruktivistisen näkökulman mukaan strategisilla narratiiveilla rakennetaan kollektiivinen ymmärrys maailmanpolitiikan menneisyydestä, nykyisyydestä ja tulevaisuudesta. Näin ollen strategisilla narratiiveilla voidaan määritellä kansainvälisen järjestelmän keskeiset menettelytavat ja arvot sekä järjestelmässä toimivien toimijoiden identiteetit. Konstruktivistisen näkemyksen mukaan strategiset narratiivit muuttuvat todelliseksi vallaksi silloin, kun enemmistö muista toimijoista on sisäistänyt ja hyväksynyt ne – ja ne ovat siten vakiintuneet normiksi. (Dumitrescu 2018, 36.)

4 Venäjä informaatiovaikuttajana

Vaikka esimerkiksi Baumannin mukaan (2020) länsimaat välittävät aktiivisesti omien intressiensä mukaista narratiivia, jonka mukaan Venäjä on potentiaalinen informaatiovaikuttamisen uhka, Forsströmin (2019, 142) mukaan informaatiovaikuttaminen on kuulunut Venäjän sotilasdoktriiniin vuodesta 2000 lähtien. Lisäksi puolustusministeriön julkaisussa Voiman Venäjä (2019, 32) on todettu useisiin venäläisiin lähteisiin pohjautuen, että informaatiovaikuttaminen on osa Venäjän informaationsodankäynnin strategiaa, mikä näkyy laaja-alaisesti niin Venäjän sisä- kuin ulkopoliitikassa. Erityisesti ulkomaisiin yleisöihin Venäjä pyrkii vaikuttamaan informaatio- ja viestintäteknologioiden välityksellä tarkoituksenaan saada vaikuttamisen kohde toimimaan Venäjän strategisten etujen mukaisesti. Tällaisia Venäjän strategisten etujen mukaisia tavoitteita voi olla esimerkiksi kohdevaltion hallintojärjestelmän toiminnan häiritseminen, protestien lietsominen tai julkiseen mielipiteeseen vaikuttaminen. (Puolustusministeriö 2019, 32–33.) Tässä luvussa tarkastellaan ensin aiempiin tutkimuksiin perustuen Venäjän ja länsimaiden välistä narratiivista kamppailua, minkä jälkeen perehdytään syvällisemmin Venäjän rooliin aktiivisena informaatiovaikuttajana. Sen lisäksi tässä luvussa esitellään tämän tutkielman kannalta merkityksellisin venäläinen media, RT, sekä taustoitetaan lyhyesti Venäjän narratiivista kerrontaa Suomen mahdolliseen Nato-jäsenyyteen liittyen ennen vuotta 2022.

4.1 Venäjän ja länsimaiden välinen narratiivinen kamppailu

Strategisten narratiivien yleistymisen myötä on syytä puhua kerronnallisesta kamppailusta, sillä strategiset narratiivit luodaan aina sosiaalisessa vuorovaikutuksessa ja niillä otetaan kantaa muihin narratiiveihin (Hyvärinen 2020). Erityisesti Internetin ja sosiaalisen median myötä strategiset narratiivit törmäävät toisiinsa jatkuvasti, jolloin kaikkialla digitaalisessa ympäristössä käydään jatkuvaa narratiivista valtakamppailua siitä, kenen narratiivi vakiintuu enemmistön hyväksymäksi normiksi (Dumitrescu 2018, 37). Venäjän ja länsimaiden vastakkaisilla ideologioilla on historiallisesti ollut keskeinen rooli globaalissa narratiivien välisessä kamppailussa. Vaikka ”länsi” ei ole yksiselitteinen kokonaisuus, Venäjän narratiivista kerrontaa analysoidaan usein länsivastaisena. On kuitenkin syytä huomioda, että Venäjän länsivastaiset narratiivit ovat ensisijaisesti Yhdysvaltain-vastaisia, ja termillä ”länsi” Venäjä vain niputtaa yhteen Yhdysvaltain lisäksi kaikki Yhdysvaltain liittolaiset, kuten Euroopan unionin ja sen jäsenvaltiot (Szostek 2017, 583).

Venäjän ja länsimaiden välisiä suhteita hankaloittaa ensisijaisesti molempien osapuolten halu puolustaa omia intressejään, jotka ovat keskenään ristiriitaisia. Näin ollen kummankaan osapuolen intressien toteutuminen ei voi tapahtua ilman päällekkäisyyttä toisen osapuolen intressien kanssa – ja tästä onkin seurannut useita poliittisia kiistoja. (Stoicescu 2021, 36.) Vaikka Neuvostoliiton hajottua Venäjä valitsi ulkopoliittisen yhteistyön Euroopan ja muiden länsimaiden kanssa (Neumann 2016, 1381), Venäjän ja länsimaiden välit ovat kuitenkin huonontuneet merkittävästi 1990-luvulta lähtien (Stoicescu 2021, V). Tähän on vaikuttanut erityisesti 1990-luvun loppupuolella alkanut Euroopan unionin laajentumisen kiihtyminen ja yhdentymisen vahvistuminen. Lisäksi unionin yhdentymisen vahvistumisesta kertova narratiivi yhdistettynä 2000-luvulla voimistuneeseen Venäjän valtionjohdon haluun kasvattaa Venäjän valtion suvereniteettia ovat eriyttäneet vahvasti Euroopan ja Venäjän strategisia narratiiveja itsestään ja toisesta. Venäläisen narratiivin mukaan Euroopan unioni on erityisesti tuon aikaisilla poliittisilla toimillaan, kuten venäläisten viisumivapauden kieltämisellä, syrjäyttänyt Venäjän eurooppalaisesta identiteetistä – kun taas eurooppalaisen narratiivin mukaan Venäjä on omilla suvereniteettiaan vahvistavilla toimillaan itse sulkenut itsensä pois kumppanuudesta ja eurooppalaisen identiteetin integraatiosta. (Prozorov 2007.)

Venäjän poliittisessa keskustelussa 2000-luvun puolivälistä lähtien lisääntynyt länsivastaisuus on venäläisen kertomuksen mukaan johtunut länsimaiden haluttomuudesta kohdella Venäjää sen suurvalta-aseman mukaisesti. Länsivastaisuus on korostunut edelleen presidentti Vladimir Putinin uudelleen valinnan jälkeen vuonna 2012. (Szostek 2017, 576–577.) Neumannin (2016) mukaan Venäjän yhteiskunnallinen keskustelu Euroopasta on vuosien 1991–2016 aikana muuttunut radikaalisti: Venäjän liberaali kertomus siitä, miten Venäjän tulisi löytää suuruutensa ja ottaa paikkansa Euroopan johtavien demokraattisten valtioiden joukossa, on muuttunut jopa vihamieliseen nationalistiseen tarinaan siitä, kuinka Venäjä itse on todellinen eurooppalaisen sivilisaation ydin ja kuinka Länsi-Eurooppa edustaa niin sanottua väärää amerikkalaista Eurooppaa.

Ennen Venäjän laajamittaista hyökkäystä Ukrainaan keväällä 2022, viimeaikaisimpia merkittäviä tekijöitä Venäjän ja länsimaiden välisten suhteiden heikkenemisessä ovat olleet esimerkiksi Presidentti Vladimir Putinin johtaman ulkopoliitiikan linjan muutokset, Venäjän Krimin valtaus vuonna 2014 sekä Aleksei Navalnyin myrkytys vuonna 2020 (Stoicescu 2021, 6–7). Muun muassa näiden tapahtumien seurauksena Euroopan unioni on muuttanut suhtautumistaan Venäjään merkittävästi. Euroopan unioni on esimerkiksi asettanut Venäjää vastaan laajoja talouspakotteita sekä pyrkinyt nostamaan unionin jäsenvaltioiden kahdenväliset

Venäjä-suhteet koko unionin tasolle kasvattaakseen omaa vaikutusvaltaansa, mikä on ollut vastoin Venäjän intressejä ylläpitää kahdenvälisiä suhteita yksittäisiin unionin jäsenvaltioihin. Lisäksi Venäjän ja länsimaiden välejä ovat hiertäneet vastakkaiset ideologiat ja näkemykset esimerkiksi itäisen Euroopan, erityisesti kylmän sodan aikana itäblokkiin kuuluneiden, valtioiden asemoitumisesta ”idän” ja ”lännen” välissä. (Stoicescu 2021, 5–6, 41.)

Merkittävimpiä viimeaikaisia tutkimuksia Venäjän ja länsimaiden välisestä narratiivisesta kamppailusta ovat tehneet muun muassa Mario Baumann (2020) sekä Andriy Tyushka (2022). Tyushkan (2022) mukaan Euroopalla on aina ollut erityinen rooli Venäjän narratiivisissa kertomuksissa, joissa Euroopan unioni kuvataan tyypillisesti olemattomaksi ja romahtaneeksi tai romahtamassa olevaksi yhteiskunnaksi, jolla ei ole tulevaisuutta. Euroopan unioni nähdään osana länsimaista tekopyhää, valheellista ja moraalitonta sekä epäkristillistä maailmaa. Eurooppa esitetään usein Yhdysvaltain sätkynukkeena, jolla ei ole omaa tahtoa. (Baumann 2020; Tyushka 2022.)

Venäjän Eurooppaan kohdistuvat narratiiviset hyökkäykset pyrkivät haastamaan Euroopan unionin normatiivisen vallan kansainvälisesti sekä heikentämään luottamusta Euroopan unioniin sen sisällä. Narratiivit uhkaavat heikentää niin Euroopan unionin konsensusta, liberaalidemokraattista integraatiomallia kuin myös eurooppalaisten ontologista turvallisuutta, sietokykyä ja joustavuutta. (Tyushka 2022, 115–116.) On kuitenkin syytä huomioda, että Venäjän Eurooppa-vastaisten narratiivien ydin kumpuaa Euroopan sopeutumisesta Yhdysvaltain johtamaan maailmanjärjestykseen eikä Venäjän kohdistama kritiikki Eurooppaa tai Euroopan unionin jäsenvaltioita kohtaan ole aina tästä kokonaiskuvasta eroteltua itsenäistä kritiikkiä yksilöllisiä toimijoita kohtaan. (Szostek 2017, 583.)

Baumannin (2020) diskurssianalyysin mukaan venäläisissä medioissa esiintyi vuosien 2014 ja 2017 aikana yhdeksän toistuvaa vihamielistä länsimaita koskevaa narratiivia, joissa termillä ”länsi” tarkoitetaan yleisesti liberaaleja länsimaisia demokratioita – erityisesti kuitenkin Yhdysvaltoja, Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita:

- Länsi on Venäjää kohtaan hyökkäävä uhka, joka pyrkii heikentämään Venäjän suurvaltopoliittista asemaa ajaakseen omia etujaan sekä vakiinnuttaakseen oman maailmanlaajuisen asemaansa.
- Länsi aiheuttaa omalla toiminnallaan maailmanlaajuisia epäjärjestyksiä – länsimaat ovat esimerkiksi ruokkineet Ukrainan vuoden 2014 kriisiä.

- Länsimainen propaganda vääristää totuutta ja länsimaat pyrkivät systemaattisesti esittämään väärenlaista kuvaa Venäjästä ja sen toimista.
- Länsimaat ovat moraalittomia toimijoita, jotka eivät kunnioita esimerkiksi eettisiä normeja tai länsimaiden kansalaisten hyvinvointia.
- Länsimaat ovat toimissaan irrationaalisia, sillä länsimaat eivät tunnusta ilmeisiä tosiasioita tai ymmärrä, miten asiat todellisuudessa ovat.
- Länsimaat toimivat kaksinaismoralistisesti, sillä pohjimmiltaan länsimaat ovat itse sitoutuneet puutteellisesti ajamiinsa demokraattisiin normeihin, kuten avoimeen, rehelliseen ja läpinäkyvään poliittiseen järjestelmään.
- Ei ole olemassa yhtenäistä länttä, sillä länsi on päätösvallaltaan hajanainen ja Eurooppa vain toteuttaa Yhdysvaltain intressien mukaista politiikka.
- Venäjän valtiolla on länsimaissa Venäjän kanssa yhteistyötä tekeviä asiantuntijoita, virkamiehiä, poliitikkoja ja toimittajia, jotka välittävät ja raportoivat Venäjälle Venäjän narratiivien mukaista ”oikeaa” sisältöä länsimaista.
- Venäjän nykyaikaisia suhteita länteen verrataan usein kylmään sotaan. Erityisesti Yhdysvaltoja syytetään kylmän sodan aikaisen asetelman ylläpitämisestä ja Euroopan unionia ja Natoa kritisoidaan uuden kylmän sodan etulinjojen siirtämisestä lähemmäs Venäjän rajoja.

Vaikka Venäjä kokee olevansa jatkuvassa normatiivisessa taistelussaan liberaalin ”lännen” kanssa (Tyushka 2022, 115–116.), länsivastaisuus ei kuitenkaan ole ainoa Venäjän narratiivista kerrontaa määrittävä tekijä. Venäjän strategiset narratiivit pyrkivät myös esittämään Venäjän parempana vaihtoehtona länsimaiselle rappioituneelle elämäntavalle. Venäjän strategiset narratiivit sisältävät kansallista brändäystä ja markkinointikäytäntöjä, joiden tarkoituksena on parantaa Venäjän kansallista kuvaa ulkomailla. Motiivi Venäjän kansalliseen brändäykseen kumpuaa erityisesti taloudellisista tavoitteista: Venäjän tulee näyttäytyä houkuttelevana vaihtoehtona ulkomaisille sijoittajille. (Szostek 2017, 584–585.)

Venäjä ei kuitenkaan ainoana valtiona maailmassa hyödynnä strategista kerrontaa omien etujensa ajamiseksi, toimiansa perustelemiseksi ja maailmankuvansa levittämiseksi. Useat eri tahot pyrkivät muokkaamaan kansainvälistä järjestystä itselleen sopivaksi – länsimaat mukaan lukien. Historiallisesti kansainvälistä järjestelmää onkin hallinnut länsikeskeinen tarina moraalista ja edistyksellisestä maailmanjärjestyksestä, jonka länsimaat ovat muotoilleet. Länsimaat ylläpitävät ja puolustavat tätä länsimaista maailmanjärjestystä ei-toivotuilta

epälänsimaisilta tarinoilta, jotka pyrkivät vaarantamaan länsimaiden mahdollistaman vakauden ja edistyksen. (Turner ja Nymalm 2019, 411.) Esimerkiksi Snow ja Taylor (2006) sekä Payne (2009) ovat tutkineet, miten Yhdysvallat ja Iso-Britannia ovat käyttäneet strategista kerrontaa ja propagandaa sekä kotimaisessa että globaalissa viestinnässä osana terrorismin vastaista sota. Propagandalla onkin ollut merkittävä rooli kaikissa Yhdysvaltain konflikteissa vapaussodan jälkeen. Vuosien saatossa Yhdysvallat on kehittänyt ”liberaalin” ja ”demokraattisen” propagandamallin, jolla se pyrkii turvaamaan tuen hallituksen toimille niin kotimaassaan kuin ulkomailla. (Chernobrov ja Briant 2022, 395–396.) Lisäksi esimerkiksi Martikainen (2022) on analysoinut, miten eurooppalaiset ajatushautomot ovat narratiivinomaisesti kirjoittaneet Euroopan unionin strategisesta autonomiasta keväällä 2022 Venäjän hyökkäyssodan kontekstissa.

Venäjällä on kuitenkin historiallisesti ollut erityinen rooli useissa länsimaisissa ja länsimaista hegemoniaa puolustavissa narratiiveissa. Koska ”länsi” on liian hajanainen ja moniulotteinen käsite, Baumann (2020) on tutkinut saksalaislehdistön narratiiveja Venäjästä vuosien 2014 ja 2017 aikana. Baumannin (2020) diskurssianalyysin mukaan saksalaismediassa esiintyi yhdeksän toistuvaa vihamielistä narratiivia Venäjästä:

- Venäjä on länsimaita kohtaan hyökkäävä uhka, ja länsimaat yrittävät toimillaan puolustautua tätä Venäjä-uhkaa vastaan. Venäjä hyökkää erityisesti demokratiaa ja länsimaista maailmanjärjestystä vastaan manipuloimalla vaaleja ja yleistä mielipidettä informaationsodankäynnin keinoin.
- Venäjä aiheuttaa omalla toiminnallaan maailmanlaajuisia epäjärjestyksiä: Venäjän ja presidentti Vladimir Putinin tehtävänä on synnyttää kaaosta.
- Venäjä valehtelee ja manipuloi. Disinformaatio kuuluu Venäjän valtion käytäntöihin ja sitä levittävät Venäjän valtio sekä valtion kontrolloimat tiedotusvälineet, tiedustelupalvelut, kansainväliset yritykset ja muut toimijat.
- Venäjä on moraaliton toimija, joka toimii petollisesti ja epärehellisesti sekä vaarantaa venäläisten ja länsimaisten ihmisten rauhanomaisen rinnakkaiselon.
- Venäjä on irrationaalinen, sillä erityisesti presidentti Putin reagoi irrationaalisesti. Venäjä on kyvytön objektiiviseen arviointiin tosiasioista ja monet venäläiset kuvaukset asioista ovat vainoharhaisia sekä järjenvastaisia.

- Venäjä on autoritaarinen valtio ja se edustaa täyttä vastakohtaa länsimaiselle demokratialle. Venäläinen hallintokäsitys on ristiriidassa länsimaisen demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen kanssa.
- Venäjä ei ole näkemyksissään yhtenäinen, sillä Venäjän valtionjohto ja kansalaiset näkevät monet tilanteet eri tavalla. Venäjän kansalaiset ovat Venäjän valtionjohdon ja erityisesti presidentti Putinin propagandan uhreja.
- Venäjän liittolaiset länsimaissa, kuten eurooppalaiset populistit, levittävät venäjämielistä sisältöä länsimaissa.
- Venäjä ylläpitää kylmän sodan aikaista asetelmaa ja käytänteitä.

Venäjän ja länsimaiden välisten narratiivien vertailu osoittaa, että vaikka osapuolten narratiivit ovat toisilleen vastakkaisia, osapuolten narratiivit ovat vuorovaikutteisia ja niin sanotusti keskustelevat keskenään (Baumann 2020; Chernobrov ja Briant 2022). Lisäksi vaikka Venäjän ja länsimaiden propagandan toteuttamisen tavat eroavatkin toisistaan, on selvää, että eri osapuolet kuitenkin harjoittavat strategista kerrontaa niin kotimaiselle kuin ulkomaiselle yleisölle (Chernobrov ja Briant 2022).

4.2 Venäjä aktiivisena toimijana

Erityisesti Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaalien jälkeen länsimaissa havahduttiin Venäjän kokonaisvaltaiseen informaatiovaikuttamisen strategiaan, sillä Venäjä todistettavasti pyrki häiritsemään Yhdysvaltain vuoden 2016 vaaleja levittämällä ehdokkaita koskevaa disinformaatiota Internetissä ja sosiaalisen median alustoilla (Timberg ja Romm 2018; Hansen ja Lim 2018). Venäjän vaikutusyrityksiä havaittiin myös Ranskan vuoden 2017 presidentinvaaleissa (Hansen ja Lim 2018) sekä Ison-Britannian Brexit-kansanäänestystä edeltävässä julkisessa keskustelussa (Narayanan ym. 2017). Näissä kahdessa jälkimmäisessä tapauksessa vaikutusyritykset jäivät kuitenkin vähäisemmiksi kuin Yhdysvaltain vuoden 2016 presidentinvaaleissa (Hansen ja Lim 2018).

Venäjän informaatiovaikuttamisen keinot ja tavoitteet vaihtelevat Euroopassa kohdemaan erityispiirteiden mukaan. Sen lisäksi, että Venäjä pyrkii aktiivisesti vaikuttamaan valtioihin, joiden instituutiot ovat heikkoja ja kulttuuriset piirteet lähellä Venäjää, Venäjä pyrkii vaikuttamaan myös valtioihin, joiden instituutiot ovat vahvoja ja kulttuuriset piirteet eroavat venäläisestä kulttuurista. Jälkimmäisiin valtioihin lukeutuvat esimerkiksi Suomi ja muut Pohjoismaat, joissa Venäjä pyrkii vahvistamaan valtioissa jo olemassa olevia jakolinjoja sekä

heikentämään luottamusta poliittisiin instituutioihin. (Puolustusministeriö 2019, 24; ks. Deverell ym. 2021.)

Venäjän valtion kontrolloimat mediat toimivat Venäjän strategisten narratiivien pääasiallisena levityskanavana (Szostek 2018, 69). Esimerkiksi vuosien 2014–2018 aikana Venäjän valtion tukema yleisradioyhtiö Sputnik välitti kanavillaan narratiivia taantuneesta Ruotsista, joka on lisääntyneen maahanmuuton ja rikollisuuden sekä korostuneiden liberaalien ja feminististen arvojen seurauksena kohdannut moraalisen rappion. Narratiivin mukaan ihailtavasta, vauraasta ja kukoistavasta Ruotsista on tullut epäonnistunut ja heikko valtio, jossa vallitsee nykyään poliittinen epäjärjestys ja sosiaalinen kaaos. (Wagnsson ja Barzanje 2021.) Ruotsin lisäksi Tanska, Norja ja Suomi ovat olleet Sputnikin narratiivisen kerronnan kohteena vuosien 2014–2019 aikana. Ruotsin tavoin Tanska on kuvattu lisääntyneen maahanmuuton ja rikollisuuden sekä heikentyneiden moraaliarvojen rappeuttamaksi valtioksi, kun taas Norja ja Suomi on toisinaan kuvattu narratiiveissa jopa Venäjän ystävinä, joiden kanssa Venäjä jakaa maarajaa sekä solmii merkittäviä kauppasopimuksia. Tällaisen ystävän roolin lisäksi Norjalla ja Suomella on kuitenkin ollut toisinaan myös vihollisen rooli Sputnikin narratiiveissa: valtiot on kuvattu vihollisena niiden jo olemassa olevien tai tulevaisuudessa mahdollisten Yhdysvaltain ja Naton kanssa solmittujen kumppanuuksien takia. (Deverell ym. 2021.)

Vaikka Venäjä kohdistaa narratiivista kerrontaa länsimaisiin valtioihin, länsimaita koskevat uutiset eivät kuitenkaan ole pääsääntöisesti täysin valheellisia. Tämä tarkoittaa sitä, että venäläiset mediat uutisoivat länsimaista yleensä valikoivasti tavalla, joka on yhteneväinen Venäjän valtionjohdon harjoittaman politiikan kanssa. Esimerkiksi länsimaisten poliitikkojen lausunnoista poimitaan uutisoitavaksi vain ne, jotka sopivat sellaisenaan tukemaan Venäjän valtionjohdon virallisia narratiiveja. Tällaisia lausuntoja voivat olla esimerkiksi länsimaisten poliitikkojen kannanotot, jotka korostavat Euroopan unionin hajanaisuutta. (Jantunen ja Puistola 2015.) Toinen Venäjän narratiivisen kerronnan keskeinen taktiikka on liittää näennäisesti toisiinsa liittymättömiä tapahtumia ja toimijoita yhteen niin, että ne näyttävät muodostavan loogisen yhteyden. Venäläiset mediat tarjoavat yleisölle epätäydellisen tarinan yhdistelemällä toisiinsa liittymättömiä tapahtumia ja yleisön odotetaan täyttävän tarinaan jääneet aukot itse. Lisäksi Venäjän valtionjohto pyrkii tietoisesti häivyttämään itsensä kertovan minän roolista, jolloin yleisö yhdistää kerronnan helpommin universaaliin ja yleispätevään viitekehykseen. (Wagnsson ja Barzanje 2021.)

Muita Venäjän keskeisiä kerronnallisia strategioita ovat Wagnssonin ja Barzanjen (2021) mukaan kohteen tukahduttaminen, tuhoaminen ja ohjaaminen. Tukahduttamisella Venäjä pyrkii muuttamaan, yleensä heikentämään, kohdevaltion asemaa kansainvälisellä areenalla, mikä voi tapahtua esimerkiksi vähättelemällä kohteen moraalinormeja, elämäntapaa tai uskontoa (Deverell ym. 2021, 17). Tukahduttamisstrategian avulla Venäjä pyrkii näyttäytymään itse kohdetta parempana vaihtoehtona. Tuhoamisstrategian avulla Venäjä taas pyrkii esittämään kohdevaltion kyvyttömänä, epäluotettavana ja heikkona kumppanina esimerkiksi kansainväliseen puolustusyhteistyöhön. Ohjaaminen on puolestaan strategia, jolla Venäjä pyrkii ohjaamaan kohteen pois Venäjän näkökulman mukaisesta huonosta käytöksestä kohti niin sanottua hyvää käytöstä. Ohjaamisen strategia noudattelee niin sanottua keppiä ja porkkanaa -menetelmää, jossa pyritään rangaistuksilla ja kannustimilla vaikuttamaan toisen käyttäytymiseen. (Wagnsson ja Barzanje 2021.)

Venäjän narratiivisen kerronnan strategiat vaihtelevat kohdevaltion mukaan. Vuosien 2014–2019 aikana Venäjä on pyrkinyt vaikuttamaan erityisesti Ruotsiin ja Tanskaan tukahduttamis- ja tuhoamisstrategioilla, kun taas Suomeen ja Norjaan kohdistuneessa narratiivisessa kerronnassa Venäjä on käyttänyt enemmän ohjaamisen strategiaa. Sen lisäksi, että Venäjän narratiivinen kerronta Pohjoismaista pyrkii vahingoittamaan yksittäisiä kohdevaltioita, on kuitenkin syytä huomioda, että laajempina kokonaisuutena Pohjoismaihin kohdistuva kerronta pyrkii heikentämään Euroopan unionin ja Pohjoismaiden kansainvälistä asemaa sekä jakamaan Pohjoismaista yhtenäisyyttä. (Deverell ym. 2021, 30.)

Lisäksi, vaikka medialla on keskeinen rooli Venäjän informaatiovaikuttamisessa, Venäjän vaikuttaminen ei kuitenkaan rajoitu vain median käyttöön, vaan Venäjän strategisten etujen mukaista informaationvälittämistä levittävät lukuisat venäläiset kansalaisyhteiskunnan tahot, kuten kansalaisjärjestöt, Venäjän ortodoksinen kirkko ja akateeminen tiedeyhteisö (Flake 2020, 164). Venäjän länsimaihin kohdistuvat vaikuttamispyrkimykset eivät myöskään rajoitu ainoastaan informaatioulottuvuuteen, vaan Venäjä pyrkii vaikuttamaan länsimaihin myös esimerkiksi geopoliittisin sekä geoekonomisin painostuskeinoin (esim. Wigell ja Vihma 2016). Venäjä on pyrkinyt esimerkiksi lisäämään polarisaatiota ja demokraattista tyytymättömyyttä Euroopan unionin sisällä rahoittamalla unionia vastustavien puolueiden ja liikkeiden toimintaa (Wigell ja Vihma 2016, 613). Lisäksi Venäjän diplomaattiset verkostot muodostavat keskeisen poliittisen vaikuttamisen resurssin Venäjän valtionjohdolle, minkä seurauksena Venäjän ulkopoliitikassa diplomatia sekoittuu painostamiseen ja vaikuttamiseen (Puolustusministeriö 2019, 30).

4.3 RT Venäjän valtion kontrolloimana mediana

Vaikka Venäjän informaatiovaikuttamisen strategia hyödyntää kokonaisvaltaisesti kaikkia yhteiskunnan toimijoita, valtion kontrolloimat mediat ovat kuitenkin tärkeä ja merkittävä osa Venäjän informaatiovaikuttamisen strategiaa. Venäjän valtionjohto levittää virallisia narratiivejaan valtion omistamien tai valtion laajasti rahoittamien mediaorganisaatioiden, kuten RT:n (entinen *Russia Today*) ja Sputnikin kautta. Nämä mediaorganisaatiot levittävät Venäjän valtionjohdon hyväksymien narratiivien mukaista sisältöä omilla uutissivustoillaan sekä sosiaalisessa mediassa. Erityisesti RT:n tehtävä on välittää venäläisiä narratiiveja mukailevaa uutissisältöä usealla eri kielellä kansainväliselle, erityisesti länsimaiselle, yleisölle. (Walker 2016, 59–60; Chernobrov ja Briant 2022, 401.) Toisinaan länsimaiset uutiskanavat toistavat tahallaan ja tahattomasti Venäjän valtion kontrolloimien tiedotusvälineiden jakamia narratiiveja (Walker 2016, 60). Esimerkiksi RT:n ja Sputnikin kautta suomalaiset vastamediat välittävät suomalaisille Venäjän valtionjohdon virallisia narratiiveja esimerkiksi länsimaiden sisäisistä jännitteistä (Oivo 2021).

Vaikka Venäjän valtionjohto ei suoraan päästä kaikista RT:n ja Sputnikin päivittäistä toimintaa koskevista asioista tai kontrolloi kaikkia RT:n ja Sputnikin julkaisemia mediasisältöjä, mediaorganisaatioiden toiminta on kuitenkin alisteista Venäjän valtionjohdon strategiselle viestinnälle. RT:n ja Sputnikin mediasisältöjen yhteys Venäjän valtionjohdon virallisiin narratiiveihin palvelee Venäjän valtionjohdon informaatiostrategiaa, jonka tarkoitus on puolustautua Venäjä-vastaiseksi tulkittua länsimaista mediavaltaa vastaan. (Oivo 2021, 120.)

RT on yksi maailman merkittävimmistä disinformaatiota levittävästä virallisista mediaorganisaatioista, jonka rahoitus tulee suoraan valtiolta. RT tuottaa ja levittää Venäjän valtionjohdon, Kremlin, virallisia narratiiveja toistavia uutisia ja muita mediasisältöjä. Lisäksi Venäjän valtio päättää RT:n henkilökunnan palkkaamisesta ja nimittämisestä, mikä voidaan nähdä viittaavan siihen, että toimittajien journalistinen ammattitaito ei ole ainoa palkkausta määrittävä tekijä. Venäjä käyttää RT:tä valtion puolustuspolitiikan välineenä ja sen tarkoitus on sekaantua ja puuttua muiden valtioiden politiikkaan. (Elswah ym. 2020, 623.) Venäjän ja Georgian vuoden 2008 sodan jälkeen RT on pyrkinyt herättämään epäilyksiä länsimaista. Venäjän valtio hallitsee RT:n sisältöjä ja nykyään RT edistää Kremlin länsivastaista ideologiaa. (Elswah ym. 2020, 625.)

Vaikka RT on yksi merkittävimmistä mediaorganisaatioista, jotka pyrkivät vaikuttamaan kohdeyleisöihinsä, empiirinen näyttö on osoittanut, että esimerkiksi RT:n tuottamien

videosisältöjen katseluluvut ovat huomattavasti pienempiä kuin yleisesti luullaan ja väitetään. Lisäksi, koska informaatiovaikuttamisen todellisia vaikutuksia on haastavaa tutkia, ei ole myöskään empiirisiä todisteita siitä, että RT:n mediasisällöt todella vaikuttaisivat kohdeyleisön käsityksiin tai näkemyksiin. Suurin osa RT:n mediasisältöjen kuluttajista on tietoisia siitä, että sisällöt ovat alisteisia Venäjän valtiollisille narratiiveille ja propagandalle, joten he suhtautuvat myös kriittisesti joihinkin mediasisältöihin. RT:n mediasisällöt eivät myöskään perustu pelkästään Venäjän valtiolliseen propagandaan, sillä RT:n intresseissä on säilyttää lukija- ja katselijakuntansa – myös osin kriittinen yleisönsä. (Chatterje-Doody 2018.) Vaikka RT on yksi globaalisti merkittävimmistä valikoitua ja Venäjän valtion etujen mukaista kerrontaa välittävä mediaorganisaatio, sen merkitystä ei näin ollen tule kuitenkaan liioitella.

RT on kuitenkin omaksunut hyvin populistisen toimintalogiikan ja toimii siksi tehokkaammin kuin monet muut vastaavat mediaorganisaatiot nykymuotoisessa nopeatempoisessa mediaympäristössä. Empiirinen näyttö on osoittanut, että RT:n valikoituun kerrontaan kuuluu olennaisesti länsimaista kielteisesti kertovat uutiset, jotka saavat pohjansa populistisesta ”me” vastaan ”he” jaottelusta. RT pyrkii esiintymään neutraalina tiedonvälittäjänä, joka raportoi ”meidän” ja ”heidän” välisistä konflikteista. RT:n esittämät ”me” muodostuvat venäläisistä, venäjänkielisistä tai venäjämielisistä yhteisöistä, kun taas ”he” muodostuvat länsimaisista tai Venäjä-vastaisista yhteisöistä. RT pyrkii välttämään itse länsimaiden suoraa kritisointia ja pyrkii sen sijaan nostamaan esiin kriittisiä ääniä länsimaisten yhteiskuntien ja yhteisöjen sisältä. Lisäksi RT pyrkii emotionaalisella provosoinnilla sitouttamaan ja aktivoimaan yleisöönsä sekä edistämään vuorovaikutusta yleisönsä kanssa. Poliittisia ja yhteiskunnallisia keskusteluja ei yleensä kehystetä kronologisella kerronnalla, vaan henkilökohtaisilla tarinoilla ja reaktioilla. (Chatterje-Doody 2018.)

Venäjän hyökättyä laajamittaisesti Ukrainaan helmikuun 2022 lopulla, Euroopan unioni kielsi alueellaan RT:n sekä Sputnikin toiminnan, sillä tiedotusvälineet levittivät systemaattista disinformaatiota Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainassa. Kiellon seurauksena Euroopan unionin operaattorit eivät saa lähettää, helpottaa tai muutoin myötävaikuttaa RT:n ja Sputnikin sisältöjen levittämiseen. Myös erilaiset lähetysluvut tai valtuutus-, siirto- ja jakelujärjestelyt näiden kahden yhtiön ja niiden eurooppalaisten kumppanien välillä keskeytettiin. Lisäksi monet media-alustat ja sosiaalisen median sivustot, kuten Google, Youtube, Tiktok ja Meta, estivät pääsyn RT:n ja Sputnikin sivuille. (esim. Yun Chee 2022; Euroopan komissio 2022.)

4.4 Suomen Nato-jäsenyys Venäjän narratiivisen kerronnan kohteena

Kuten edellä on esitetty, Venäjän informaatiovaikuttamisen strategiaan kuuluu kohteena olevien toimijoiden tai valtioiden ohjaaminen pois Venäjän intressien vastaisesta käytöksestä kohti Venäjän intressien mukaista käytöstä (Wagnsson ja Barzanje 2021). Venäjän näkökulmasta tämä tarkoittaa esimerkiksi Euroopan unionin tai Naton laajenemisen estämistä (Maitra 2022; Puolustusministeriö 2019, 21) – ja siksi Suomen Nato-jäsenyyteen liittyvä narratiivinen kerronta on tässä tutkielmassa asetettu erityiseksi kiinnostuksen kohteeksi.

Aiempien tutkimuskatsausten mukaan Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa on käsitelty Venäjän medioissa yksipuolisesti ja valikoivasti. Erityisesti Venäjän strategisten intressien mukaiset teemat, kuten Nato, on esitetty venäläisessä mediassa yksinomaan negatiivisena vaihtoehtona Suomelle. Suomen mahdollisesta Nato-jäsenyydestä onkin uutisoitu ennen vuotta 2022 varsin yksipuolisesti korostaen suomalaisten kielteisiä Nato-kantoja sekä Venäjän mahdollisia negatiivisia reaktioita Suomen mahdolliseen Nato-lähentymiseen. Tällaisella kerronnalla Venäjä on pyrkinyt luomaan Suomelle niin sanottuja narratiivisia pidäkkeitä, joiden tarkoituksena on ollut esittää Suomen turvallisuuspoliittinen liikkumavara todellisuutta ahtaampana. (Jantunen ja Puistola 2015.)

Ennen vuotta 2014 Suomesta ja Natosta on uutisoitu esimerkiksi RT:n sivuilla harvaan, mutta tasaiseen tahtiin. Tämän tutkielman aineiston keruun yhteydessä havaittiin, että vuodesta 2007 lähtien noin kerran vuodessa RT:n sivuilla on ilmestynyt uutisartikkeleita, joissa Venäjä on pyrkinyt vahvistamaan omien intressiensä mukaista näkökulmaa Suomesta ja Natosta. Suomi ei ole varsinaisessa pääroolissa kaikissa näissä artikkeleissa, mutta artikkelit ovat olleet haettavissa ja luettavissa Suomea ja Natoa käsittelevällä hakulausekkeella kesällä 2023. Esimerkiksi vuonna 2012 RT:n sivuilla julkaistussa uutisessa (RT 2012) on lainattu presidentti Vladimir Putinin lausuntoa, jonka mukaan Suomi luopuisi suvereniteetistaan, mikäli Suomi liittyisi länsimaiseen sotilasliittoon. Artikkelissa myös korostettiin Moskovan toteuttavan vastatoimia, mikäli Nato sijoittaisi hyökkäysohjuksia yhteenkään Pohjoismaahan. Vuoden 2014 jälkeen Suomea ja Natoa sivuavien uutisten julkaisutahti RT:n sivuilla on kiihtynyt: vuosien 2015–2016 aikana on julkaistu hieman alle 20 uutisartikkelia, joissa jollain tapaa sivutaan sekä Suomea että Natoa. Keskustan vaalivoitosta Suomen vuoden 2015 eduskuntavaaleissa on uutisoitu RT:n sivuilla otsikolla, jossa kerrotaan Nato-vastaisen keskustapuolueen voittaneen Suomen eduskuntavaaleissa (RT 2015). Vuonna 2016 RT:n sivuilla on puolestaan uutisoitu Venäjän valtionjohdon raportista, jonka mukaan Suomen Nato-

jäsenyyttä vaarantaisi Suomen suhteet Venäjään (RT 2016) ja vuonna 2017 RT:n uutisiin on nostettu suomalaisen Nato-kyselyn tulokset, jonka mukaan 60 % suomalaisista vastustaa Suomen Nato-jäsenyyttä (RT 2017).¹

Venäläismedioiden narratiivinen kertomus on kuvannut Suomen pienenä valtiona, jonka hyvinvointi on riippuvainen hyvistä kahdensivuisista Venäjä-suhteista. Narratiivinen kertomus on pitänyt sisällään uhkauksen siitä, ettei Suomen tule oman hyvinvointinsa tai omien etujensa kustannuksella estää yhteistyötä Venäjän kanssa tai olla länsimaiden ja Naton puolella Venäjää vastaan. Venäläisissä narratiiveissa on korostettu Suomen ja Venäjän erityistä, jo vuosia jatkunutta, kumppanuussuhdetta, jota Suomen ei tulisi omilla teoillaan vaarantaa. Erityisesti Nato on nähty venäläisessä narratiivissa uhkana Suomen ja Venäjän keskinäisille suhteille. Venäläisen narratiivin mukaan puolueeton ja sitoutumaton Suomi on joutunut Nato-lobbareiden painostamaksi, ja lobbarit pyrkivät perusteettomilla Venäjän aggressioita korostavilla väitteillä lisäämään sotilaallista läsnäoloa Venäjän rajojen lähetyvillä. Venäläisen narratiivin mukaan Suomi on ollut erityislaatuinen ja hyvä kumppani Venäjälle – ja Suomen tulisi olla myös jatkossa globaali järjen ääni, joka vastustaa ”lännessä” tulevaa venäläisvastaisuutta. (Deverell ym. 2021, 22–24.)

On kuitenkin syytä muistaa, että useimmiten Suomea koskeva uutisointi venäläismedioissa ei ole ollut täysin valheellista eikä Suomen kohtelu venäläismedioissa ole poikennut muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden kohtelusta näitä koskevissa uutisissa. Unionin jäsenvaltioita koskevassa uutisoinnissa on korostunut unioniin kriittisesti suhtautuvat äänet, euroalueen taloudellinen epävakaus sekä unionin jäsenmaiden kielteinen suhtautuminen Natoon – ja Suomea koskevan uutisointi on mukaillut tätä laajempaa narratiivia. Venäläismediat ovat tuottaneet narratiivisia vääristymiä esimerkiksi lainaamalla valikoivasti suomalaisten poliitikkojen kannanottoja sekä asettamalla epärehellisiä painoarvoja tietyille esimerkiksi Natoa koskeville aiheille. Samanaikaisesti venäläismediat ovat jättäneet venäläisen narratiivin vastaiset näkökulmat tietoisesti uutisoinnin ulkopuolelle. (Jantunen ja Puustola 2015.)

¹ Lueteltujen julkaisujen määrä perustuu tämän tutkielman aineiston keruun yhteydessä esiintyneisiin julkaisuihin, joten määrissä on huomioitu ainoastaan RT:n sivuilta hakulausekkeella *Finland's NATO membership* saadut julkaisut heinäkuussa 2023. Ks. aineiston keruun tarkempi esittely luvusta 6.1.

5 Konstruktivistinen ja ontologinen turvallisuus

Tässä luvussa palataan luvussa kaksi esiteltyyn konstruktivistiseen viitekehykseen, sillä konstruktivismiin mukaan myös turvallisuus on sosiaalisesti rakennettu kokonaisuus, joka perustuu yhteisesti jaettuihin merkityksiin (Perheentupa 2013, 91; Wendt 1995). Valtiot pyrkivät takaamaan fyysisen turvallisuutensa eli alueensa ja hallintorakenteensa suojelun lisäksi niin sanottua ontologista turvallisuutta eli oman itsensä turvallisuutta. Ontologinen turvallisuus muodostuu oman identiteetin ja sen jatkuvuuden suojelusta sekä ympäristön turvallisuudesta. Ympäristön turvallisuus muodostuu puolestaan rutiininomaisista sosiaalisista suhteista sekä vakaasta ”kodin tunteesta”. (Lupovici 2023; Mitzen 2006; Subotić 2016.) Tässä luvussa esitellään ensin lyhyesti konstruktivistisen turvallisuuden idea ja sen jälkeen avataan tarkemmin ontologisen turvallisuuden teoriaa, johon tämän tutkielman aineistoa peilataan tutkielman seitsemännessä luvussa.

5.1 Turvallisuus konstruktiona

Konstruktivistisen näkemyksen mukaan kansainvälisissä suhteissa turvallisuus määrittyy pitkälti sen mukaan, miten muut toimijat ja tapahtumat tulkitaan ja mitä merkityksiä niille annetaan. Tämä tarkoittaa, ettei turvallisuus ole objektiivinen käsite, vaan se voi vaihdella eri yhteisöjen välillä sekä ajan myötä. (Wendt 1995.) Eri toimijoilla on erilaisia käsityksiä ja tulkintoja tapahtumista, jolloin kukin toimija toimii tilanteessa oman käsityksensä mukaisesti. Tämä voi puolestaan näyttäytyä epäluotettavana toimintana muiden eri käsitysten omaavien toimijoiden silmissä, jolloin toimijoiden välille syntyy epäluottamusta, uhkaa ja turvattomuutta. Vuorovaikutus, jossa kumpikin osapuoli toimii tavalla, jonka toinen kokee uhkaaviksi itseään kohtaan luo merkityksiä, joiden mukaan toiseen ei voi luottaa. (Wendt 1992, 406.)

Lisäksi kilpailevat tulkinnat ovat alttiita turvallisuusdilemmoille, joissa toimijoiden pyrkimykset parantaa omaa turvallisuuttaan uhkaavat yksipuolisesti toisten turvallisuutta ja lisäävät epäluottamusta ja vieraantumista (Wendt 1992, 407). Turvallisuusdilemma voi johtaa tilanteeseen, jossa valtiot ovat niin epäluuloisia toisiaan kohtaan, että ne tekevät pahimman mahdollisen oletuksen toistensa aikeista ja sen seurauksena määrittelevät oman toimintansa ja etunsa itsesuojelutarkoituksessa. Toisaalta valtiot voivat myös jakaa samat tiedot ja käsitykset, mikä mahdollistaa turvallisuusyhteisön ja -yhteistyön syntymisen. Näin ollen turvallisuus muodostuu sosiaalisten rakenteiden ja niille annettujen tulkintojen kautta. Kun ystäviksi määritellyt valtiot tekevät esimerkiksi hankintoja parantaakseen asevarusteluaan, sitä

ei koeta turvallisuusyhteisön muodostavien valtioiden keskuudessa uhkaavana. Tilanne kuitenkin muuttuu uhkaavaksi ja pelottavaksi, kun asehankintoja tekevät sellaiset valtiot, jotka kyseinen turvallisuusyhteisö on asettanut vihollisen tai kilpailijan asemaan. (Wendt 1995, 73.)

5.2 Ontologinen turvallisuus

Konstruktivistisen turvallisuuskäsityksen lisäksi tämän tutkielman kontekstissa on mielekäästä tarkastella myös ontologisen turvallisuuden käsitettä. Ontologisen turvallisuuden käsite on levinnyt kansainvälisten suhteiden tutkimukseen alun perin psykologian ja sosiologian tutkimusaloilta (Zarakol 2017, 48). Sosiologi Anthony Giddens esitteli ontologisen turvallisuuden käsitteen 1990-luvun alussa, jolloin käsite hahmottui ensisijaisesti yksilötasolla. Sitten ontologisen turvallisuuden käsite on laajentunut kollektiiveihin ja sitä on alettu soveltaa muun muassa narratiiveihin ja informaatiovaikuttamiseen liittyvässä tutkimuksessa sekä yleisemmin kansainvälisten suhteiden alalla (esim. Bolton 2021; Mitzen 2006; Subotić 2016).

Giddensin (1990, 92) mukaan ontologinen turvallisuus on luottamuksen tunnetta, joka useimmilla ihmisillä on omasta identiteettistään sekä aineellisen ja sosiaalisen ympäristönsä pysyvyydestä. Ontologinen turvallisuus on myös luottamista asioiden ja tapahtumien jatkuvuuteen ja järjestykseen – myös sellaisten asioiden ja tapahtumien, jotka eivät ole yksilön välittömässä havainto- ja vaikutuspiirissä (Giddens, 1991, 243). Jennifer Mitzenin (2006) mukaan valtiot pyrkivät yksilöiden tavoin ylläpitämään vakaata kollektiivista identiteettiään sekä takaamaan erityisesti sosiaalisen ympäristön pysyvyyden rutiininomaisilla suhteilla muihin valtioihin. Kansainvälisessä politiikassa tämä tarkoittaa, että valtiot pyrkivät luomaan sellaisia normeja, käytäntöjä ja instituutioita sekä liittoumia ja yhteistyöverkostoja, jotka heijastelevat ja tukevat valtion identiteettiä sekä mahdollistavat sosiaalisen ympäristön järjestyksen ja ennustettavuuden (Lupovici 2023; Mitzen 2006).

Ontologisen turvallisuuden käsitteen hyödyntämistä kansainvälisten suhteiden tutkimusalalla on kuitenkin kritisoitu, sillä joidenkin näkemysten mukaan valtiolla ei ole subjektiivista itseä tai minuutta, joka voisi välittää ontologisesta turvallisuudesta. Vaikka tällainen ontologisen turvallisuuden kritiikki on perusteltu, vasta-argumenttien mukaan ilman jonkin tasoista omaa itseä tai minuutta valtio ei voisi myöskään välittää fyysisestä turvallisuudestaan eli esimerkiksi alueellisesta koskemattomuudestaan. Ontologisen turvallisuuden teoria, kuten myös monet muut kansainvälisen politiikan teoriat, kuitenkin olettavat, että valtio välittää omasta selviytymisestään. Näin ollen valtio voidaan ymmärtää yhtenäisenä kokonaisuutena ja

kollektiivisena toimijana, joka välittää selviytymisestään sekä oman itsensä jatkuvuudesta. (Mitzen 2006; Zarakol 2017, 48–49.) On perusteltua ajatella, että valtiot haluavat säilyttää itsensä ja olemassaolonsa myös tulevaisuudessa (Lupovici 2023, 154). Näin ollen valtiot ovat myös ontologista turvallisuutta tavoittelevia toimijoita. Lisäksi valtiot nähdään usein ontologista turvallisuutta tarjoavana instituutiona kansalaisilleen, minkä perusteella voidaan myös ajatella, että tarjotakseen kansalaisilleen ontologista turvallisuutta valtiot myös tavoittelevat sitä itselleen. (Zarakol 2017, 48–49.)

Ontologisen turvallisuuden pohjana ovat ontologiset narratiivit, jotka ovat Pattersonin ja Monroen (1998, 325) mukaan perustavanlaatuisia kertomuksia itsestämme ja menneisyydestämme. Toimijat kokevat ontologista turvallisuutta näiden perustavanlaatuisten kertomusten kautta. Vastakohtana voidaan ajatella, että ontologinen turvattomuus ilmenee silloin, kun toimija ei kykene kertomaan johdonmukaisia tarinoita itsestään tai kokee, että kertomus itsestä on ristiriidassa oman käyttäytymisensä kanssa. (Lupovici 2023, 155.) Ontologisen turvallisuuden maksimoimiseksi toimijoiden on rakennettava itsestään vahva ja johdonmukainen kertomus, jota voidaan kertoa aina uudelleen (Lupovici 2023, 162). Ontologiset narratiivit ovat osittain myös sosiaalisen toiminnan tuotteita, sillä ontologiset narratiivit muodostuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa. Sen lisäksi, että ontologiset narratiivit ovat yksilöiden erityisiä kertomuksia siitä keitä he ovat, yksilöt hahmottavat itsensä myös sosiaalisina toimijoina ontologisten narratiivien kautta. Ontologiset narratiivit ovat myös teoreettisesti merkittäviä, sillä useimmat yksilön käyttäytymistä hahmottavat teoriat vaativat ymmärrystä siitä, kuinka toimijat ymmärtävät itsensä. (Patterson ja Monroe 1998, 325.) Seuraavaksi tässä luvussa esitellään ontologisen turvallisuuden kolme keskeisintä osa-aluetta: identiteetti ja sen jatkuvuuden suojeleminen, vakaa ”kodin tunne” sekä rutiininomaiset sosiaaliset suhteet.

5.2.1 Identiteetti ja sen jatkuvuuden suojeleminen

Identiteetti ja sen jatkuvuuden säilyttäminen on yksi ontologisen turvallisuuden keskeisimmistä asioista. Ontologinen turvallisuus on ennen kaikkea toimijan subjektiivista tunnetta siitä, kuka toimija kokee olevansa sekä vakaata itseymmärrystä siitä, mitkä asiat mahdollistavat ja motivoivat toimijan käyttäytymistä ja valintoja. Keskeistä on, että toimijan käyttäytyminen ja toiminta tukevat omaa identiteettiä ajan kuluessa. Mikäli toimija toimii tavalla, joka ei ole sopusoinnussa toimijan identiteetin kanssa, toimijan ontologinen turvattomuus lisääntyy. Vaikka ontologinen turvallisuus edellyttää, että toimijan itseymmärrys on suhteellisen vakaa,

se ei kuitenkaan tarkoita, että itseymmärrysten tulisi olla ikuisesti muuttumaton. Muutokset toimijan itseymmärryksessä ovat välttämättömiä oppimisen ja henkilökohtaisen kehityksen kannalta. Ontologisen turvallisuuden ydinajatus on, että toimijat arvostavat henkilökohtaista jatkuvuuden tunnetta, joka takaa heidän toimintakykynsä. Näin ollen identiteetti voidaan ymmärtää dynaamisena prosessina: toiminta lähtee identiteetistä ja toisaalta toiminta ylläpitää identiteettiä. (Mitzen 2006, 344.)

Identiteettiä tukeva toiminta edellyttää kuitenkin vakaata ympäristöä. Epävarma ympäristö, jossa toimija ei pysty ennakoimaan muutoksia, hankaloittaa toimijan ydintoimintoja, kuten omien päämäärien tavoittelua. (Mitzen 2006, 342.) Ympäristön epävarmuus vaikuttaa toiminnan ja identiteetin dynamiikkaan ja siten vaikeuttaa itseymmärryksen ylläpitämistä. Ontologisella turvattomuudella tarkoitetaan syvää, toimintakyvyttöä tilaa, jossa toimija ei kykene toimimaan päämääriensä hyväksi tai suunnittelemaan toimintansa jatkuvuutta. Ontologinen turvallisuus on puolestaan tila, jossa toimija voi odottaa asioiden tapahtuvan tiettyjen todennäköisyyksien perusteella ja siten toimija kykenee toimimaan päämääriensä hyväksi. (Mitzen 2006, 345.) Tässä tutkielmassa ontologisen turvallisuuden edellyttämän vakaan ympäristön ajatellaan muodostuvan erityisesti kahden ulottuvuuden kautta: vakaa ”kodin tunne” sekä rutiininomaiset sosiaaliset suhteet.

5.2.2 Vakaa ”kodin tunne”

Vakaan ”kodin tunteen” pohja on yksilötasolla, sillä koti on yksilöille pysyvyyttä ja rutiineja tarjoava aineellinen ja sosiaalinen ympäristö, joka tarjoaa ontologista turvallisuutta. Erityisesti yksilötasolla koti on ympäristö, jossa suoritetaan päivittäisiä rutiineja ja ihmiset tuntevat hallitsevansa omaa elämäänsä ilman ulkopuolista valvontaa. Kollektiivien tasolla koti voi kuitenkin perustua myös erilaisiin kodiksi konstruoituihin konkreettisiin tai abstrakteihin alueisiin, kuten valtioon tai kansakuntaan: valtiotasolla voidaan puhua esimerkiksi niin sanotusta ”kansallisesta kodista”. Valtio tarjoaa kollektiiville pysyvyyttä ja rutiineja tarjoavan ympäristön, jossa voi olla oma itsensä. Riippumatta siitä, mitä kodilla tarkalleen ottaen tarkoitetaan, se kuitenkin tarjoaa toimijoille perustan, jonka ympärille oma elämäkerta ja identiteetti rakennetaan. Identiteetin vahvistuminen edellyttää, että toimijalla on tieto ja tunne siitä, että on olemassa konkreettinen tai abstrakti tila, jossa voi olla oma itsensä. Se, mikä ymmärretään kodiksi, vaikutta vahvasti myös esimerkiksi siihen, millaisia arvokäsityksiä toimijoille muodostuu. Lisäksi kotiin syntyy kokemuksen kautta nostalginen tunneside, joka mahdollistaa luottamuksen syntymisen kodin vakautta ja jatkuvuutta kohtaan. Koti on

keskeinen paikka, jolle on ominaista suuri tuttuus ja jota kohtaan toimijat tuntevat vahvaa emotionaalista yhteyttä. Toimijat, joilla ei ole vakaata ”kodin tunnetta”, kohtaavat ontologista epävarmuutta, sillä konkreettisen kodittomuuden ohella myös niin sanotulle abstraktille ”kodittomuudelle” on ominaista pysymättömyys ja epäjatkuvuus. (Lupovici 2023, 156–157, 160.)

5.2.3 Rutiininomaiset sosiaaliset suhteet

Vakaan ”kodin tunteen” lisäksi valtiot tavoittelevat myös sosiaalista turvallisuutta – eli sosiaaliseen ympäristöön ja vuorovaikutussuhteisiin liittyvää jatkuvuuden tunnetta, joka voi pohjautua esimerkiksi tietyn kansainvälisen yhteisön jäsenyyteen. Jelena Subotićin (2016, 616) mukaan valtioille ei riitä, että ne tuntevat olonsa turvalliseksi sen perusteella, miten ne näkevät itse itsensä, vaan niiden täytyy myös tuntea olonsa turvalliseksi muiden toimijoiden seurassa. Näin ollen ontologista turvallisuutta tavoittelevat toimijat pyrkivät saavuttamaan sosiaalista turvallisuutta rutiininomaisilla suhteilla muihin (Mitzen 2006, 342), sillä kyvyttömyys pysyä rutiineissa muiden kanssa on yksi ontologisen epävarmuuden pääasiallisista lähteistä (Lupovici 2023, 162). Rutiineilla tarkoitetaan sellaisia säännönmukaisia käyttäytymismalleja, jotka vähentävät epävarmuutta ja edistävät järjestyksen ja jatkuvuuden tunnetta kansainvälisessä järjestelmässä (Mitzen 2006).

Lisäksi voidaan kuitenkin ajatella, että ontologiselle turvallisuudelle keskeinen vakaa itseymmärrys ja identiteetti muodostuvat vuorovaikutussuhteiden kautta (Mitzen 2006, 342). Valtiot pyrkivät identifioitumaan toisten valtioiden näkemyksissä oman itseymmärryksensä kanssa sopivalla tavalla. Valtioille voi olla tärkeää identifioitua muiden valtioiden silmissä esimerkiksi eurooppalaisiksi, moderneiksi tai demokraattisiksi, jolloin tietyn politiikan harjoittaminen tai poliittisen muutoksen toteuttaminen on mahdollista perustella niin, että se on sopusoinnussa ulkopuolelta tunnustetun identiteetin kanssa. Tällöin narratiivit tarjoavat turvallisuuden tunteen säilyttävän selityksen sille, miksi jokin politiikan muutos toteutetaan ja miksi se pitäisi hyväksyä (esimerkiksi koska olemme ”hyvä valtio” tai koska olemme eurooppalaisia). (Subotić 2016, 616.)

Ontologinen turvallisuus on yksi valtioiden perustarpeista ja on syytä huomioida, että valtioiden halu säilyttää ontologisen turvallisuuden tunne voi toisinaan olla niin vahva, että se on ristiriidassa valtioiden fyysisen turvallisuuden kanssa. Ontologinen turvallisuus pohjautuu sosiaalisten suhteiden vakauteen, mikä voi pahimmillaan tarkoittaa, että pitkäaikainen konfliktiherkkä ja ristiriitainen sosiaalinen suhde tarjoaa ontologisen turvallisuuden

edellyttämää jatkuvuutta ja vakautta. Näin ollen jopa haitallinen sosiaalinen suhde voi tarjota ontologista turvaa, mikä voi tarkoittaa, että valtiot kiintyvät konflikteihin. Valtiot saattavat pitää parempana jatkuvaa konfliktia kuin konfliktin loppumisen aiheuttamaa syvän epävarmuuden tilaa, joka voisi aiheuttaa muutoksia toimijan identiteettikäsitteeseen. (Mitzen 2006, 342–343.)

5.2.4 Ontologinen turvallisuus ja informaatiovaikuttaminen

Tämän tutkielman kontekstissa olennaista on ymmärtää, että ontologista turvallisuutta voidaan manipuloida ja heikentää informaatiovaikuttamisen keinoin (esim. Tyushka 2022; Bolton 2021). Informaatiovaikuttamisella voidaan tarkoituksellisesti horjuttaa harjoitetun politiikan, nykyisten tai menneiden tapahtumien ja kansallisen narratiivin välistä suhdetta sekä manipuloida kohdevaltion kansallista subjektiivisuutta (Bolton 2021, 127). Vihamielinen toimija voi informaatiovaikuttamisen keinoin heikentää kohdeyleisön sisäistä yhteenkuuluvuutta polarisoimalla kohdeyleisölle ominaisia arkaluontoisia keskusteluja, mikä heikentää kohteen yhtenäisyyttä ja toimintakykyä. Lisäämällä vastakkainasetteluja vihamielinen toimija heikentää kohteen varmuutta siitä, missä mahdolliset uhkat sijaitsevat, ja kohdeyleisö voi alkaa etsiä mahdollisia uhkia oman valtionsa sisältä. Lisäksi informaatiovaikuttamisella voidaan heikentää vakiintuneiden uskomusjärjestelmien vakautta ja merkittävyyttä. (Bolton 2021, 134.)

Vihamieliset toimijat voivat informaatiovaikuttamisella manipuloida kohdevaltion kansallisia yrityksiä liittää tapahtumia tai harjoitettua politiikkaa kansalliseen narratiiviin. Sillä, miten tapahtumat tai harjoitetut politiikat rinnastetaan itseymmärrykseen ja kansalliseen narratiiviin, on syvällisiä vaikutuksia erityisesti ontologisen turvallisuuden kannalta. Näin ollen valtioilla on tarve varmistaa, että ne politiikkavaihtoehdot, joita pidetään kansallisen narratiivin mukaisina, voittavat. (Bolton 2021, 135.) Erityisesti kriisien tai erilaisten turvallisuushäiriöiden aikana narratiivit aktivoituvat ja tarjoavat selityksen tai lisäävät ymmärrystä sellaiselle politiikan muutokselle, joka ratkaisee turvallisuushäiriön säilyttäen kuitenkin samalla valtion ontologisen turvallisuuden tarjoamalla omaelämäkerrallista jatkuvuutta, rutiinin tunnetta ja tuttuutta (Subotić 2016).

6 Aineisto ja menetelmät

Tutkielman aineisto koostuu 108:sta RT:n sivuilla julkaistuista englanninkielisestä artikkelista, joiden pohjalta pyritään vastaamaan kysymyksiin:

1. Millaisia strategisia narratiiveja Venäjän valtion kontrolloima media RT on välittänyt Suomen Nato-jäsenyydestä aikavälillä 17.12.2021–30.4.2023?
2. Miten tunnistetut strategiset narratiivit näyttäytyvät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä?

Tutkimuskysymyksiin vastataan monimenetelmällisesti kuvailevan analyysin sekä narratiivien analyysin menetelmin. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen vastataan muodostamalla narratiiveista narratiivisia kategorioita ja laskemalla narratiivien esiintymistiheyttä aineistossa. Toiseen tutkimuskysymykseen vastataan narratiivien analyysin avulla kiinnittäen huomiota erityisesti ontologisen turvallisuuden osa-alueisiin (identiteetti, vakaa ”kodin tunne” ja rutiininomaiset sosiaaliset suhteet). Seuraavaksi tässä luvussa esitellään kuitenkin tarkemmin tutkielman aineisto, minkä jälkeen avataan narratiivien analyysia tutkimusmenetelmänä.

6.1 Tutkimusaineisto

Tämän tutkielman aineisto koostuu 108 artikkelista, jotka on julkaistu RT:n englanninkielisellä sivustolla aikavälillä 17.12.2021–30.4.2023. Aineisto on kerätty RT:n sivustolta kesällä 2023 Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevällä hakulausekkeella *Finland's NATO membership*. Aineiston tekstit ovat pääosin uutisartikkeleita, mutta aineistossa on mukana myös RT:n toimittajien politiikka-analyyseja sekä niin sanottuun feature-tekstilajiin kuuluvia tekstejä, jotka ovat hieman laajempia ja perusteellisempia juttuja kuin tavalliset uutiset (Uutismedian liitto n.d.). Aineistoon valikoidut tekstit on julkaistu englannin kielellä, ja voidaan ajatella, että englanninkielisten julkaisujen kohdeyleisönä on koko kansainvälinen yhteisö – Suomi mukaan lukien.

17.12.2021 valikoitui tämän tutkielman aineiston keruun aloituspäivämääräksi, sillä tuona päivänä Venäjän valtionjohto esitti Yhdysvalloille ja Natolle sopimusasiakirjan, jossa Venäjä vaati, että Nato luopuisi kaikesta sotilaallisesta toiminnastaan Itä-Euroopassa (Tétrault-Farber ja Balmforth 2021). Tuon ajankohdan jälkeen tilanteen Venäjän ja Ukrainan välisellä rajalla voidaan nähdä kiristyneen entisestään ja johtaneen 24.2.2022 alkaneeseen Venäjän täysimittaiseen hyökkäykseen. Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys nousi julkisen keskustelun

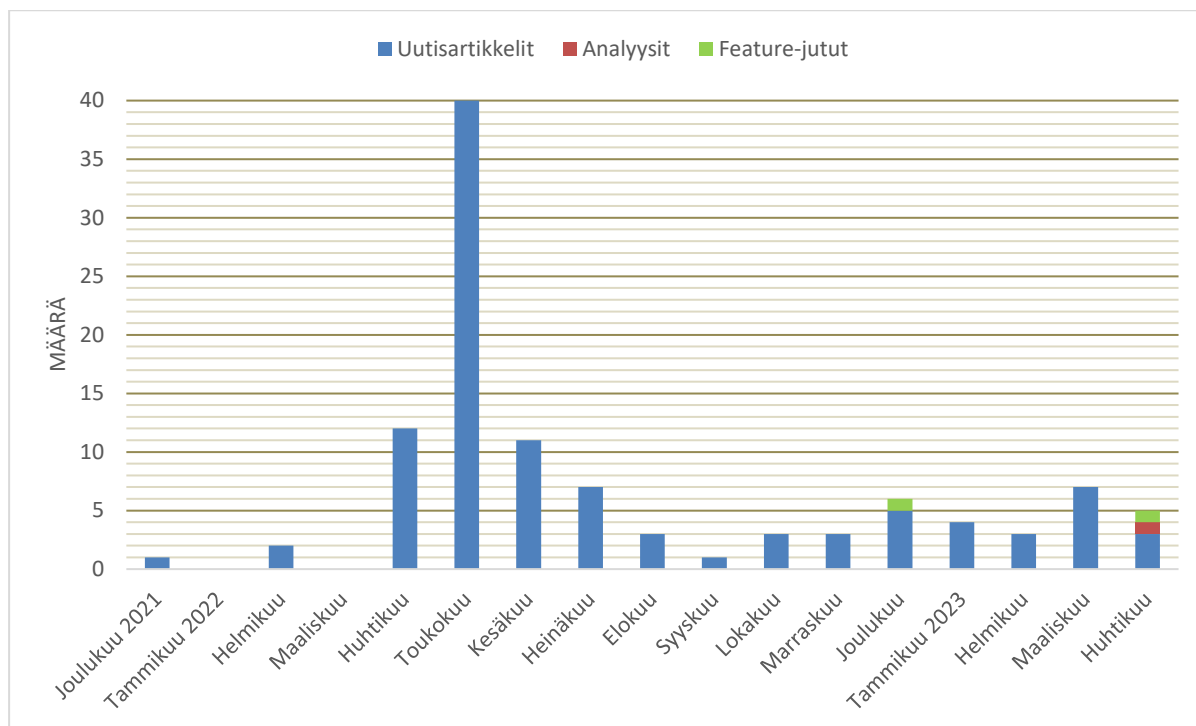
agendalle melko pian hyökkäyksen alettua. Suomen silloinen presidentti Sauli Niinistö sekä silloinen pääministeri Sanna Marin julkaisivat viralliset Nato-kantansa 12.5.2022 ilmoittaen lausuntojensa yhteydessä, että Suomen on haettava Naton jäsenyyttä (Luotonen ja Happonen 2022). Jo 15.5.2022 tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yleiskokous (TP-UTVA) valmisteli selonteon, jossa esitettiin Nato-jäsenyyden hakemista (Maukonen 2022). Suomesta tuli Naton täysjäsen vajaa vuotta myöhemmin 4.4.2023 (Valtioneuvosto 2023). On perusteltua lopettaa tämän tutkielman aineiston keruu vuoden 2023 huhtikuun loppuun, sillä tutkielmassa ollaan kiinnostuneita erityisesti narratiiveista, joita venäläisessä mediassa on välitetty Suomen Nato-jäsenyyden prosessin aikana. Huhtikuu otetaan aineiston keruussa huomioon kuitenkin kokonaisuudessaan, sillä aineistoon halutaan ottaa mukaan RT:n uutisoinnissa ilmenevät ensimmäiset reaktiot Suomen täysjäsenyyteen.

Joulukuun 2021 jälkeen Suomen mahdollista Nato-jäsenyyttä käsittelevien tekstien määrä RT:n sivustolla on lisääntynyt huomattavasti. Aineiston keruu ajoittui aikavälille 11.–13.7.2023, jolloin hakulausekkeella *Finland's NATO membership* hakutuloksia löytyi yhteensä 253 kappaletta. Näistä vain 36 tekstiä on julkaistu ennen vuoden 2021 joulukuuta. Vanhin kyseisellä hakusanalla löytyvä teksti on vuodelta 2007. Kun hakulausekkeella saaduista teksteistä huomioidaan vain ne, jotka ajoittuvat tarkastelujaksolle, tekstejä on yhteensä 193² kappaletta. *Finland's NATO membership* valikoitui aineiston keruussa käytetyksi hakulausekkeeksi, sillä esimerkiksi hakulausekkeella *Finland and NATO* hakutuloksia löytyi yli 300, eikä sivusto kyennyt näyttämään kaikista vanhimpia tekstejä. Sivustolla ei ole mahdollista hakea artikkeleita useamman kuin yhden aihetunnisteen tai avainsanan avulla, joten aihetunnisteiden *Finland* ja *NATO* käyttäminen yhdessä ei ollut mahdollista, vaikka yksittäin aihetunnisteet mahdollistivat hakujen tekemisen. Näin ollen on syytä huomioida, että edellä esitettyjen aihetunnisteisiin liittyvien haastavien hakuominaisuuksien vuoksi joitakin analyysin kannalta merkittäviä tekstejä on myös voinut jäädä hakutulosten ulkopuolelle.

Molempien edellä esitettyjen hakulausekkeiden hakutuloksissa on kuitenkin artikkeleita, jotka eivät käsittele suoraan Suomen Nato-jäsenyyttä, vaan Suomi on mainittu ohimennen esimerkiksi uutisissa, jotka käsittelevät Ruotsin Nato-jäsenyyden hakuprosessia. Tämän vuoksi tutkielman aineisto on muodostettu vain niistä hakulausekkeella *Finland's NATO membership*

² Tästä on jätetty huomioimatta 3 tarkastelujaksolle ajoittuvaa juttua, jotka ovat videoita tai eivät muutoin avaudu sivustolla luettavaksi.

löytyivistä teksteistä, joiden otsikossa tai ingressissä on mainittu Suomi tai Helsinki. Aineistoon ei kuitenkaan ole huomioitu mielipidekirjoituksia tai kolumneja, sillä niiden yhteydessä RT tiedottaa, että tekstissä esiintyvät näkemykset ovat kirjoittajien omia eivätkä välttämättä edusta uutismedian virallisia kantoja – vaikka tosiasiaa monet mielipidekirjoitukset toistavatkin venäläisiä länsivastaisia narratiiveja. Näin ollen tutkielman aineisto rajautui lopulta 108 tekstiin. Tutkielman reliabiliteettia on pyritty vahvistamaan liittämällä luettelo aineistoteksteistä tutkielman loppuun.

Kuvio 1. Aineistotekstien esiintymistiheys kuukausittain.

Kuvio 1 havainnollistaa aineistoon valikoituneiden tekstien esiintymistä kuukausitasolla. Kuvioista voidaan huomata, ettei aineisto jakaudu tasaisesti tarkasteluaikavälille. Yli puolet aineistoteksteistä on julkaistu vuoden 2022 huhtikuun ja kesäkuun välillä. Toukokuussa 2022 Suomi päätti hakea Naton täysjäsenyyttä, mikä heijastuu aineistoon valikoituneisiin teksteihin: pelkästään toukokuussa 2022 julkaistuja uutisartikkeleita aineistossa on 40 kappaletta. Lisäksi aineistoon ei ole valikoitunut yhtään tekstiä, jotka olisi julkaistu vuoden 2022 tammikuussa tai maaliskuussa. Näin ollen aineisto jakautuu tarkastelujaksolle varsin epätasaisesti. Aineisto on varsin epätasaisesti jakautunut myös juttutyypeittäin. Aineiston 108 tekstistä valtaosa, 105 kappaletta, on uutisartikkeleita. Feature-juttuja aineistossa on vain kaksi ja analyysijä yksi.

Aineiston epätasainen jakautuminen ei kuitenkaan ole merkittävä haaste konstruktivistisessa tutkimuksessa, sillä narratiivis-konstruktivistinen aineisto ei edusta yleistettävää objektiivista totuutta. Konstruktivistisessa tutkimuksessa aineisto on näyte tai pieni osa koko ajan rakentuvasta todellisuudesta eikä sitä voida irrottaa kontekstistaan. Näin ollen aineisto ei kuvaa asioiden tai ilmiöiden tosiasiallista tilaa. (Jokinen n.d.) Tässä tutkielmassa tämä tarkoittaa sitä, että aineistossa esiintyvät narratiivit eivät kuvaa Suomen Nato-jäsenyysoprosessia objektiivisesti, vaan narratiivit edustavat venäläistä tapaa kuvata Suomen Nato-jäsenyyden hakuprosessia informaatiovaikuttamisen ja strategisten narratiivien kontekstissa.

Narratiivisuus viittaa tässä tutkielmassa sekä aineiston laatuun että analyysissä käytettyyn menettelytapaan, jolla aineistoa tulkitaan. Tämän tutkielman aineisto on luonteeltaan narratiivista, vaikka uutisartikkeleissa ei ole narratiivisuudelle ominaisia kertomuksen elementtejä, kuten ajassa etenevää juonta, jolla on alku, keskikohta ja loppu. Narratiivinen aineisto voi nimittäin yksinkertaisimmillaan olla mitä tahansa kerrontaan perustuvaa aineistoa, jolloin aineistolle ei aseteta tiukkoja vaatimuksia juonellisesti eheiden kertomusten tuottamisesta. (Heikkinen 2010, 148.) Tämän tutkielman aineisto on siinä määrin narratiivista, että aineisto pyrkii luomaan käsityksiä ja tarinoita todellisuudesta tietyistä kertojalle ominaisista lähtökohdista.

Narratiivisuus ilmenee uutisartikkeleissa sekä muissa uutissivuston juttutyypeissä, kuten analyyseissa ja feature-jutuissa, esitettynä kerrontana. Feature-jutut edustavat selkeää narratiivista journalismia, sillä ne syntyvät pitkän ajan kuluessa tehtävän syvällisen taustatyön pohjalta. Nykyisin narratiivista journalismia voi kuitenkin esiintyä myös uutisartikkeleissa, sillä tekstilajien tyypilliset piirteet ovat sekoittuneet ja narratiivinen kirjoitustapa on levinnyt tekstilajista toiseen. (Mäkelä ja Karttunen 2020.) Narratiivisen journalismin esiintyminen uutisartikkeleissa voi olla lukijan kannalta hämäävää, sillä lukija ei välttämättä osaa odottaa tällaista tyylillistä epämuodollisuutta uutistekstissä, joka mielletään objektiivisena faktatiedon raportointina (ks. Chatterje-Doody 2018).

6.2 Narratiivien analyysi tutkimusmenetelmänä

Tutkimuksellisenä menettelytapana narratiivisuus viittaa kahteen erilaiseen tapaan analysoida kertomuksia tiedon välittäjänä ja rakentajana. Narratiivien analyysi (*analysis of narratives*) tarkoittaa kertomusten luokittelua erilaisiin luokkiin esimerkiksi tyyppikertomusten, metaforien tai kategorioiden avulla. Narratiivisessa analyysissä (*narrative analysis*) aineistoa ei luokitella, vaan tutkimus itsessään tuottaa uuden kertomuksen aineiston kertomusten

perusteella. (Heikkinen 2010, 143, 149.) Tässä tutkielmassa tutkimusmenetelmänä käytetään ensisijaisesti narratiivien analyysia, eli aineiston luokittelua. Luokittelussa narratiivisesta aineistosta muodostetaan aineistolähtöisesti kategorioita, jotka muodostavat eräänlaisia tyyppikertomuksia eli aineistossa usein toistuvia lyhyitä juonitiivistelmiä (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006). Nämä tyyppikertomukset ovat pelkistettyyn muotoon muotoiltuja strategisia narratiiveja.

Strategisten narratiivien selvittämiseksi aineistoa analysoidaan ensin puhtaasti laskemalla erilaisten tyyppikertomusten esiintymistiheyttä ja useimmin toistuvista tyyppikertomuksista muodostetaan narratiivisia kategorioita – toisin sanoen strategisia narratiiveja. Narratiiviset kategoriat voivat limittyä toisiinsa, eivätkä ne ole toisiaan poissulkevia. Yhdessä tekstissä voi näin ollen ilmetä useita narratiiveja. Narratiivien määrä teksteissä voi kuitenkin vaihdella: yhdessä tekstissä strategisia narratiiveja voi olla yksi tai useampi eikä kaikissa teksteissä välttämättä esiinny yhtäkään tunnistettua strategista narratiivia. Koska tällainen laskentaan perustuva aineiston sisällön erittely antaa kuitenkin vain pintapuolista tietoa aineistosta, sen lisäksi on mielekästä analysoida aineistoa myös muulla tavoin (Tuomi ja Sarajärvi 2018). Tässä tutkielmassa laskennallisesti tunnistettujen strategisten narratiivien syvällisemmässä analysoinnissa hyödynnetään narratiivien tutkimuksen väljää ja monimenetelmällistä tutkimusotetta.

Narratiivien analyysi ei perustu yksittäiseen tutkimusmenetelmään, sillä narratiivien tutkimus on laaja monitieteinen tutkimussuunta, joka sisältää useita erilaisia tutkimusmenetelmiä (Hyvärinen n.d.). Koska narratiivien analyysi sallii useita erilaisia lähestymistapoja, sillä on tutkimuksellisesti myös useita erilaisia ulottuvuuksia. Narratiivisessa tutkimuksessa voi esimerkiksi olla diskurssianalyysin elementtejä, jolloin nämä kaksi metodologista lähestymistapaa limittyvät yhteen narratiivis-diskursiiviseksi analyysiksi. (Saaranen-Kauppinen ja Puusniekka 2006.) Kaikkia lähestymistapoja yhdistää kuitenkin tutkimuksen kohde eli kertomukset, tarinat ja kerronta yhteiskunnassa. Tutkimukselliset lähestymistavat pyrkivät hahmottamaan ihmisen toiminnan ja kokemuksen ajallista ulottuvuutta sekä kertomisen todellisuutta rakentavaa luonnetta. Oleellista on ymmärrys siitä, että maailma on tulvillaan kertomuksia, jotka vaikuttavat yksilöiden ja instituutioiden toimintaan. Lisäksi erilaisissa kerronnallisissa ympäristöissä ilmenee erilaisia kertomisen tapoja. (Hyvärinen n.d.)

Narratiivien analyysissa voidaan olla kiinnostuneita kertomisen ja kertomuksen ulkoisista piirteistä eli siitä, miten tarina kerrotaan, tai vaihtoehtoisesti voidaan olla kiinnostuneita

kertomuksen sisällöllisistä merkityksistä eli siitä mitä kerrotaan (Hänninen 2018, 196). Narratiivien ulkoisia piirteitä voidaan analysoida esimerkiksi kielitieteellisesti, jolloin kiinnitetään erityistä huomiota esimerkiksi sanavalintoihin, kielioppiin tai retoriikkaan (Barthes 1975, 239). Tällainen analyysi pohjautuu ajatukseen, että puhuttu tai kirjoitettu kieli itsessään tarjoaa tavan jäsentää kokemustamme itsestämme ja maailmastamme (Burr 1995, 33). Tällainen analyysitapa liikkuu konstruktivismin ja diskurssianalyysin syvimmän olemuksen ympärillä: tapa, jolla kieli rakentuu, vaikuttaa siihen, miten kokemus ja tietoisuus rakentuvat. Kieli ei pelkästään heijasta olemassa olevaa todellisuutta, vaan muodostaa ymmärryksen kehykset, jotka ovat aina myös kontekstiinsa sidottuja. (Burr 1995, 34–35, 38.)

Narratiivien kielellisen analyysin lisäksi narratiivien analyysissa voidaan analysoida esimerkiksi kertojan ja kuuntelijan rooleja, narratiivien rakennetta sekä kerronnan tasoja (Barthes 1975). Narratiivit voivat rakentua kronologisesti, jolloin analyysin keskiössä voi olla tapahtumien ajallinen järjestys sekä tapahtumien välinen suhde: jokin tietty tapahtuma voi aiheuttaa toisen tapahtuman (Riessman 1993, 17). Kaikissa narratiiveissa ei kuitenkaan välttämättä ole selkeitä juonellisia elementtejä. Tällöin voidaan analysoida väljästi narratiivien rakennetta, kuten tapahtuma-aikaa ja -paikkaa sekä narratiivin aktiivisia toimijoita. (Riessman 1993, 19.)

Yhteenvedon voidaan todeta, että narratiivien analyysi mahdollistaa analyysin tekemisen väljästi kolmella eri tasolla. Ensimmäisellä tasolla analyysissa kiinnitetään huomiota siihen mitä kerrotaan eli narratiivien sisältöön. Seuraavalla tasolla kiinnitetään huomio narratiivien kielelliseen tasoon, eli siihen kuinka kerrotaan. Kolmannella tasolla analysoidaan kontekstisidonnaisesti toimijoiden välisiä suhteita eli kiinnitetään huomio siihen, millaisessa kertojan ja kuuntelijan tai vastaanottajan kontekstissa narratiivi kerrotaan. (Riessman 1993, 21.)

Vaikka narratiiveja voidaan analysoida kielitieteellisesti ja teknisesti, valtiotieteiden kannalta erityisen kiinnostavaa on identiteettien ja todellisuuksien rakentuminen narratiivien kautta sekä niiden vaikutus käyttäytymiseen (Patterson ja Monroe 1998, 317). Tässä tutkielmassa ollaankin erityisen kiinnostuneita narratiivien sisällöstä eli siitä, mitä kerrotaan, sekä siitä, millaisessa kertojan ja vastaanottajan kontekstissa narratiiveja kerrotaan. Sen vuoksi tässä tutkielmassa tunnistettuja strategisia narratiiveja peilataan ontologisen turvallisuuden viitekehykseen. Ontologisen turvallisuuden teoria on perusteltu analyysikehikko informaatiovaikuttamiselle ja strategisille narratiiveille, sillä informaatiovaikuttaminen ja strategiset narratiivit eivät suoranaisesti uhkaa kohteen fyysistä turvallisuutta, mutta niillä pyritään kuitenkin

vaikuttamaan turvallisuuteen – erityisesti kohteen turvallisuuden tunteeseen. Tässä tutkielmassa laskennallisesti tunnistettuja strategisia narratiiveja analysoidaan ontologisen turvallisuuden diskurssissa teoriaohjaavasti erityisesti ontologisen turvallisuuden kolmella ulottuvuudella: identiteetti, vakaa ”kodin tunne” sekä rutiininomaiset sosiaaliset suhteet.

Analyysin päättelylogiikka ottaa vaikutteita teoriaohjaavasta sisällönanalyysistä. Teoriaohjaavassa sisällönanalyysissä aineistoyksiköt valitaan aineistosta aineistolähtöisesti, mutta teoria ohjaa lopullista aineiston analysointia. Teoriaohjaava päättely ei ole teoriaa testaava vaan teoria toimii analyysin apuna ja antaa suuntaa analyysille. (Tuomi ja Sarajärvi 2018.) Tämän tutkielman tapauksessa analyysiyksiköt eli strategiset narratiivit valitaan aineistosta aineistolähtöisesti, mutta analyysin edetessä ontologisen turvallisuuden teoria ohjaa strategisten narratiivien lopullista tulkintaa.

Lopuksi on syytä huomioida, että narratiivien analyysiin liittyy tiettyjä tutkimuksen validiteettiin ja reliabiliteettiin liittyviä haasteita (Heikkinen 2010, 153). Koska narratiivit ovat kertojan representaatioita todellisuudesta, niiden sisällössä heijastuvat esimerkiksi kertojan ideologia ja kiinnostuksen kohteet (Riessman 1993, 22). Näin ollen narratiivit eivät välitä objektiivista kuvausta tosiasioista eikä narratiivista tutkimusta ole järkevää arvioida sen mukaan, missä määrin kertomuksissa olevat väitteet vastaavat asiantilaa todellisuudessa. Sen lisäksi narratiivisuus yhdistetään vahvasti konstruktivistiseen ajatteluun, mikä asettaa haasteita narratiivisen tutkimuksen validiteetin arviointiin. (Heikkinen 2010, 153.) Konstruktivistisessa tutkimuksessa pyritään tiettyyn kontekstiin sijoittuvan aineiston analysoinnin avulla havainnollistamaan, miten toimijat rakentavat sosiaalista todellisuutta sekä kuvaamaan millainen tuo sosiaalinen todellisuus on. Lisäksi konstruktivistisessa tutkimuksessa pyritään tuomaan esiin niitä prosesseja ja merkityksiä, joiden kautta ihmiset rakentavat kulttuurisia itsestäänselvyyksiä eli totuuksia. (Jokinen n.d.)

7 Strategiset narratiivit ontologisen turvallisuuden haastajana

Tässä luvussa aineistoa analysoidaan kysymällä, millaisia strategisia narratiiveja Suomen Nato-jäsenyydestä kerrotaan yhdessä merkittävimmässä venäläisessä valtion kontrolloimassa mediassa, sekä miten tunnistetut strategiset narratiivit näyttävät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä. Tutkielman analyysi on kaksiosainen. Ensimmäisen osan tavoitteena on hahmottaa RT:n teksteissä usein toistuvia strategisia narratiiveja ja muodostaa näistä tiiviitä tyyppikertomuksia. Analyysin ensimmäinen osa on näin ollen kuvaileva, sillä tyyppikertomusten muodostaminen perustuu niiden esiintyvyyksien laskemiseen aineistosta. Analyysin toisen osan tavoitteena on puolestaan selittää, miten ensimmäisessä osassa tunnistetut strategiset narratiivit näyttävät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä. Toisessa osassa hyödynnetään narratiivien analyysin monimenetelmällistä tutkimusotetta kiinnittäen erityisesti huomiota narratiivien sisältöön eli siihen, mitä kerrotaan, sekä kontekstisidonnaisuuteen eli siihen, millaisessa kertojan ja vastaanottajan kontekstissa narratiiveja kerrotaan.

7.1 RT:n strategiset narratiivit Suomen Nato-jäsenyydestä

Tämän tutkielman aineistossa esiintyy seitsemän usein toistuvaa strategista narratiivia, jotka on esitelty taulukon 1 ensimmäisessä sarakkeessa. Strategiset narratiivit on tunnistettu aineistosta lukemalla aineisto läpi useaan kertaan ja koodaamalla aineistolähtöisesti usein toistuvista ilmauksista narratiivisia luokkia, jotka ymmärretään tässä tutkielmassa strategisina narratiiveina. Narratiiviset luokat esittävät tekstissä esiintyneet ilmaisut mahdollisimman yksinkertaisessa muodossa, vaikka aineistotekstit ovat siinä määrin yksinkertaisia uutistekstejä, että useat strategiset narratiivit ilmenevät teksteissä lähes sellaisenaan. Esimerkiksi kaksi aineistotekstiä on otsikoitu RT:n uutisvustolla otsikoilla ”*Finland & Sweden in NATO would trigger response – Russia*” (RT 25.1.2021) sekä ”*Finland’s NATO membership will trigger response – Moscow*” (RT 12.5.2022b), mitkä ovat sanamuodollisesti yhteneväisiä aineistosta tunnistetun strategisen narratiivin kanssa, jonka mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen.

Taulukko 1. RT:n uutisoinnissa esiintyneet strategiset narratiivit ja niiden esiintymistiheys.

Strateginen narratiivi	Narratiiviesiintymien määrä	Osuus (%) narratiivien kokonaismäärästä (311)	Osuus (%) aineistoteksteistä (108)
Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan	72	23	67
Uhkaava Suomi, joka kääntyi Venäjää vastaan	44	14	41
Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen	43	14	40
Nato-jäsenyys ei hyödytä Suomea ja se on vastoin Suomen kansallista etua: <ul style="list-style-type: none"> • Suomi menettää hyvät kahdenväliset suhteensa Venäjään sekä luopuu sovittelevasta roolistaan idän ja lännen välissä • Suomi menettää osan suvereniteetistaan Yhdysvalloille ja alkaa tahtomattaan ajaa Yhdysvaltain ulkopoliittikan intressejä • Nato-jäsenyys vaarantaa Suomen kansallisen turvallisuuden sekä lisää jännitteitä Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueella 	43	14	40
Naton laajentuminen on uhka Venäjälle, mutta Suomen Nato-jäsenyys ei ole välitön uhka Venäjälle	16	5	15
Naton laajentuminen on uhka Venäjälle, mikä tarkoittaa, että myös Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle	13	4	12
Epäyhtenäinen Nato, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista	80	26	74
Yhteensä	311	100	

Taulukon 1 toisessa sarakkeessa oleva narratiiviesiintymien määrä tarkoittaa niiden artikkeleiden määrää, joissa kyseistä strategista narratiivia esiintyy yhden tai useamman kerran. Yksi narratiiviesiintymä siis tarkoittaa, että narratiivia esiintyy yhdessä aineistotekstissä vähintään yhden kerran. Strategiset narratiivit eivät ole toisiaan poissulkevia, joten yhdessä tekstissä voi esiintyä useampia strategisia narratiiveja. Vertailun helpottamiseksi taulukon kolmannessa sarakkeessa on ilmoitettu narratiiviesiintymien prosentuaalinen osuus narratiiviesiintymien yhteenlasketusta kokonaismäärästä.

Taulukon 1 neljännessä sarakkeessa on puolestaan ilmoitettu narratiiviesiintymien prosentuaalinen osuus aineistotekstien määrästä. Esimerkiksi narratiivia, jonka mukaan Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan liittyessään Naton jäseneksi, esiintyy 72 tekstissä, mikä tarkoittaa kaiken kaikkiaan kahta kolmasosaa (67 %) kaikista 108 aineistotekstistä. Taulukon neljättä saraketta tulkittaessa on syytä muistaa, että yhdessä aineistotekstissä voi ilmetä useita strategisia narratiiveja. Narratiivi, jonka mukaan Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan, sekä narratiivi epäyhtenäisestä Natosta, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista, saivat eniten laskennallisia osumia aineistosta.

Strategiset narratiivit on esitetty taulukossa 1 niiden esiintymistiheyden mukaisessa järjestyksessä viimeistä narratiivia lukuun ottamatta. Viimeinen narratiivi eroaa sisällöllisesti muista narratiiveista sen suhteen, että narratiivi kertoo Suomen Nato-jäsenyyden sijaan laajemmin Natosta organisaationa. Kyseinen narratiivi on luettelon viimeisenä, sillä tässä luvussa narratiiveja on haluttu analysoida taulukon mukaisessa järjestyksessä ja kyseinen narratiivi on haluttu analysoida sen sisällöllisen eroavaisuuden vuoksi viimeisenä. Lisäksi narratiivi, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle, sekä narratiivi, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys ei ole uhka Venäjälle, käsitellään yhdessä, sillä narratiivit limittyvät sisällöllisesti toisiinsa. Seuraavaksi tässä luvussa analysoidaan tunnistettuja narratiiveja RT:n sivuilta otettujen suorien lainausten avulla. Tekstin lainaukset ovat tutkielman kirjoittajan itsensä kääntämiä. Koska käännökset voivat hävittää tekstissä ilmeneviä vivahteita, tutkielman luotettavuutta on pyritty lisäämään liittämällä alkuperäinen englanninkielinen lainaus alaviitteisiin.

7.1.1 Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan

Ensimmäistä narratiivia, jonka mukaan Suomi luopuu historiallisesta puolueettomuudestaan, esiintyy aineistossa viimeistä narratiivia lukuun ottamatta eniten. Strategista narratiivia esiintyy yhteensä 72 aineistotekstissä. Narratiivi muodostuu pääsääntöisesti ilmauksista, jotka kuvaavat Suomen aiempaa neutraalia (RT 3.4.2022; RT 9.4.2022) tai liittoutumatonta asemaa (RT 15.4.2022a) sekä tähänastista politiikkaa olla liittymättä sotilasliittoon (RT 13.4.2022b). Puolueettomuusnarratiivi toistuu tasaisesti aineiston läpi ja käsittelee usein Suomea ja Ruotsia yhdessä:

Kaksi eurooppalaista kansakuntaa päättivät rikkoa puolueettomuushistoriansa ja liittyä Natoon sen jälkeen, kun Venäjä aloitti sotilasoperaationsa Ukrainassa.³ (RT 17.5.2022b.)

Tukholma ja Helsinki luopuivat virallisesti puolueettomuudestaan 15. toukokuuta ja hakivat Nato-jäsenyyttä.⁴ (RT 18.5.2022c.)

Kyseisellä narratiivilla vedotaan Suomen ja Ruotsin historialliseen puolueettomuuspolitiikkaan, jonka seurauksena valtiot ovat pysytelleet kevääseen 2022 asti sotilasliiton ulkopuolella:

Anottuaan länsiblokilta sotilasliiton jäsenyyttä molemmat [Suomi ja Ruotsi] luopuivat aiemmasta liittoutumattomuudestaan Suomen oltua virallisesti puolueeton toisesta maailmansodasta lähtien ja Ruotsin 1800-luvun alusta lähtien.⁵ (RT 13.8.2022.)

Suomi ja Ruotsi pysyivät puolueettomina kylmän sodan aikana, mutta hakivat Naton jäsenyyttä 18. toukokuuta 2022 vedoten turvallisuuteensa Venäjän Ukrainassa toteuttaman sotilasoperaation vuoksi.⁶ (RT 19.7.2022.)

7.1.2 Uhkaava Suomi, joka kääntyi Venäjää vastaan

Toinen aineistossa esiintyvä narratiivi kertoo puolestaan tarinaa uhkaavasta Suomesta, joka kääntyi Venäjää vastaan. Narratiivia esiintyy yhteensä 44 aineistotekstissä. Kyseinen strateginen narratiivi eroaa muista aineistosta tunnistetuista narratiiveista, sillä se ei esiinny aineistoteksteissä sanamuodollisesti sellaisenaan, vaan kuvaa laajempaa ja moniulotteisempaa kerrontaa mahdollisimman yksinkertaisessa muodossa. Strategisen narratiivin muodostuu useista toistuvista kuvauksista siitä, miten suomalaiset tekivät täyskäännöksen Natoa koskevissa mielipiteissään eli kääntyivät niin sanotusti Venäjää vastaan, minkä jälkeen aineistossa esiintyy toistuvia ja jopa uhkaavia kuvauksia Suomen sotilaallisesta kyvykkyydestä:

Venäjän Ukrainaan tekemän sotilaallisen hyökkäyksen keskellä molemmissa maissa [Suomessa ja Ruotsissa] yleinen mielipide on muuttunut dramaattisesti, ja

³ *The two European nations decided to break with their history of neutrality and join NATO after Russia launched its military operation in Ukraine.*

⁴ *Stockholm and Helsinki formally broke with their history of neutrality on May 15 and applied for NATO membership.*

⁵ *By petitioning the Western bloc for membership, both [Finland and Sweden] renounced their prior non-alignment, with Finland officially having been neutral since shortly after World War II and Sweden since the early 19th century.*

⁶ *Finland and Sweden remained neutral during the Cold War, but applied to join NATO on May 18 this year, citing concerns for their security amid the Russian military operation in Ukraine.*

mielipidetutkimusten mukaan enemmistö molempien maiden väestöstä kannattaa nyt liittymistä Yhdysvaltain johtamaan blokkiin.⁷ (RT 9.5.2022.)

Jos myös Rovaniemen tukikohtaan sijoitetut suomalaiset F-35-koneet tulevat osaksi Yhdysvaltain johtaman blokin QRA-joukkoja [jatkuvan valmiuden joukot], kestäisi niiltä vielä vähemmän aikaa siepata Kuolan niemimaan länsipuolella lentäviä hypoteettisia venäläisiä sotilaskoneita.⁸ (RT 29.5.2022.)

Narratiivin mukaan suurin osa suomalaisista on historiallisesti vastustanut Suomen Nato-jäsenyyttä (RT 9.4.2022), mutta meneillään oleva Ukrainan konflikti on muuttanut yleistä mielipidettä merkittävästi aikaisempiin vuosiin verrattuna – ja huhtikuun 2022 alussa jo ennätyskelliset 62 % suomalaisista kannatti läntiseen sotilasliittoon liittymistä (RT 5.4.2022). RT on myös uutisoinut Suomen F-35-hävittäjälentokoneiden hankinnasta (RT 15.5.2022a; RT 29.5.2022) sekä eritellyt Suomen Puolustusvoimien kokoa ja kalustoa (RT 7.4.2023). Lisäksi RT on uutisoinut Suomen osallistumisesta Naton sotilaallisiin harjoituksiin korostaen harjoitusten tapahtuvan lähellä Venäjää:

Suomen armeijan edustajan mukaan sotaharjoitus järjestetään jossain Saaristomerellä – 330 mailin (540 km) päässä Venäjän Pietarista.⁹ (RT 26.4.2022a.)

Suomalaisten Nato-kantojen äkillisen muutoksen lisäksi Suomen kääntymistä Venäjää vastaan kuvaa RT:n uutisiin päätynyt Suomen silloisen pääministerin Sanna Marinin lausunto, jonka mukaan ”Venäjä ei ole se naapuri, jonka luulimme sen olevan” (RT 5.4.2022; RT 11.4.2022). Suomen sotilaallisen kyvykkyyden lisäksi Suomen uhkaavaa olemusta kuvaa puolestaan myös RT:n uutisointiin päätynyt Latvian ulkoministerin Edgars Rinkēvičsin (RT 13.5.2022d) lausunto, jonka mukaan Suomen ja Ruotsin liittyminen Yhdysvaltain johtamaan sotilasblokkiin tekee Itämerestä ”Nato-meren”. Lisäksi kyseisessä uutisessa korostetaan, että Rinkēvičsin lisäksi Viron ja Liettuan ulkoministerit ovat kertoneet olevansa innokkaita ratifioimaan Suomen ja Ruotsin jäsenhakemukset, sillä he kokevat Naton hyötyvän Suomen ja Ruotsin sotilaallisesta vahvuudesta – erityisesti Suomen uudesta F-35-hävittäjälentokoneiden laivueesta.

⁷ Amid the ongoing Russian military offensive in Ukraine, both countries [Finland and Sweden] have seen a dramatic change in public opinion, with the majority of the population now supporting joining the US-led bloc, according to polls.

⁸ If the Finnish F-35s stationed at Rovaniemi base also become part of the US-led bloc's QRA forces [Quick Reaction Alert], it would take them even less time to intercept hypothetical Russian military planes flying west of the Kola Peninsula.

⁹ The Finnish military said the wargames will be carried out somewhere in the Archipelago Sea within the Baltic, located 330 miles (540km) from the Russian city of St. Petersburg.

7.1.3 Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen

Kolmatta narratiivia, jonka mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen, esiintyy 43 aineistotekstissä. Narratiivi muodostuu erityisesti RT:n viittauksista venäläisten poliitikkojen ja valtionhallinnon toimijoiden lausuntoihin, joissa toistuvat varoitukset siitä, että Venäjän on ryhdyttävä erilaisiin poliittisiin ja sotilaallisiin toimenpiteisiin turvallisuutensa takaamiseksi, mikäli Suomi liittyy Naton jäseneksi:

Venäjän ulkoministeriö on varoittanut, että Ruotsin ja Suomen mahdollisella liittymisellä Natoon on ”vakavia” sotilaallisia ja poliittisia seurauksia, joihin Moskova ei jätä vastaamatta.¹⁰ (RT 25.12.2021.)

Moskova on varoittanut, että jos Suomi liittyy Natoon, sen on vahvistettava sotilaallista läsnäoloaan maansa pohjoisosassa ja toteutettava oikeasuhteisia toimenpiteitä oman turvallisuutensa varmistamiseksi.¹¹ (RT 29.5.2022.)

Suomen Nato-jäsenyyssprosessin aikana varoitukset ovat suurpiiteisiä, eikä varsinaisia Venäjän turvallisuutta takaavia toimenpiteitä eritellä RT:n julkaisemissa teksteissä. Kolme päivää sen jälkeen, kun Suomi liittyi Naton täysjäseneksi, RT:n sivustolla julkaistiin Lidia Misnikin kirjoittama feature-juttu ”*Embracing the empire: What does NATO accession mean for the once famously neutral Finland?*” (RT 7.4.2023), jossa esitellään aiempaa konkreettisemmin niitä toimenpiteitä, joilla Venäjä pyrkii lisäämään puolustuskykyään. Toimenpiteet tähtäävät Venäjän länsi- ja luoteisosien sotilaalliseen vahvistamiseen vastauksena Suomen Nato-jäsenyyteen. Toimenpiteisiin kuuluu muun muassa uusien armeijakuntien perustaminen Suomen rajan tuntumaan sekä raskaan sotilaskaluston lisääminen alueelle:

Esimerkiksi puolustusministeri Sergei Šoigu ilmoitti aiemmin tänä vuonna, että Suomen rajalle, Karjalaan ja Pietarin seudulle muodostetaan uusi armeijakunta osana pyrkimyksiä vahvistaa Venäjän asevoimia kyseisessä osassa maata. Joukot tulevat koostumaan kolmesta moottoroidusta kivääridivisioonasta ja kahdesta Venäjän maahanlaskujoukkojen divisioonasta.

Sotilastarkkailija eversti Mihail Hodarjonokin mukaan Moskova keskittyy vahvistamaan maa- ja rannikkojoukkoja sekä laajentamaan venäläisten ohjusjoukkojen ja tykistön läsnäoloa alueella. ”On todennäköistä, että näihin uusiin muodostelmiin kuuluu Iskander-M-ohjusjärjestelmiä operoivia prikaateja ja

¹⁰ *The possible inclusion of Sweden and Finland in NATO will have “serious” military and political consequences that won’t be left unanswered by Moscow, Russia’s Foreign Ministry has warned.*

¹¹ *Moscow has warned that should Finland join NATO, it would have to beef up its military presence in the north of the country and take proportionate measures to ensure its security.*

ydinammuksia kuljettavia raskaita tykistöprikaateja”, Hodarjonok totesi.¹² (RT 7.4.2023.)

Ydinaseretoriikka on kuitenkin ollut läsnä RT:n teksteissä heti sen jälkeen, kun Suomen mahdollinen Nato-jäsenyys nousi aktiivisen julkisen keskustelun kohteeksi keväällä 2022:

Venäjän entinen presidentti ja pääministeri Dmitri Medvedev, joka on tällä hetkellä maan turvallisuusneuvoston varapuheenjohtaja, vihjasi aiemmin tällä viikolla, että jos nämä kaksi maata [Suomi ja Ruotsi] liittyisivät transatlanttiseen liittoon, Venäjä ottaisi ydinaseita käyttöönsä Itämeren alueella.¹³ (RT 15.4.2022a.)

Kolmatta narratiivia, jonka mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen, esiintyy runsaasti alkuvuoden 2022 aikana, jolloin Suomi teki päätöksen Nato-jäsenyyden hakemisesta. Narratiivin esiintymistiheys taantuu hieman toukokuun 2022 jälkeen, mutta narratiivi näyttää aktivoituvan uudelleen vuoden 2023 alussa, jolloin Suomen täysjäsenyys tuli uudelleen ajankohtaiseksi, kun kaikki jäsenmaat olivat ratifioineet Suomen liittymispöytäkirjan.

7.1.4 Nato-jäsenyys ei hyödytä Suomea ja se on vastoin Suomen kansallista etua

Neljättä narratiivia, jonka mukaan Nato-jäsenyys ei hyödytä Suomea ja se on itseasiassa vastoin Suomen kansallista etua, esiintyy kolmannen narratiivin tavoin yhteensä 43 aineistotekstissä. Neljäs narratiivi koostuu kolmesta alanarratiivista, jotka esiintyvät aineistossa lähes sellaisenaan. Alanarratiivien mukaan Suomen Nato-jäsenyys on virhe, jolla on kauaskantoisia seurauksia:

- Suomi menettää hyvät kahdenväliset suhteensa Venäjään sekä luopuu sovitteluvasta roolistaan idän ja lännen välissä.
- Suomi menettää osan suvereniteetistaan Yhdysvalloille ja alkaa tahtomattaan ajaa Yhdysvaltain ulkopoliitiikan intressejä.

¹² For example, Defense Minister Sergey Shoigu announced earlier this year that a new army corps will be formed on the border with Finland, in Karelia and the region around St. Petersburg, as part of the effort to bolster Russia's armed forces in that part of the country. The corps will consist of three motorized rifle divisions and two airborne divisions of the Russian Airborne Forces.

According to military observer Colonel Mikhail Khodaryonok, Moscow will focus on strengthening ground and coastal troops in the region and expanding the presence of Russian missile troops and artillery. "It is likely that these new formations will include brigades operating Iskander-M missile systems and heavy artillery brigades carrying nuclear ammunition," noted Khodaryonok.

¹³ Dmitry Medvedev, the former Russian president and prime minister, who is currently deputy chairman of the country's Security Council, implied earlier this week that, if the two nations [Finland and Sweden] joined the trans-Atlantic bloc Russia, would deploy nuclear weapons in the Baltic region.

- Nato-jäsenyys vaarantaa Suomen kansallisen turvallisuuden sekä lisää jännitteitä Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueella.

Alanarratiivit eivät ole laskennallisesti tarkkarajaisia tai eroteltavissa keskenään, sillä useassa aineistotekstissä alanarratiivit esiintyvät tiiviisti yhdessä:

Moskova varoitti, että Helsinki menettää asemansa luotettuna sovittelijana, jonka Suomen liittoutumattomuus on taannut sille lähes koko viime vuosisadan ajan. Venäjän mukaan Natoon liittyminen pikemminkin vaarantaisi kuin palvelisi Suomen turvallisuutta, koska Venäjän olisi vastattava [Naton] laajentumiseen.¹⁴ (12.5.2022a.)

Moskovon mukaan nämä kaksi kansakuntaa [Suomi ja Ruotsi] vaaransivat turvallisuutensa liittymällä blokkiin, jota Venäjä pitää vihamielisenä ja Yhdysvaltain hegemoniaa palvelevana.¹⁵ (RT 5.7.2022b.)

Strateginen narratiivi pitää sisällään myös muutamia Venäjän ulkoministeriön tiedottajan Marija Zaharovan lausuntoja. Zaharovan (RT 15.4.2022a) mukaan Suomi ei esimerkiksi Nato-jäsenyytensä myötä voi enää toimia ”monien rakentavien ja yhdistävien aloitteiden välittäjänä” länsimaiden ja Venäjän välillä. Sen lisäksi Marija Zaharova (RT 13.4.2022a; RT 15.4.2022a) korostaa lausunnoissaan, että liittyessään Natoon Suomen ja Ruotsin poliittiset johtajat pettävät valtioiden kansalliset intressit, sillä valtiot eivät tule hyötymään Nato-jäsenyydestä, vaan valtiot menettävät hyvät kahdenväliset suhteensa Venäjään ja ajavat koko eurooppalaisen turvallisuusarkkitehtuurin kriisitilaan. Marija Zaharova (RT 15.4.2022a; RT 15.4.2022b) painottaa myös, että Nato-jäsenyyden myötä Suomi ja Ruotsi luopuvat osittaisesti suvereniteetistaan puolustusta ja ulkopoliittikkaa koskevissa päätöksissä, sillä Naton jäsenenä valtioista tulisi Naton ja Yhdysvaltain politiikan alustoja, joiden ensisijaisena tarkoituksena olisi uhata Venäjää.

7.1.5 Suomen Nato-jäsenyys on ja ei ole uhka Venäjälle

Viides ja kuudes narratiivi ovat toisilleen vastakkaisia, sillä toisen narratiivin mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle, kun taas toisen narratiivin mukaan Suomen Nato-jäsenyys ei aiheuta välitöntä uhkaa Venäjälle. Narratiivin, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle, esiintyminen painottuu toukokuun 2022 alkupuolelle, eikä narratiivia esiinny

¹⁴ *Moscow warned that Helsinki will lose its status as a trusted mediator that its non-alignment stance granted it throughout much of the last century. It also said Finland's security would be compromised rather than served by joining NATO, since Russia would have to respond to the expansion.*

¹⁵ *Moscow said the two nations [Finland and Sweden] compromised their safety by joining the bloc, which Russia considers hostile and serving the interest of American hegemony.*

aineistossa yhtä poikkeusta lukuun ottamatta enää toukokuun 16. päivän jälkeen. Narratiivissa korostuvat Kremlin tiedottajan Dmitri Peskovin lausunnot sekä Suomen ja Venäjän välinen pitkä yhteinen raja:

Venäjä pitää Naton laajentumista suorana uhkana omalle kansalliselle turvallisuudelleen ja ”koko turvallisuusarkkitehtuurille”. Kremlin tiedottaja Dmitri Peskov varoitti huhtikuussa, että Moskova ”ryhtyy lisätoimiin” tehdäkseen puolustuksestaan länsilaidalla ”kehittyneempää”, jos Suomi ja Ruotsi liittyvät liittoon.¹⁶ (RT 9.5.2022.)

Nato väittää olevansa puhtaasti puolustuksellinen järjestö, mutta Venäjä, jolla on Suomen kanssa yhteinen 1340 kilometrin (833 mailin) pituinen maaraja, pitää Naton laajentumista uhkana kansalliselle turvallisuudelleen.¹⁷ (RT 12.5.2022a.)

Edellä kuvatulle narratiiville vastakkainen narratiivi, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys ei aiheuta välitöntä uhkaa Venäjälle, esiintyy aineistossa muutaman kerran huhtikuussa 2022, mutta varsinaisesti narratiivia alkaa esiintyä aineistossa toukokuun 16. päivän jälkeen. Narratiivissa painottuvat erityisesti Venäjän presidentti Vladimir Putinin maltilliset lausunnot Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyydestä:

Vaikka Moskova on jo pitkään ilmaissut huolensa Naton itälaajentumisesta – Suomella on 1 340 kilometrin (800 mailin) pituinen yhteinen maaraja Venäjän kanssa – presidentti Putin on todennut, että Venäjällä ”ei ole mitään ongelmia” kummankaan maan [Suomen tai Ruotsin] kanssa, eikä se näe niiden jäsenyyttä ”välittömänä uhkana”.¹⁸ (RT 10.8.2022.)

Koska narratiivin vaihtuminen päinvastaiseksi on ajallisesti niin selkeä, vaikuttaa siltä, että Venäjä on pyrkinyt käyttämään Wagnssonin ja Barzanjen (2021) tutkimukseen pohjautuvaa ohjaamisen strategiaa, jolla Venäjä pyrkii ohjaamaan kohteen pois Venäjän näkökulman mukaisesta huonosta käytöksestä kohti niin sanottua hyvää käytöstä. Tässä tapauksessa Venäjä olisi pyrkinyt ohjaamaan eli estämään Suomen liittymisen Naton jäseneksi narratiivilla, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle. Voidaan kuitenkin ajatella, että Suomen päätös hakea Nato-jäsenyyttä 15.5.2022 merkitsi Venäjän ohjaamisen strategian

¹⁶ *Russia considers the further expansion of NATO to be a direct threat to its own national security, and “for the whole architecture of security.” Kremlin spokesperson Dmitry Peskov warned in April that Moscow would “take additional measures” to make its defenses on the Western flank “more sophisticated” if Finland and Sweden join the bloc.*

¹⁷ *NATO claims to be a purely defensive organization, but Russia, which shares a 1,340km (833-mile) land border with Finland, perceives the bloc’s expansion as a threat to its national security.*

¹⁸ *Though Moscow has long aired concerns about the eastward expansion of NATO – Finland shares a 1,340-kilometer (800-mile) border with Russia – President Putin has stated that Russia “has no problems” with either country [Finland or Sweden], and does not see their membership as an “immediate threat.”*

epäonnistumista, ja tämän jälkeen Venäjä olisi ollut pakotettu sopeutumaan Suomen Nato-jäsenyyteen, mikä selittäisi narratiivin vaihtumisen täysin päinvastaiseksi 16.5.2022.

7.1.6 Epäyhtenäinen Nato, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa

Seitsemäs ja sisällöllisesti muista hieman eroava narratiivi kertoo epäyhtenäisestä Natosta, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista. Kyseisellä narratiivilla on eniten laskennallisia osumia aineistoteksteissä, yhteensä 80 kappaletta, ja narratiivia esiintyy tasaisesti aineiston läpi. Narratiivin rakentuminen alkaa jo huhtikuun 2022 alussa, jolloin aineistoteksteissä alkaa toistua Naton pääsihteeri Jens Stoltenbergin lausunnot, joissa luvataan Suomelle ja Ruotsille nopeaa liittymisprosessia, mikäli valtiot päättävät hakea Naton jäsenyyttä:

Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg sanoi, että Suomi ja Ruotsi otetaan nopeasti mukaan liittoon, jos ne hakevat jäsenyyttä, sillä Venäjän hyökkäys Ukrainaan lisää turvallisuushuolia blokin itäisellä sivustalla. ”Tietenkin se on heidän päätettävissään, mutta jos he hakevat jäsenyyttä, oletan, että kaikki 30 liittolaista toivottavat heidät tervetulleiksi ja löydämme keinot, joilla voimme ottaa heidät suhteellisen nopeasti mukaan liittoon, jos he niin haluavat”, Stoltenberg sanoi sunnuntaina CNN:n haastattelussa.¹⁹ (RT 3.4.2022.)

Kun Suomi ja Ruotsi myöhemmin ovat ilmaisseet halunsa liittyä sotilasliiton jäseneksi, narratiivi toistaa edelleen Naton lupausta nopeasta liittymisprosessista. Samaan aikaan narratiivi kuitenkin nostaa esille Kroatian (RT 26.4.2022b), Unkarin (29.9.2022) ja Turkin (15.5.2022b) kielteisiä kantoja Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksiin liittyen. Aineistossa korostuu erityisesti Turkin haluttomuus hyväksyä Suomen ja Ruotsin jäsenyyksiä:

Yhdysvallat ja sen liittolaiset ovat luvanneet nopeutetun päätöksen, mutta Pohjoismaiden liittyminen liittoutumaan edellyttää kaikkien 30 jäsenvaltion yksimielistä suostumusta ja Turkki on uhannut kieltäytyä antamasta tukeaan.²⁰ (RT 16.5.2022e.)

Turkki ”ei tule hyväksymään” Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyshakemuksia, presidentti Recep Tayyip Erdoğan sanoi maanantaina ja lisäsi, että kaikki yritykset

¹⁹ NATO Secretary-General Jens Stoltenberg said Finland and Sweden would be quickly brought into the alliance should they seek membership, as Russia’s invasion of Ukraine stokes security concerns on the bloc’s eastern flank. “Of course, it’s for them to decide but, if they apply, I expect that they will be very much welcomed by all 30 allies and that we will find ways to do that in a relatively quick way to take them into the alliance if they so want,” Stoltenberg said on Sunday in an interview with CNN.

²⁰ While the US and its allies have promised an expedited decision, the accession of the Nordic countries into the alliance requires the unanimous consent of all 30 member states, and Turkey has threatened to withhold its support.

taivutella Ankaraa muuttamaan kantaansa olisivat tuloksettomia.²¹ (RT 16.5.2022f.)

Lisäksi kyseinen narratiivi antaa kuvan epäyhtenäisestä Natosta, joka ei ole ajankohtaisen tilanteen tasalla eikä kykene toimimaan nopeasti ja yhtenäisesti yllättävissä tilanteissa. Narratiivi korostaa Naton sisäistä hajanaisuutta ja epätietoisuutta, sillä narratiivin mukaan Turkin vastustus Suomen ja Ruotsin jäsenyyksiin liittyen tuli sotilasliitolle yllätyksenä:

Natolla ei ollut mitään syytä uskoa, että Ruotsin ja Suomen jäsenyyshakemuksiin liittyisi ongelmia, Naton pääsihteeri Jens Stoltenberg sanoi maanantaina ja myönsi, että Turkin ”oikeutetut” huolenaiheet yllättivät hänet. Hän haluaa silti, että Tukholma ja Helsinki liittyisivät [Natoon] mahdollisimman pian. ”Aikaisemmin prosessin aikana meillä ei ollut mitään syytä uskoa, että mitään ongelmia olisi”, Stoltenberg sanoi Financial Timesille maanantaina vieraillessaan Ruotsissa. Huhtikuussa Nato lupasi Ruotsille ja Suomelle, että niiden liittymisen ensimmäinen vaihe kestäisi vain pari viikkoa, mutta lupaus törmäsi Turkin vastalauseisiin, kun Ankara syytti molempia maita terrorismin tukemisesta.²² (RT 13.6.2022.)

Turkki saattaa päättää eri tavalla Suomen ja Ruotsin Nato-hakemuksista, presidentti Recep Tayyip Erdogan sanoi nuorisoyleisölle Bilecikin maakunnassa sunnuntaina ja vihjasi, että ”Ruotsi järkyttyisi, jos me vastaisimme sille eri tavalla kuin Suomelle”.²³ (RT 20.1.2023.)

Narratiivi kuvaa myös Naton sisäisiä jännitteitä. RT uutisoi marraskuussa 2022, että Saksan ulkoministeri Annalena Baerbock moitti Turkkia ja Unkaria Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien ratifioimisen turhasta viivyttämisestä ja antoi selkeäsanaisen ”ystävällisen kannustuksen” Turkille ja Unkarille ratifioida Suomen ja Ruotsin liittymispöytäkirjat mahdollisimman pian (RT 11.11.2022).

²¹ Turkey “will not say yes” to Finland and Sweden’s NATO membership bids, President Recep Tayyip Erdogan said on Monday, adding that any attempts to persuade Ankara to change its position would be fruitless.

²² NATO had no reason to believe there would be any problems with the membership applications of Sweden and Finland, alliance Secretary-General Jens Stoltenberg said on Monday, admitting he was blindsided by “legitimate” Turkish concerns. He still wants Stockholm and Helsinki to join as soon as possible. “Earlier in the process, we had no reasons to believe there would be any problems,” Stoltenberg told the Financial Times on Monday, while visiting Sweden. Back in April, NATO had promised Sweden and Finland that the first stage of their accession would take only a couple of weeks, only to run into Turkish objections as Ankara accused both countries of supporting terrorism.

²³ Türkiye may rule differently on the NATO applications of Finland and Sweden, President Recep Tayyip Erdogan told an audience of youth in the Bilecik province on Sunday, hinting that “Sweden would be shocked when we respond differently to Finland.”

7.1.7 Narratiivien yhteenveto

Kaiken kaikkiaan aineiston perusteella voidaan todeta, että Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevät narratiivit eivät ole täysin valheellisia, mutta Suomen Nato-jäsenyydestä uutisoidaan RT:n sivulla sellaisella tavalla, joka on yhteneväinen luvussa 4.1 esiteltyjen Venäjän länsivastaisten narratiivien kanssa. Voidaan ajatella, että luvussa 4.1 esiteltyt länsivastaiset narratiivit muodostavat niin sanotun Venäjän suuren länsimaita vastustavan narratiivin – ja Suomen Nato-jäsenyyttä koskevat narratiivit rakentavat omalta osaltaan tätä suurta narratiivia, jonka mukaan Yhdysvallat ja Nato pitävät yllä kylmän sodan asetelmia (RT 3.4.2022) ja Naton hivuttautuminen kohti Venäjän rajoja on uhka Venäjälle (RT 19.5.2022c; RT 21.5.2022). Tämän suuren narratiivin mukaan Nato on Yhdysvaltain johtama sotilasblokki, joka ajaa vain Yhdysvaltain ulkopoliittisia etuja (RT 13.4.2022a; RT 15.4.2022a). Lisäksi suuren narratiivin mukaan Naton olemassaolo itsessään on uhka Venäjälle (RT 11.4.2022) ja Naton laajentuminen itään on yksi syy Venäjän sotatoimille Ukrainassa (RT 19.5.2022c; RT 13.8.2022).

Aineistotekstit eivät myöskään ole täysin valheellisia Venäjän sotatoimien suhteen, sillä Venäjän laajamittaisesta hyökkäyksestä Ukrainaun käytetään sotilaallisen operaation (*military operation*) (RT 13.5.2022a; RT 13.5.2022b) lisäksi termiä hyökkäys (*attack*) (RT 2.4.2022; RT 13.5.2022c). Hyökkäyksen yhteydessä kuitenkin korostetaan Venäjän valtiollisen propagandan mukaisesti, ettei Venäjällä ollut muita vaihtoehtoja kuin hyökätä Ukrainaun, sillä Ukraina ei esimerkiksi ole julistautunut virallisesti puolueettomaksi valtioksi ja luvannut ettei koskaan liittyisi Natoon (RT 2.4.2022; RT 2.5.2022).

Lisäksi aineiston perusteella voidaan todeta, että RT:n narratiivisessa kerronnassa Suomea ja Ruotsia käsitellään pääosin yhdessä. Suomi esiintyy selkeästi yksin vain narratiivissa uhkaavasta Suomesta, joka kääntyi Venäjää vastaan. Suomalaisten Nato-kantojen täyskäännöksen eli suuren Nato-kannatuksen nousun yhteydessä ei uutisoida muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta vastaavasta yhtä laajasta mielipidemuutoksesta Ruotsissa (RT 2.4.2022; RT 3.4.2022). Suomalaisten Nato-kannatuksen nousun kerrotaan kuitenkin avoimesti johtuvan Venäjän sotatoimista Ukrainassa (RT 2.4.2022). Aineistossa ei myöskään korostu samalla tavalla esimerkiksi kuvaukset Ruotsin sotilaallisesta kyvykkyydestä tai sotakalustosta, kun taas Suomen Puolustusvoimiin, sotakalustoon sekä sotilaallisiin harjoituksiin liittyvät asiat saavat aineistossa merkittävää huomiota (RT 26.4.2022a; RT 29.5.2022; RT 7.4.2023). Tähän

voi kuitenkin vaikuttaa aineiston keruussa käytetty hakulauseke *Finland's NATO membership*, joka rajaa Ruotsia käsitteleviä tekstejä aineiston ulkopuolelle.

Lopuksi on syytä huomioda, että narratiivit ovat viestintää, jolloin narratiiveilla on aina kertoja ja vastaanottaja (Barthes 1975, 260). Aineistotekstien osalta jää kuitenkin epäselväksi tunnistettujen narratiivien vastaanottaja, sillä monet Euroopan unionin jäsenvaltiot rajoittivat kansalaistensa pääsyä RT:n uutissivustolle Venäjän hyökättyä laajamittaisesti Ukrainaan helmikuussa 2022 (Yun Chee 2022; Euroopan komissio 2022). Näin ollen Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevät strategiset narratiivit eivät ole tavoittaneet suomalaista tai eurooppalaista yleisöä samalla tavoin kuin ennen. Rajoituksista huolimatta RT:n mediasisältöjä on kuitenkin levinnyt länsimaisen yleisön keskuuteen erilaisten toisiopalvelinten kautta, jotka peilaavat RT:n sisältöjä eri verkkotunnusten avulla sellaisilla sivustoilla, joita eurooppalaiset rajoitukset eivät koske (Carbonaro 2022). Näin ollen on mahdoton arvioida missä määrin aineistosta tunnistetut strategiset narratiivit ovat tavoittaneet eurooppalaista yleisöä, ja siksi narratiivien roolia Venäjän informaatiovaikuttamisessa ei tule ylikorostaa. Toisaalta on kuitenkin syytä huomioda, että narratiivit eivät myöskään ole täysin merkityksettömiä. Vaikka strategiset narratiivit eivät tavoittaisikaan eurooppalaista yleisöään, Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevät narratiivit ovat osa laajempaa Venäjän länsivastaista narratiivia, jota Venäjä pyrkii levittämään kansainvälisen yleisön keskuuteen kaikkialla maailmassa.

7.2 Strategiset narratiivit ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä

Tässä alaluvussa tarkastellaan miten edellä esitetyt aineistosta tunnistetut narratiivit näyttävät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä. Tunnistettuja narratiiveja lähestytään kysymällä, miten narratiivit konstruoivat todellisuutta ontologisen turvallisuuden osa-alueilla: identiteetti ja sen jatkuvuuden suojeleminen, vakaa ”kodin tunne” ja rutiininomaiset sosiaaliset suhteet. Analyysin tavoitteena on antaa informaatiovaikuttamisen konteksti huomioiden havaintoja siitä, miten Venäjän strategiset narratiivit Suomen Nato-jäsenyydestä näyttävät ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä.

Koska kansakunnille kollektiivinen identiteetti ja sen jatkuvuuden säilyttäminen ovat keskeisiä ontologisen turvallisuuden tekijöitä (Mitzen 2006), valtion ontologista turvallisuutta horjuttaakseen ulkopuolinen toimija voi pyrkiä haastamaan tätä vakaata kollektiivista identiteettiä (Bolton 2021; Mitzen 2006) esimerkiksi strategisten narratiivien avulla. Sosiaalisen konstruktivismin mukaan identiteetit nimittäin syntyvät kielen vaikutuksesta (Burr 1995, 39) ja diskursiivisina tapoina strategiset narratiivit tarjoavat kielellisen tilan, jossa

identiteettiä ja sen jatkuvuutta voidaan pyrkiä häiritsemään. Sosiaalisen konstruktivismin mukaan kieli on tila, jossa identiteettejä rakennetaan, ylläpidetään ja haastetaan, ja näin ollen kieli on henkilökohtaisen ja sosiaalisen muutoksen keskipiste (Burr 1995, 43).

Vaikka Suomella ei ole virallisesti määriteltyä kollektiivista identiteettiä tai kansallista narratiivia (Sirén ym. 2011, 15) eikä esimerkiksi *Politiikasta* lehden (2016) asiantuntijakyselyn mukaan kansallisen narratiivin määrittelemiseen suhtauduta kovinkaan myönteisesti, tiettyjen piirteiden voidaan nähdä korostuvan Suomen kansallisessa kerronnassa. Voidaan esimerkiksi ajatella, että Suomen pitkäaikaisella liittoutumattomuudella sekä hyvillä suhteilla Venäjään on ollut osansa Suomen kansallisessa kerronnassa vuosikymmenien ajan (Dragomir 2009; Rentola 2010). Näin ollen tämän tutkielman aineistosta tunnistetuista narratiiveista erityisesti narratiivit historiallisesta puolueettomuudesta ja sovittelevasta roolistaan ”idän” ja ”lännen” välillä luopuvasta Suomesta sekä narratiivi uhkaavasta Suomesta, joka kääntyi Venäjää vastaan, voidaan nähdä haastavan suomalaista kollektiivista identiteettiä. Kyseiset aineistosta tunnistetut narratiivit pyrkivät haastamaan ja muuttamaan Suomen kollektiivista identiteettiä sekä aiheuttamaan niin sanotusti särön Suomen kollektiivisen identiteetin jatkuvuuteen.

Vaikka Suomi ei ole virallisesti määritelty kollektiivista identiteettiään tai sen perustana olevaa kansallista narratiivia, on kuitenkin syytä huomioida, että identiteettien rakentaminen – tai tässä tapauksessa rakentamatta jättäminen – ei tapahdu ainoastaan kyseisen toimijan itsensä toimesta. Sosiaalisen konstruktivismin mukaan identiteettien rakentuminen ei nimittäin voi tapahtua yksin, sillä kieli on pohjimmiltaan sosiaalinen ilmiö (Burr 1995, 39). Toimijat eivät siis voi vain itse määrittellä omaa identiteettiään, vaan sosiaalisen konstruktivismin mukaan identiteetti syntyy aina vuorovaikutuksessa muiden toimijoiden kanssa ja perustuu kieleen (Burr 1995, 51). Näin ollen voidaan ajatella, että Venäjän strategisilla narratiiveilla sekä muilla diskursiivisilla tavoilla on suomalaista kollektiivista identiteettiä rakentava vaikutus. Lisäksi diskursseilla on merkittäviä vaikutuksia valtasuhteisiin (Burr 1995, 62). Sosiaalisen konstruktivismin mukaan voidaan ajatella, että valtasuhteet syntyvät diskurssien vaikutuksesta ja siksi toisen toimijan määrittäminen tavalla, joka sallii itselleen tietynlaisen käyttäytymismallin, on vallan käyttämistä (Burr 1995, 64). Näin ollen se, että Venäjä pyrkii korostamaan Suomen puolueettomuuteen perustuvaa identiteettiä, voidaan nähdä myös Suomeen kohdistuvana vallankäyttönä.

Kielen antamat merkitykset eivät kuitenkaan ole kiinteitä, vaan ne ovat aina kiistanalaisia, kyseenalaisia, väliaikaisia ja muuttuvia, mikä mahdollistaa ajatuksen identiteettien muutoksesta

(Burr 1995, 39). Näin ollen koska identiteetit ovat muuntuvia ja kehittyviä, niin sanottu särö identiteetin jatkuvuudessa ei automaattisesti tarkoita, että muutoksella olisi negatiivisia vaikutuksia ontologiseen turvallisuuteen. Vaikutus riippuu siitä, miten hyvin meneillään olevat tapahtumat onnistutaan sitomaan kansalliseen itseymmärrykseen sekä kansalliseen narratiiviin (Bolton 2021, 135) – eikä sitä kyetä tämän tutkielman valossa analysoimaan. Tämän tutkielman perusteella voidaan kuitenkin sanoa, että Venäjä pyrkii vaikuttamaan negatiivisesti Suomen kollektiivisen identiteetin jatkuvuuteen. Ulkopuolisen toimijan pyrkimyksiä vaikuttaa toisen valtion identiteettiä rakentaviin diskursseihin selittyä puolestaan sillä, että sosiaalisen konstruktivismin mukaan diskurssit, jotka muodostavat identiteettimme, vaikuttavat siihen, mitä voimme tehdä ja mitä meidän pitäisi tehdä (Burr 1995, 54). Näin ollen toisten valtioiden identiteettejä muodostaviin diskursseihin vaikuttamalla voidaan vaikuttaa valtioiden käyttäytymiseen tai siihen, mitä toiminta- tai politiikkavaihtoehtoja valtio pitää mahdollisena.

Toinen keskeinen ontologiseen turvallisuuteen vaikuttava tekijä on ympäristö, joka koostuu vakaasta ”kodin tunteesta” sekä rutiininomaisista sosiaalisista suhteista (Mitzen 2006; Lupovici 2023). Koska ontologista turvallisuutta tavoittelevien valtioiden tulee tuntea olonsa turvalliseksi muiden toimijoiden seurassa (Subotićin 2016, 616), voidaan ajatella, että Suomen sosiaalisen ympäristön vakautta pyrkii haastamaan erityisesti narratiivi, jonka mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen erilaisin poliittisin ja sotilaallisin toimenpitein. Narratiivi lisää epävarmuutta Suomen välittömässä sosiaalisessa ympäristössä ja näin ollen heikentää Suomen ontologista turvallisuutta. Samalla tavoin sosiaalisen ympäristön vakautta haastavana narratiivina voidaan nähdä myös alanarratiivi, jonka mukaan Nato-jäsenyys vaarantaa Suomen kansallisen turvallisuuden ja lisää jännitteitä Pohjois-Euroopassa ja Itämeren alueella.

Lisäksi koska yksi ontologisen epävarmuuden pääasiallisista lähteistä on kyvyttömyys pysyä rutiineissa merkittävien muiden toimijoiden kanssa (Lupovici 2023, 162), alanarratiivi, jonka mukaan Suomi menettää hyvät kahdenväliset suhteensa Venäjään, voidaan nähdä Suomen ontologista turvallisuutta haastavana narratiivina. Kyseisen narratiivin voidaan nähdä rikkovan Venäjän ja Suomen aiempia rutiininomaisia ja sosiaalisia suhteita, jotka ovat aiemmin perustuneet joihinkin säännönmukaisiin käyttäytymismalleihin ja ennustettavuuteen.

Vakaan ”kodin tunteen” osalta Suomen ontologista turvallisuutta haastavana narratiivina voidaan puolestaan nähdä alanarratiivi, jonka mukaan Suomi menettää osan suvereniteetistaan Yhdysvalloille ja alkaa tahtomattaan ajaa Yhdysvaltain ulkopoliittikan intressejä. Koska koti

tarjoaa turvallisen perustan, jonka ympärille identiteetit rakennetaan (Lupovici 2023, 156), valtion perustavanlaatuisen suvereniteetin kyseenalaistaminen haastaa valtion identiteettiä, roolia sekä olemassaolon merkitystä suhteessa muihin – ja näin ollen myös heikentää ontologista turvallisuutta (vrt. Lupovici 2023, 157–158; Krickel-Choi 2022). Venäjä on jo vuosia pyrkinyt aktiivisesti levittämään narratiivia, jonka mukaan Yhdysvallat tekevät toimia ilman liittolaistensa suostumusta (Szostek 2017, 580–581).

Koska koti on pysyvyyttä ja rutiineja tarjoava aineellinen ja sosiaalinen ympäristö, valtiot pyrkivät luomaan sellaisia normeja, käytäntöjä ja instituutioita, jotka heijastelevat ja tukevat valtion identiteettiä sekä mahdollistavat ympäristön järjestyksen ja ennustettavuuden (Lupovici 2023; Mitzen 2006). Lisäksi Anthony Giddensin (1991) mukaan yksi keskeisimmistä ontologisen turvallisuuden edellytyksistä on perustavanlainen luottamus yhteiskunnallisiin rakenteisiin ja instituutioihin. Näin ollen voidaan ajatella, että valtiollisilla laeilla on merkittävä ontologista turvallisuutta ylläpitävä asema, sillä lait heijastelevat valtion identiteetille merkittäviä arvoja ja normeja sekä luovat rutiineja ylläpitäviä käytänteitä. Narratiiviin, jonka mukaan Nato-jäsenyys on vastoin Suomen kansallista etua, sisältyvä kerronta Suomen ydinasepolitiikan muutoksesta kuitenkin haastaa Suomen ydinasepolitiikkaan ja -lakiin liittyvän arvoperustan:

Apulaisulkoministeri [Aleksander Gluško] huomautti, että liittymällä Naton jäseniksi Suomi ja Ruotsi ”itseasiassa luopuisivat... ydinaseettomasta asemastaan”. ”Nämä maat osallistuvat Naton ydinsuunnitteluryhmään”, vaikka ne ovat vuosikymmeniä ajaneet ydinaseiden leviämisen estämistä sekä tällaisten aseiden tuhoamista, hän sanoi.²⁴ (RT 14.5.2022.)

Suomen lain mukaan ydinaseet eivät ole sallittuja Suomen alueella (RT 19.5.2022a; Ydinenergialaki 2:4 §), mutta narratiivi uhkaavasta Suomesta pyrkii aktiivisesti haastamaan tätä laillisuusperustaa korostamalla, ettei Suomen Nato-jäsenyyttä koskeva lakiesitysluonnos sisällä rajoituksia, jotka estäisivät Natoa sijoittamasta pysyviä sotilastukikohtia tai ydinaseita Suomen maaperälle:

Lehti [Iltalehti] kirjoitti nimettömiin puolustuslähteisiin vedoten, että heinäkuussa Suomen ulkoministeri Pekka Haavisto ja puolustusministeri Antti Kaikkonen lupasivat sotilasliiton virkamiehille, että Helsinki ei aseta mitään ”rajoituksia tai kansallisia varauksia”, jos sen ehdokkuus [Natoon] hyväksytään. Tämä tarkoittaa

²⁴ *The deputy FM [Alexander Glushko] pointed out that by becoming NATO members Finland and Sweden would “actually give up... on their non-nuclear status.” “Those countries will participate in NATO’s nuclear planning group,” despite for decades pushing for non-proliferation and for the destruction of such weapons, he said.*

Iltalehden mukaan sitä, että Naton ydinaseet voisivat kulkea Suomen maaperän kautta tai niitä voitaisiin sijoittaa Suomen maaperälle, samoin kuin sen pysyviä sotilastukikohtia.²⁵ (RT 29.10.2022.)

Lisäksi RT:n uutisoinnin mukaan Suomelle ei edes voitaisi luoda uskottavaa puolustus suunnitelmaa Natossa, jos esimerkiksi ydinkäyttöön soveltuvia pommikoneita ei voitaisi lähettää maan ilmatilaan (RT 26.10.2022). Ydinaseisiin liittyvän kerronnan ja strategisten narratiivien välityksellä syntyy kuva, jonka mukaan Suomen tulee muuttaa pitkään voimassa ollutta sekä kansallisia arvoja ja normeja heijastelevaa lakia, mikä voi puolestaan aiheuttaa särön ontologisen turvallisuuden edellyttämään vakaaseen ”kodin tunteeseen”. Ydinaseisiin liittyvä kerronnan yhteydessä pääministeri Sanna Marin kuvataan myös presidentti Sauli Niinistöön verrattuna aggressiivisempänä poliittisena johtajana:

Nato voi perustaa Suomeen pysyviä tukikohtia tai sijoittaa Suomeen ydinaseita, kun Suomi liittyy Natoon, pääministeri Sanna Marin varoitti, vaikka samalla hän lisäsi, että tällainen skenaario on epätodennäköinen. ”Olen pitänyt hyvin tärkeänä, että emme aseta tällaisia ennakkoehdotuksia tai rajoja omaa liikkumavaramme, kun on kyse pysyvistä tukikohdista tai ydinaseista”, Marin sanoi lauantaina Suomen Yleisradioyhtiön tv-kanavalla.²⁶ (RT 29.10.2022.)

Suomi ei aio sijoittaa alueelleen ydinaseita, jos siitä tulee Naton jäsen, presidentti Sauli Niinistö vakuutti maanantaina ja lisäsi, ettei Helsinki ole saanut yhtäkään tällaista tarjousta. Hänen lausuntonsa tuli sen jälkeen, kun Suomen pääministeri Sanna Marin kieltäytyi sulkemasta pois mahdollisuutta säilöä tulevaisuudessa ydinaseita Suomen alueella. Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämän kurssin avajaisissa puhunut Niinistö luonnehti viimeaikaista kansallisesti leimahtaneita ydinasepuheita ”vaaralliseksi kehitykseksi”.²⁷ (RT 7.11.2022.)

Kaiken kaikkiaan tämän tutkielman perusteella voidaan sanoa, että aineistosta tunnistettuja narratiiveja voidaan analysoida ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä ja analyysin perusteella osa tunnistetuista narratiiveista näyttää haastavan Suomen ontologista turvallisuutta. Narratiivit haastavat erityisesti Suomen pitkäaikaiseen puolueettomuuteen perustuva

²⁵ The paper [Iltalehti], citing anonymous defense sources, wrote that in July Finnish Foreign Minister Pekka Haavisto and Defense Minister Antti Kaikkonen promised the military alliance’s officials that Helsinki would not impose any “restrictions or national reservations,” if its candidacy were approved. This, Iltalehti suggested, means that NATO’s nuclear weapons could transit through or be deployed on Finnish soil, much like its permanent military bases.

²⁶ NATO could establish permanent bases or deploy nuclear weapons in Finland once the country joins the bloc, Prime Minister Sanna Marin has warned, although she added that the scenario is unlikely. “I’ve considered it very important that we don’t set these kinds of pre-conditions, or limit our own room for maneuvering, when it comes to permanent bases or nuclear weapons,” Marin said on Finland’s Yle TV1 channel on Saturday.

²⁷ Finland does not intend to station nuclear weapons on its territory if it becomes a NATO member, President Sauli Niinistö insisted on Monday, adding that Helsinki had not received any offers of this nature. His statement comes after Finnish Prime Minister Sanna Marin refused to rule out hosting nukes in the future. Speaking at the opening of a course organized by the National Defense Training Association, Niinistö described recent talks of nuclear weapons that have flared up nationally as “a dangerous development.”

identiteettiä, sosiaalisen ympäristön vakautta Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueella sekä Suomen ja Venäjän välisiä rutiininomaisia sosiaalisia suhteita. Lisäksi narratiivit haastavat ontologisen turvallisuuden edellyttämää vakaata ”kodin tunnetta” kyseenalaistamalla Suomen suvereniteetin säilymisen Natoon liittymisen jälkeen. Osa narratiiveista pyrkii myös kyseenalaistamaan Suomen ydinasepolitiikkaan ja -lainsäädäntöön liittyvän arvo- ja laillisuusperustan.

Kuten edellisessä luvussa on esitetty, narratiivien todellista vaikuttavuutta ei kuitenkaan voida tämän tutkielman perusteella analysoida, eikä narratiivien merkitystä tule ylikorostaa. Heikentääkseen Suomen ontologista turvallisuutta, strategisten narratiivien tulisi tavoittaa suomalainen kohdeyleisönsä, mikä ei ole voinut tapahtua tehokkaasti Euroopan unionin venäläisille medioille keväällä 2022 asettamien rajoitusten jälkeen.

Tämän analyysin pohjalta ei voida myöskään aukottomasti selittää narratiivista epäjohtonmukaisuutta kahden narratiivin välillä, joista toisen mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle, ja toisen mukaan Suomen Nato-jäsenyys ei ole välitön uhka Venäjälle. Koska ontologinen turvallisuus on tila, jossa toimia voi odottaa asioiden tapahtuvan tiettyjen todennäköisyyksien perusteella (Mitzen 2006, 345), narratiivinen epäjohtonmukaisuus voi retorisenä keinona haastaa tulevien tapahtumien ennustettavuutta. Lisäksi aineistosta tunnistettu seitsemäs narratiivi, joka kertoo epäyhtenäisestä Natosta, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista, ei varsinaisesti asetu ontologisen turvallisuuden viitekehykseen. Narratiivi edustaa luvussa 4.1 esitettyjä Venäjän yleisiä länsivastaisia narratiiveja, jotka pyrkivät esittämään länsimaat ja Naton epäonnistuneena ja epäyhtenäisenä liittoumana.

Ontologisen turvallisuuden teorialla voidaan kuitenkin selittää valtioiden kiinnittymistä konflikteihin (Mitzen 2006), mikä näyttäytyy kiinnostavana asiana tämän tutkielman valossa. Suomen Nato-jäsenyyttä käsittelevät strategiset narratiivit tukevat Venäjän länsivastaisia narratiiveja, joita Venäjä on levittänyt kaikkialle maailmaan viimeisten vuosikymmenten aikana. Tämän tutkielman valossa voidaankin pohtia, onko länsimaiden ja Venäjän välinen narratiivinen kamppailu sekä toisen osapuolen vastustaminen molemmille osapuolille sellainen omaan identiteettiin juurtunut tekijä, mikä edustaa ontologisen turvallisuuden edellyttämää vakaata sosiaalista suhdetta. Länsimaiden ja Venäjän välisen vuosikymmeniä kestäneen narratiivisen kamppailun voidaan nähdä edustavan pitkäaikaista sosiaalista suhdetta, joka kaikessa ristiriitaisuudessaan ja haitallisuudessaan tarjoaa ontologisen turvallisuuden

edellyttämää jatkuvuutta ja vakautta. Näin ollen osapuolten vastakkainasettelu edustaa eräänlaista konfliktiin – tässä tapauksessa toisiaan vastustavaan narratiiviseen kamppailuun – kiinnittymistä. Tämän perusteella länsimaat ja Venäjä saattaisivat pitää parempana jatkuvaa narratiivista kamppailua kuin sen loppumisen aiheuttamaa epävarmuuden tilaa, joka voisi puolestaan aiheuttaa muutoksia toimijoiden identiteettikäsityksiin.

Lopuksi aineistosta nousee esille Fjodor Lukjanovin analyysi “*Finland may come to regret joining NATO when everyone sobers up*” (RT 9.4.2023), jossa hän kiteyttää mahdollisen konstruktivistisen turvallisuusnäkökulman Suomen Nato-päätöksen takana:

– – tiettyyn ideologiseen ja eettiseen ryhmään kuulumisen ja avoin vastustus muita kohtaan nähdään tehokkaampana keinona suojella itseään kuin pysyä erossa vastakkainasettelusta. Tämä on pikemminkin psykologinen kuin sotilaallistekninen ilmiö. Yksinkertaisesti sanottuna halu tuntea turvallisuutta (kuulumisen vaikutusvaltaiseen yhteisöön) ohittaa vaaran välttämiseen liittyvät käytännön näkökohdat (mahdollisuus joutua maalitauluksi tai taistelukentälle).²⁸ (RT 9.4.2023.)

Lukjanovin argumentti mukailee sosiaalisen konstruktivismiin syvintä ideaa: Suomi on hakenut Nato-jäsenyyttä nimenomaan kasvattaakseen ontologista turvallisuuttaan, sillä ideologiseen ryhmään tai turvallisuusyhteisöön kuulumisen lisää turvallisuuden tunnetta. Tässä tapauksessa voidaan ajatella, että kuulumisen Naton kaltaiseen vaikutusvaltaiseen yhteisöön sekä avoin vastustus Venäjää kohtaan auttavat Suomea identifioitumaan muiden valtioiden silmissä haluamallaan tavalla. Lisäksi Natoon kuulumisen auttaa Suomea säilyttämään sosiaaliset suhteet muihin yhteisöön kuuluviin valtioihin rutiininomaisina.

²⁸ – – *belonging to a particular ideological and ethical group, and being openly opposed to others, is seen as a more effective way of protecting oneself than remaining aloof from confrontation. This is a psychological rather than a military-technical phenomenon. Put simply, the desire for a sense of security (belonging to a powerful community) over-rides the practical considerations of avoiding danger (the prospect of becoming a target or a battlefield).*

8 Johtopäätökset

Viimeisten vuosikymmenten aikana tapahtuneen informaatioympäristön muutoksen seurauksena poliittinen propaganda on kehittynyt nykymuotoiseksi informaatiovaikuttamiseksi, jonka keskiössä on todellisuutta jäsentävä narratiivinen kerronta. Narratiivinen kerronta näyttäytyy poliittisille toimijoille erityisen houkuttelevana informaatiovaikuttamisen käytänteenä, sillä diskursiivisina tapoina narratiivit konstruoivat eli rakentavat ihmisten käsityksiä itsestään ja heitä ympäröivästä maailmasta. Erityisesti valtioiden rajat ylittävässä digitaalisessa informaatioympäristössä narratiivisella kerronnalla voidaan pyrkiä vaikuttamaan kohteen syviin ja hitaasti muuttuviin ajatus- ja käyttäytymismalleihin sekä asenteisiin ja arvoihin.

Narratiivisesta kerronnasta on kehkeytynyt poliittisten toimijoiden välille valtakamppailu, jossa poliittiset toimijat pyrkivät vakiinnuttamaan oman narratiivinsa vallitsevaksi totuudeksi. Poliittiset toimijat käyvät narratiivista valtakamppailua erityisesti strategisten narratiivien avulla nykymuotoisessa mahdollisimman laajoja yleisöjä tavoittavassa informaatioympäristössä. Strategiset narratiivit ovat poliittisten toimijoiden tietoisia pyrkimyksiä konstruoida haluamaansa poliittista todellisuutta. Strategiset narratiivit ovat valikoitua ja harkittua kerrontaa, jonka avulla poliittiset toimijat pyrkivät laajentamaan omaa vaikutusvaltaansa, perustelemaan omaa poliittista toimintaansa sekä vaikuttamaan vallalla oleviin näkemyksiin omien etujensa mukaisesti. Pitkällä aikavälillä strategisten narratiivien tarkoitus on muokata kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden käyttäytymistä, identiteettiä, kiinnostuksenkohteita sekä ymmärrystä siitä, miten kansainvälinen järjestelmä toimii (Miskimmon ym. 2013, 2).

Koska narratiivinen kerronta ja strategiset narratiivit määrittävät, millaisia merkityksiä muille toimijoille ja kansainvälisen politiikan tapahtumille annetaan, narratiivinen kamppailu heijastuu myös turvallisuuteen. Konstruktivistisen näkemyksen mukaan kansainvälisissä suhteissa turvallisuus määrittyy pitkälti sen mukaan, miten muita toimijoita ja tapahtumia tulkitaan (Wendt 1995). Näin ollen koska turvallisuus on muista toimijoista, tapahtumista ja niille annetuista merkityksistä riippuvainen psykologinen ja sosiaalinen ilmiö, strategisilla narratiiveilla voidaan haastaa muiden toimijoiden turvallisuuskäsityksiä, kuten ontologista turvallisuutta. Konstruktivistisen näkemyksen mukaan valtiot pyrkivät takaamaan fyysisen turvallisuutensa lisäksi niin sanottua ontologista turvallisuutta eli oman itsensä turvallisuutta, joka muodostuu oman identiteetin ja sen jatkuvuuden suojelusta sekä ympäristön

turvallisuudesta, kuten rutiininomaisista sosiaalisista suhteista sekä vakaasta ”kodin tunteesta” (Lupovici 2023; Mitzen 2006; Subotić 2016). Strategisten narratiivien avulla poliittiset toimijat voivat haastaa muiden toimijoiden identiteettiä ja sen jatkuvuutta sekä sosiaalisen ympäristön ja niin sanotun ”kansallisen kodin” vakautta.

Poliittisten toimijoiden välinen narratiivinen valtakamppailu heijastuu erityisesti Venäjän ja länsimaiden välisiin suhteisiin, joita hankaloittaa vastakkaisten ideologioiden lisäksi viimeaikaiset maailmanpoliittiset tapahtumat. Molemmat osapuolet näkevät toisensa potentiaalisena uhkana ja offensiivisena vastustajana sekä moraalittomana ja irrationaalisen toimijana, joka aiheuttaa epäjärjestystä kansainvälisessä järjestelmässä (Baumann 2020, 297). Osapuolet käyvät strategisten narratiivien avulla jatkuvaa kamppailua siitä, kumman maailmankatsomus vakiintuu vallitsevaksi totuudeksi. Osapuolet pyrkivät toisilleen vastakkaisten strategisten narratiivien avulla muokkaamaan kansainvälistä järjestelmää määrittävät normit omien arvojensa ja strategisten etujensa mukaisiksi maksimoidakseen oman kansainvälisen vaikutusvaltansa.

Erytyisesti Venäjän informaatiovaikuttaminen on kokonaisvaltaista toimintaa, mikä näkyy muun muassa Venäjän valtion kontrolloimien medioiden sisällöissä. Venäjän valtion tukemat mediaorganisaatiot levittävät Venäjän valtionjohdon virallisia narratiiveja kansainväliselle yleisölle suunnatuilla uutissivustoillaan. Venäjä pyrkii välittämään esimerkiksi Natosta kuvaa aggressiivisena Yhdysvaltain johtamana sotilasblokkina, joka vastoin kansainvälistä järjestystä ja turvallisuutta hivuttautuu Venäjän rajoille ja näin ollen uhkaa Venäjän kansallista turvallisuutta. Suomen Nato-jäsenyyttä koskeva Venäjän narratiivinen kerronta mukailee tätä kokonaiskuvaa ja pyrkii esittämään Suomen Nato-jäsenyyden negatiivisessa valossa.

Tämän tutkielman perusteella Venäjän valtion kontrolloiman median, RT:n, uutissivustolla esiintyi Suomen Nato-jäsenyyden prosessin aikana seitsemän Suomen Nato-jäsenyydestä kertovaa usein toistuvaa strategista narratiivia, joista osa pyrkii haastamaan Suomen ontologista turvallisuutta. Ensimmäisen aineistosta tunnistetun narratiivin mukaan Suomi luopuu Suomen kansallista identiteettiä määrittävästä historiallisesta puolueettomuudestaan. Narratiivin mukaan puolueettomuus on määrittänyt Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista linjaa kylmän sodan jälkeen, mikä on puolestaan taannut pitkään säilyneen rauhan Suomen ja Venäjän välillä. Ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä narratiivi näyttää haastavan Suomen kollektiivisen identiteetin ja sen jatkuvuuden. Vaikka Suomella ei ole virallisesti määriteltyä kansallista narratiivia, sotilaallisella liittoutumattomuudella on ollut oma roolinsa Suomen kansallisessa

kerronnassa (Dragomir 2009; Rentola 2010). Lisäksi koska sosiaalisen konstruktivismin mukaan identiteetit rakentuvat sosiaalisen vuorovaikutuksen perusteella (Burr 1995, 39, 51), Venäjän strategiset narratiivit myös pyrkivät määrittelemään Suomen kollektiivista identiteettiä korostamalla Suomen puolueettomuuden merkitystä. Näin ollen narratiivi, jonka mukaan Suomi luopuu puolueettomuusidentiteetistään, pyrkii haastamaan Suomen kollektiivisen identiteetin jatkuvuuden.

Toinen tunnistettu narratiivi kertoo puolestaan uhkaavasta Suomesta, joka kääntyi Venäjää vastaan. Narratiivi korostaa suomalaisten täyskäännöstä Nato-mielipiteissään keväällä 2022 sekä Suomen Puolustusvoimien puolustuskykyä ja -resursseja. Lisäksi narratiivin mukaan Suomen tulee Nato-jäsenyyden myötä muuttaa pitkään voimassa ollutta sekä kansallisia arvoja ja normeja heijastelevaa ydinaselainsäädäntöä, mikä puolestaan aiheuttaa särön ontologisen turvallisuuden edellyttämään vakaaseen ”kodin tunteeseen”. Narratiivi kyseenalaistaa vakaalle ”kodin tunteelle” oleellisen instituution: kansallisen lainsäädännön.

Kolmannen narratiivin mukaan Venäjä aikoo reagoida Suomen Nato-jäsenyyteen erilaisin poliittisin ja sotilaallisin toimenpitein. Narratiivin sisällöstä ei kuitenkaan selviä, millaisin poliittisin toimenpitein Venäjä aikoo vastata Suomen Nato-jäsenyyteen. Mahdolliset sotilaalliset toimenpiteet sen sijaan eritellään yhdessä feature-tekstilajiin kuuluvassa tekstissä, ja toimenpiteet liittyvät selvästi Venäjän sotilaallisen läsnäolon lisäämiseen Suomen rajan tuntumassa. Venäjä kertoo aikovansa muun muassa perustaa Suomen rajan tuntumaan uusia armeijakuntia sekä varustamaan uusia ja olemassa olevia armeijakuntia ja prikaateja aiempaa raskaammalla kalustolla (RT 7.4.2023). Ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä narratiivi pyrkii näin ollen välittämään kuvaa epävakaaasta ja ennalta arvaamattomasta ympäristöstä Suomen lähialueella.

Neljännän narratiivin mukaan Suomen Nato-jäsenyys on vastoin Suomen kansallista etua eikä Nato-jäsenyys hyödytä Suomea. Narratiivi näyttäytyy ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä erityisen haasteellisena, sillä narratiivin mukaan Suomen Nato-jäsenyys on virhe, jolla on kauaskantoisia seurauksia. Narratiivin mukaan Suomi esimerkiksi menettää hyvät kahdenväliset suhteensa Venäjään, mikä haastaa ontologiseen turvallisuuteen kuuluvaa rutiininomaisten sosiaalisten suhteiden ulottuvuutta. Narratiivi haastaa Suomen ja Venäjän vakaita rutiininomaisia suhteita, jotka ovat perustuneet aiemmin jonkinlaiseen ennustettavuuteen. Lisäksi narratiivin mukaan Suomi luopuu sovittlevasta roolistaan ”idän” ja ”lännen” välissä, mikä puolestaan haastaa Suomen kollektiivista identiteettiä ja sen jatkuvuutta.

Narratiivin mukaan Suomella on tähän asti ollut merkittävän sovittelijan rooli Venäjän ja länsimaiden välisissä suhteissa – ja Nato-jäsenyyden myötä Suomi menettää tuon roolin. Lisäksi narratiiviin sisältyy kerrontaa, jonka mukaan Suomi menettää osan ulko- ja turvallisuuspoliittisesta suvereniteetistaan Yhdysvalloille ja alkaa tahtomattaan toteuttaa Yhdysvaltain ulkopoliittisia intressejä. Tällainen kansallisen suvereniteetin kyseenalaistaminen puolestaan haastaa ontologisen turvallisuuden edellyttämää vakaata ”kodin tunnetta”. Lisäksi narratiivin mukaan Suomen Nato-jäsenyys vaarantaa Suomen kansallisen turvallisuuden ja lisää jännitteitä Pohjois-Euroopan ja Itämeren alueella, mikä haastaa ontologiseen turvallisuuteen kuuluvaa sosiaalisen ympäristön vakautta.

Toisilleen vastakkaiset viides ja kuudes narratiivi antavat ristiriitaista informaatiota siitä, onko Suomen Nato-jäsenyys Venäjälle uhka vai ei. Narratiivia, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys on uhka Venäjälle, esiintyy erityisesti alkuvuoden 2022 aikana ja narratiivi vaihtuu toukokuun 16. päivän jälkeen narratiiviin, jonka mukaan Suomen Nato-jäsenyys ei ole uhka Venäjälle. Toisin kuin muita edellä esitettyjä narratiiveja, näitä kahta narratiivia ei voida aukottomasti analysoida ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä.

Seitsemäs narratiivi kertoo epäyhtenäisestä Natosta, joka epäonnistui täyttämään lupauksensa Suomen ja Ruotsin nopeasta ja samanaikaisesta liittymisprosessista. Narratiivi ei varsinaisesti asetu ontologisen turvallisuuden viitekehykseen, vaan edustaa Venäjän niin sanottua suurta länsivastaista narratiivia, joka pyrkii esittämään Naton epäonnistuneena ja epäyhtenäisenä liittoumana. Kaiken kaikkiaan tutkielman aineistosta tunnistetut narratiivit asettuvat luonnolliseen jatkumoon aiemman Suomen Nato-jäsenyyttä koskevan venäläisen kerronnan kanssa. Suomen Nato-jäsenyyttä koskeva kerronta ei ole avoimesti disinformatiivista, mutta kerronnalla pyritään esittämään Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittinen liikkumavara todellisuutta kapeampana (Jantunen ja Puistola 2015). Lisäksi osa tunnistetuista strategisista narratiiveista haastaa Suomen ontologista turvallisuutta eli oman itsensä turvallisuutta kaikilla ontologisen turvallisuuden ulottuvuuksilla.

Kaiken kaikkiaan tämä tutkielma antaa yhden kuvauksen siitä, millaisia strategisia narratiiveja yksi keskeisimmistä venäläisistä medioista on levittänyt Suomen Nato-jäsenyydestä hakuprosessin aikana, ja miten tunnistettuja narratiiveja voidaan analysoida ontologisen turvallisuuden viitekehyksessä. On kuitenkin syytä huomioida, että analyysissä on huomioitu vain yksi venäläinen media ja aineisto koostuu vain englannin kielellä julkaistuista artikkeleista. Näin ollen tutkielma antaa vain yhden näkökulman siitä, miten Venäjän strategiset

narratiivit konstruoivat todellisuutta Suomen Nato-jäsenyyteen ja ontologiseen turvallisuuteen liittyen. Analyysin avulla ei voida myöskään tehdä johtopäätöksiä strategisten narratiivien vaikuttavuudesta eli todellisista vaikutuksista kohdeyleisön mielipiteisiin tai käyttäytymiseen. RT:n narratiivit eivät ole voineet tavoittaa suomalaista tai eurooppalaista yleisöään samalla tavoin kuin aiemmin, sillä useat Euroopan unionin jäsenvaltiot rajoittivat kansalaistensa pääsyä RT:n uutissivustolle Venäjän hyökättyä laajamittaisesti Ukrainaan helmikuussa 2022 (Yun Chee 2022; Euroopan komissio 2022).

Sosiaalista konstruktivismia mukaillen voidaan ajatella, että Suomi on hakenut Nato-jäsenyyttä nimenomaan kasvattaakseen ontologista turvallisuuttaan: ideologiseen ryhmään tai turvallisuusyhteisöön kuulumisen lisää turvallisuuden tunnetta. Tämän tutkielman perusteella Venäjä kuitenkin pyrkii esittämään asian liittyvän kääntöpuolen: Yhdysvaltain johtamana sotilasblokkina Nato ja sen laajeneminen ylläpitävät konstruktivistista turvallisuusdilemmaa Venäjän ja ”lännen” välillä – ja Nato-jäsenyyden myötä Suomi liittyy osaksi tätä suurta kertomusta. Näin ollen Venäjän narratiiveista välittyy kuva, jonka mukaan Suomi kiinnittyy osaksi Venäjän ja ”lännen” välistä narratiivista kamppailua, joka ontologisen turvallisuusteorian mukaan itseasiassa määrittää molempien osapuolten identiteettiä ja kiinnittää osapuolet itse konfliktiin.

Lähteet

- Barthes, Roland. (1975). An Introduction to the Structural Analysis of Narrative. *New Literary History*, 6(2), 237–272. <https://doi.org/10.2307/468419>.
- Baumann, Mario. (2020). ‘Propaganda Fights’ and ‘Disinformation Campaigns’: the discourse on information warfare in Russia-West relations. *Contemporary Politics*, 26(3), 288–307. DOI: 10.1080/13569775.2020.1728612.
- Bolton, Derek. (2021). Targeting Ontological Security: Information Warfare in the Modern Age. *Political Psychology*, 42(1), 127–142. <https://doi.org/10.1111/pops.12691>.
- Burr, Vivien. (1995). *An Introduction to Social Constructionism*. London: Routledge.
- Carbonaro, Giulia. (2022). Ukraine war misinformation from Russia Today is slipping through the cracks of an EU ban. But how? *Euronews*. Julkaistu 16.8.2022. Viitattu 30.1.2024. Saatavilla osoitteesta <https://www.euronews.com/next/2022/08/16/ukraine-war-misinformation-from-russia-today-is-slipping-through-the-cracks-of-an-eu-ban-b>.
- Chatterje-Doody, Precious. (2018). How RT (Russia Today) Navigates ‘Us’ and ‘Them’. *E-International Relations*. Viitattu 20.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.e-ir.info/2018/10/03/how-rt-russia-today-navigates-us-and-them/>.
- Chernobrov, Dmitry ja Briant, Emma L. (2022). Competing propagandas: How the United States and Russia represent mutual propaganda activities. *Politics* (Manchester, England), 42(3), 393–409. <https://doi.org/10.1177/0263395720966171>.
- Deverell, Edward; Wagnsson, Charlotte ja Olsson, Eva-Karin. (2021). Destruct, direct and suppress: Sputnik narratives on the Nordic countries. *The Journal of International Communication*, 27(1), 15–37. <https://doi.org/10.1080/13216597.2020.1817122>.
- Dragomir, Elena. (2009). To Be or to Become “European”? “Westernizing” Narratives in Post-Cold War Finland. *Revista Română de Studii Baltice Și Nordice*, 1(1), 31–50. https://doi.org/10.53604/rjbns.v1i1_3.
- Dumitrescu, Lucian. (2018). The Role of Strategic Narratives in Information Warfare. *Romanian Review of Political Sciences & International Relations*, 15(1), 34–44.
- Elsawah, Mona ja Howard, Philip N. (2020). “Anything that Causes Chaos”: The Organizational Behavior of Russia Today (RT). *Journal of Communication*, 70(5), 623–645. <https://doi.org/10.1093/joc/jqaa027>.
- EU vs Disinfo. (n. d.). Disinfo: Most Finns are Against NATO membership; Neutrality is Key to Security. Issue 291. Viitattu 16.2.2022. Saatavilla osoitteessa

- <https://euvsdisinfo.eu/report/most-finns-are-against-nato-membership-neutrality-is-key-to-security#>.
- Euroopan komissio. (2022). “Statement by President von der Leyen on further measures to respond to the Russian invasion of Ukraine.” Julkaistu 27.2.2022. Viitattu 20.12.2023. Saatavilla osoitteesta https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/statement_22_1441.
- Flake, Lincoln. (2020). Russia and information warfare: A whole-of-society approach. *Lithuanian Annual Strategic Review*, 18(1), 163–175. <https://doi.org/10.47459/LASR.2020.18.7>.
- Flyktman, Jouni. (2017). Informaatiosodankäynnin merkitys: käsitetutkimus, doktriinitutkimus sekä tapaustutkimus Krimin ja Syyrian operaatioista. Diplomityö. Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos. <https://www.doria.fi/handle/10024/144308>.
- Forsström, Pentti. (2019). *Venäjän sotilasstrategia muutoksessa: tulkintoja Venäjän sotilasstrategian perusteiden kehityksestä Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen*. Julkaisusarja 1: Tutkimuksia nro 32. Väitöskirja. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-25-3083-0>.
- Giddens, Anthony. (1990). *The consequences of modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Giddens, Anthony. (1991). *Modernity and Self-Identity: Self and Society in the Late Modern Age*. Cambridge: Polity Press.
- Golova, Tatiana. (2020). Post-Soviet migrants in Germany, transnational Public Spheres and Russian Soft Power. *Journal of Information Technology & Politics*, 17(3), 249–267. <https://doi.org/10.1080/19331681.2020.1742265>.
- Grigor, Irina. (2020). *Weaponized News: Russian Television, Strategic Narratives and Conflict Reporting*. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/097ca691-cab1-4355-bbb1-8d53a13e9403/content>.
- Hansen, Isabella ja Lim, Darren J. (2018). Doxing democracy: influencing elections via cyber voter interference. *Contemporary Politics*, 25(2), 150–171. <https://doi.org/10.1080/13569775.2018.1493629>.
- Heikkinen, Hannu L. T. (2010). Narratiivinen tutkimus – todellisuus kertomuksena. Teoksessa Juhani Aaltola ja Raine Valli (toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II* –

- Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*, 143–159. PS-kustannus.
- Hyvärinen, Matti. (n. d.). Kertomuksen tutkimus. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 22.4.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/teoreettis-metodologiset-viitekehukset/kertomuksen-tutkimus/>.
- Hyvärinen, Matti. (2020). Toward a Theory of Counter-Narratives: Narrative Contestation, Cultural Canonicity, and Tellability. Teoksessa Klarissa Lueg ja Marianne Wolf Lundholt (toim.) *The Routledge Handbook of Counter-Narratives*, 17–29. London: Routledge.
- Hänninen, Vilma. (2018). Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa Raine Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2: Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin*, 188–208. Jyväskylä: PS-Kustannus.
- Jantunen, Saara ja Puistola, Juha. (2015). Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikka venäläisessä valtionmediassa. Tutkimuskatsaus 02–2015. Puolustusvoimien tutkimuslaitos. Saatavilla osoitteesta https://puolustusvoimat.fi/documents/1951253/2815786/PVTUTKL_TUTKIMUSKATS AUS_2015_2.pdf/6ef414a3-1c4b-48c5-88a1-e6e670eac716/PVTUTKL_TUTKIMUSKATS AUS_2015_2.pdf?t=1464944468000.
- Jokinen, Arja. (n.d.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 14.11.2023. Saatavilla osoitteessa <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/mita-on-laadullisen-tutkimus/laadullisen-tutkimuksen-nakokulmat/>.
- Kerttunen, Mika. (2013). Sotilasstrategia: sotilasstrategian tutkimuksen perusteista. Teoksessa Pekka Sivonen (toim.) *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2013, 39–58.
- Krickel-Choi, Nina. C. (2022). State personhood and ontological security as a framework of existence: moving beyond identity, discovering sovereignty. *Cambridge Review of International Affairs*, 3–21. <https://doi.org/10.1080/09557571.2022.2108761>.
- Koivula, Tommi. (2013). Jälkistrukturalistinen turvallisuustutkimus – mahdoton käsite vai käsitteellinen mahdollisuus? Teoksessa Pekka Sivonen (toim.) *Suomalaisia*

- näkökulmia strategian tutkimukseen*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2013, 105–125.
- Luotonen, Anniina ja Happonen, Päivi. (2022). Suomi on presidentti Niinistön mukaan historiallisessa taitekohdassa – pääministeri ja presidentti kertoivat kannattavansa Nato-jäsenyyttä. *Yle*. Julkaistu 12.5.2022. Viitattu 10.10.2023. Saatavilla osoitteesta <https://yle.fi/a/3-12441411>.
- Lupovici, Amir. (2023). Ontological security, cyber technology, and states' responses. *European Journal of International Relations*, 29(1), 153–178. <https://doi.org/10.1177/13540661221130958>.
- Maitra, Sumantra. (2022). A lost opportunity of a grand bargain: Security architecture between NATO and Russia. *International Journal*, 77(1), 137–143. <https://doi.org/10.1177/00207020221096215>.
- Martikainen, Elli. (2022). Euroopan unionin strateginen autonomia: optio vai optinen harha? Eurooppalaisten ajatushautomoiden näkemyksiä unionin strategisesta autonomiasta keväällä 2022. Julkaisusarja 3: Työpapereita nro 26. Työpapereita. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Sotataidon laitos. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-25-3289-6>.
- Maukonen, Riikka. (2022). Presidentti ja hallitus julkaisivat Suomen Nato-jäsenyyttä esittävän selonteon – lue teksti sanasta sanaan. *Helsingin Sanomat*. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 10.10.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000008818024.html>.
- Mikkola, Harri; Aaltola, Mika; Wigell, Mikael; Juntunen, Tapio ja Vihma, Antto. (2018). Hybridivaikuttaminen ja demokratian resilienssi: Ulkoisen häirinnän mahdollisuudet ja torjuntakyky liberaaleissa demokratioissa. Ulkopoliittinen instituutti. FIIA-raportti 55. Saatavilla osoitteessa https://www.fia.fi/wp-content/uploads/2018/05/fia_report55_web_hybrdivaikuttaminen-ja-resilienssi.pdf.
- Miskimmon, Alistair; O'Loughlin, Ben ja Roselle, Laura. (2013). *Strategic narratives: communication power and the new world order*. New York, Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315871264>.
- Mitzen, Jennifer. (2006). Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma. *European Journal of International Relations*, 12(3), 341–370. <https://doi.org/10.1177/1354066106067346>.
- Mäkelä, Maria ja Karttunen, Laura. (2020). Kokemuksellisuus, mallitarinat ja eksemplarisuus tarinallisen yksilöjournalismin aikakaudella. Teoksessa Mikko T.

- Virtanen, Pirjo Hiidenmaa ja Jyrki Nummi (toim.) *Kertomuksen keinoin – Tarinallisuus mediassa ja tietokirjallisuudessa*. Helsinki: Gaudeamus 2020, 273–306.
- Mäkilä, Katariina. (2022). Strategiset narratiivit Venäjän informaatiovaikuttamisessa – suomalaisten uutisten aseellistaminen InoSMI-utiskäännössivustolla. Pro gradu - tutkielma: Helsingin yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/d3336dc5-db27-43c2-88a4-d27f9e97a7a7/content>.
- Narayanan, Vidya; Howard, Philip N.; Kollanyi, Bence ja Elswah, Mona. (2017). Russian Involvement and Junk News during Brexit. *COMPROP Data Memo*. Saatavilla osoitteesta <https://demtech.oii.ox.ac.uk/wp-content/uploads/sites/12/2017/12/Russia-and-Brexit-v27.pdf>.
- Neumann, Iver B. (2016). Russia's Europe, 1991–2016: Inferiority to superiority. *International Affairs*, 92(6), 1381–1399. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.12752>.
- Oivo, Teemu. (2021). Kremlin “vapaan sanan” saattajat? Suomalaiset verkkomediat kansainvälisen uutisvirran portilla. *Media & viestintä*, 44(2), 117–138. <https://doi.org/10.23983/mv.109862>.
- Paterson, Thomas ja Hanley, Lauren. (2020). Political warfare in the digital age: cyber subversion, information operations and ‘deep fakes’. *Australian Journal of International Affairs*, 74(4), 439–454. <https://doi.org/10.1080/10357718.2020.1734772>.
- Patterson, Molly ja Monroe, Kristen R. (1998). Narrative in political science. *Annual Review of Political Science*, 1(1), 315–331. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.315>.
- Payne, Kenneth. (2009). Winning the Battle of Ideas: Propaganda, Ideology, and Terror. *Studies in Conflict & Terrorism*, 32(2), 109–128. <https://doi.org/10.1080/10576100802627738>.
- Perheentupa, Christian. (2013). Konstruktivismi. Teoksessa Pekka Sivonen (toim.) *Suomalaisia näkökulmia strategian tutkimukseen*. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2013, 91–104.
- Politiikasta lehti. (2016). Politiikasta.fi-raati: Infosota ja kansallinen narratiivi. Julkaistu 28.1.2016. Viitattu 17.11.2023. Saatavilla osoitteesta <https://politiikasta.fi/politiikasta-fi-raati-infosota-ja-kansallinen-narratiivi/>.
- Prozorov, Sergei. (2007). The narratives of exclusion and self-exclusion in the Russian conflict discourse on EU-Russian relations. *Political Geography*, 26(3), 309–329. <https://doi.org/10.1016/j.polgeo.2006.10.015>.

- Puolustusministeriö. (2019). Voiman Venäjä. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-663-060-4>.
- Pörsti, Joonas. (2017). *Propagandan lumo, sata vuotta mielten hallintaa*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.
- Rentola, Kimmo. (2010). Suomi Kylmässä sodassa. Teoksessa Erkkä Railo ja Ville Laamanen (toim.) *Suomi muuttuvassa maailmassa: ulkosuhteiden ja kansallisen itseymmärryksen historiaa*. Helsinki: Edita, 285–317.
- Riessman, Catherine Kohler. (1993). *Narrative analysis*. Newbury Park (Calif.): Sage.
- Roselle, Laura; Miskimmon, Alister ja O’Loughlin, Ben. (2014). Strategic narrative: A new means to understand soft power. *Media, War & Conflict*, 7(1), 70–84. <https://doi.org/10.1177/1750635213516696>.
- RT. (2012). Finland will lose ‘sovereignty’ if joins NATO – Putin. Julkaistu 22.6.2012. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/putin-finland-nato-missiles-509/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2015). Anti-NATO parties grab top spots in Finland general election. Julkaistu 19.4.2015. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/251065-finland-election-centre-party/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2016). Finland’s NATO membership could put relations with Russia at risk – govt report. Julkaistu 29.4.2016. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/341422-finland-nato-russia-relations/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2017). Almost 60% of Finns oppose NATO membership – Gallup poll. Julkaistu 5.11.2017. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/408860-nato-finland-sweden-russia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- Räsänen, Erik. (2023). ”Frozen, slightly hungry but proud Finns are heading for NATO...” Strategiset narratiivit Suomesta ja Suomen Nato-jäsenyysprosessista venäläisen News Front -propagandasivuston uutisissa. Pro gradu -tutkielma: Helsingin yliopisto. Saatavilla osoitteesta <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/2aba0150-9117-404d-b770-c5e7cfba36f0/content>.
- Saaranen-Kauppinen, Anita ja Puusniekka, Anna. (2006). Narratiiviset tarkastelutavat. *KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 22.4.2023. Saatavilla osoitteesta https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_6_4.html.

- Sanastokeskus. (2022). Informaatiovaikuttamisen käsitteitä. Saatavilla osoitteesta <https://www.huoltovarmuuskeskus.fi/files/08b491d7e81367aadf73960423421cfb897135f1/informaatiovaikuttamisen-kasitteita.pdf>.
- Sipilä, Joonas ja Koivula, Tommi. (2014). *Kuinka strategiaa tutkitaan, 2. uudistettu painos*. Julkaisusarja 2: Tutkimusselosteita No 52. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu, Strategian laitos 2014.
- Sirén, Torsti; Huhtinen, Aki-Mauri ja Toivettula, Matti. (2011). Informaatioidankäynnistä kokonaisvaltaiseen strategiseen kommunikaatioon. Teoksessa Torsti Sirén (toim.) *Strateginen kommunikaatio ja informaatio-operaatiot 2030*. Helsinki: Juvenes Print Oy, 3–22. Saatavilla osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-25-2254-5>.
- Snow, Nancy ja Taylor, Philip M. (2006). The Revival of the Propaganda State: US Propaganda at Home and Abroad since 9/11. *International Communication Gazette*, 68(5–6), 389–407. <https://doi.org/10.1177/1748048506068718>.
- Stoicescu, Kalev. (2021). Dialogue with Russia. Russia Needs to Reset Relations with the West. Yhteistyössä: Kastouéva-Jean, Tatiana; Fix, Liana; Bikovs, Arturs; Legucka, Agnieszka ja Giles, Keir. Tallinna: International Centre for Defence and Security. Saatavilla osoitteesta https://icds.ee/wp-content/uploads/2021/06/ICDS_Report_Dialogue_with_Russia_Stoicescu_June_2021.pdf.
- Subotić, Jelena. (2016). Narrative, Ontological Security and Foreign Policy Change. *Foreign Policy Analysis*, 12(4), 610–627. <https://doi.org/10.1111/fpa.12089>.
- Szostek, Joanna. (2017). Defence and Promotion of Desired State Identity in Russia's Strategic Narrative. *Geopolitics*, 22(3), 571–593. <https://doi.org/10.1080/14650045.2016.1214910>.
- Szostek, Joanna. (2018). News media repertoires and strategic narrative reception: A paradox of dis/belief in authoritarian Russia. *New Media & Society*, 20(1), 68–87. <https://doi.org/10.1177/1461444816656638>.
- Tétrault-Farber, Gabrielle ja Balmforth, Tom. (2021). Russia demands NATO roll back from East Europe and stay out of Ukraine. *Reuters*. Julkaistu 17.12.2021. Viitattu 19.4.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.reuters.com/world/russia-unveils-security-guarantees-says-western-response-not-encouraging-2021-12-17/>.
- Timberg, Craig ja Romm, Tony. (2018). New report on Russian disinformation, prepared for the Senate, shows the operation's scale and sweep. *The Washington Post*. Julkaistu 17.12.2018. Viitattu 7.3.2023. Saatavilla osoitteessa

- <https://www.washingtonpost.com/technology/2018/12/16/new-report-russian-disinformation-prepared-senate-shows-operations-scale-sweep/>.
- Tuomi, Jouni ja Sarajärvi, Anneli. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi (Uudistettu laitos)*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Turner, Oliver ja Nymalm, Nicola. (2019). Morality and progress: IR narratives on international revisionism and the status quo. *Cambridge Review of International Affairs*, 32(4), 407–428. <https://doi.org/10.1080/09557571.2019.1623173>.
- Tyushka, Andriy. (2022). Weaponizing narrative: Russia contesting Europe’s liberal identity, power and hegemony. *Journal of Contemporary European Studies*, 30(1), 115–135. <https://doi.org/10.1080/14782804.2021.1883561>.
- Uutismedian liitto. (n.d.). Juttutyypit: Feature-juttu. Mediakasvatus. Viitattu 10.10.2023. Saatavilla osoitteessa <https://juttutyypit.fi/juttutyypit/featurejuttu/>.
- Valtioneuvosto. (2023). Suomi ja Nato. Valtioneuvosto: Ajankohtaista. Viitattu 10.10.2023. Saatavilla osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/suomi-ja-nato>.
- Valtioneuvoston kanslia. (2019). Informaatiovaikuttamiseen vastaaminen – Opas viestijöille. Valtioneuvoston kanslian julkaisuja 2019:11. Saatavilla osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-708-6>.
- Wagnsson, Charlotte ja Barzanje, Costan. (2021). A framework for analysing antagonistic narrative strategies: A Russian tale of Swedish decline. *Media, War & Conflict*, 14(2), 239–257. <https://doi.org/10.1177/1750635219884343>.
- Walker, Christopher. (2016). The Authoritarian Threat: The Hijacking of “Soft Power”. *Journal of Democracy*, 27(1), 49–63. <https://doi.org/10.1353/jod.2016.0007>.
- Wendt, Alexander. (1992). Anarchy is what states make of it: the social construction of power politics. *International Organization*, 46(2), 391–425. <https://doi.org/10.1017/S0020818300027764>.
- Wendt, Alexander. (1995). Constructing International Politics. *International Security*, 20(1), 71–81. <https://doi.org/10.2307/2539217>.
- Wigell, Mikael ja Vihma, Antto. (2016). Geopolitics versus geoeconomics: the case of Russia’s geostrategy and its effects on the EU. *International Affairs (London)*, 92(3), 605–627. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.12600>.
- Ydinenergialaki 11.12.1987/990. Saatavilla osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1987/19870990#L2P4>.
- Yun Chee, Foo. (2022). EU bans RT, Sputnik over Ukraine disinformation. *Reuters*. Julkaistu 2.3.2022. Viitattu 20.7.2023. Saatavilla osoitteessa

<https://www.reuters.com/world/europe/eu-bans-rt-sputnik-banned-over-ukraine-disinformation-2022-03-02/>.

Zarakol, Ayşe. (2017). States and ontological security: A historical rethinking. *Cooperation and Conflict*, 52(1), 48–68. <https://doi.org/10.1177/0010836716653158>.

Liitteet

Liite 1. Aineistoluettelo

- RT. (25.12.2021). Finland & Sweden in NATO would trigger response – Russia. Julkaistu 25.12.2021. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/544413-nato-sweden-finland-russia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (9.2.2022). Top MP resigns over ‘poorly formulated’ Ukraine tweet. Julkaistu 9.2.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/548785-top-mp-resigns-over-poorly/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (26.2.2022). Finland NATO initiative cracks vote threshold. Julkaistu 26.2.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/550724-finland-referendum-nato-russia-border/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2.4.2022). Finland can join NATO without referendum – president. Julkaistu 2.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553181-finland-nato-membership-polls/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (3.4.2022). NATO makes offer to Finland and Sweden. Julkaistu 3.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553236-nato-says-finland-sweden-can-join-quickly/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (5.4.2022). Finland reveals timeline of possible NATO accession. Julkaistu 5.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553313-finland-nato-accession-discussion/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (8.4.2022). NATO responds to Finnish plan. Julkaistu 8.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553526-finland-nato-russia-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (9.4.2022). Swedish opposition may change stance on NATO. Julkaistu 9.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553612-sweden-reconsiders-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (11.4.2022). Timeline for new NATO expansion revealed – media. Julkaistu 11.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553659-nato-finland-sweden-ukraine/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.4.2022a). Nordic leaders betraying their national interests – Russia. Julkaistu 13.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta

- <https://www.rt.com/russia/553807-finland-sweden-nato-interests/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.4.2022b). Finland and Sweden expand on NATO plans. Julkaistu 13.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553815-finland-sweden-nato-ukraine/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.4.2022a). Russia comments on outcome of Sweden and Finland joining NATO. Julkaistu 15.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553927-sweden-finland-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.4.2022b). Finland reveals NATO plans. Julkaistu 15.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/553955-finland-opens-up-about-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (26.4.2022a). Finland welcomes NATO for wargames. Julkaistu 26.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/554516-finland-nato-naval-drills/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (26.4.2022b). NATO member pledges to block Sweden and Finland's candidacy. Julkaistu 26.4.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/554563-croatia-sweden-finland-nato-bosnia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2.5.2022). Russia's neighbor set to announce NATO bid – media. Julkaistu 2.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/554852-finland-nato-announcement-bid/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (9.5.2022). Sweden's ruling party to reveal its stance on NATO. Julkaistu 9.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555195-sweden-decision-party-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (11.5.2022). UK signs new 'pre-NATO' security deals. Julkaistu 11.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/555319-uk-sweden-finland-security/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (12.5.2022a). Finnish leaders make statement on NATO. Julkaistu 12.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555342-finland-nato-membership-bid/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (12.5.2022b). Finland's NATO membership will trigger response – Moscow. Julkaistu 12.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555360-moscow-finland-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (12.5.2022c). Media names date of Sweden's NATO bid. Julkaistu 12.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555366-sweden-nato-application-date/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.5.2022a). No direct threat from Russia – Finland. Julkaistu 13.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555409-finland-ukraine-nato-envoy/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.5.2022b). Russia could halt gas supplies to Finland – media. Julkaistu 13.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/business/555414-russia-gas-supplies-finland/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.5.2022c). NATO applicant to call Putin – media. Julkaistu 13.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555456-finnisih-president-to-call-putin-on-nato-bid/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.5.2022d). Baltic will be 'NATO sea' – EU member. Julkaistu 13.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/555457-latvia-nato-sea-baltic-finland/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (14.5.2022). Russia updates position on Baltic nukes. Julkaistu 14.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/555470-nuclear-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.5.2022a). Finland 'not afraid' of Russia – minister. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555497-finland-panic-nato-russia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.5.2022b). Finland officially decides to join NATO. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555509-nato-finland-join-statement/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.5.2022c). NATO 'confident' of overcoming Turkey's objections. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555515-nato-finland-sweden-turkey/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.5.2022d). Sweden approves NATO membership bid. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555521-sweden-to-join-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.5.2022e). Military support ready for NATO applicants – US. Julkaistu 15.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555526-us-nato-sweden-finland-assistance/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (16.5.2022a). Russia promises response to new NATO expansion. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/555537-finland-sweden-nato-russia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (16.5.2022b). Finns & Swedes won't benefit from NATO – think-tank head. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555536-finland-sweden-nato-oberg/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (16.5.2022c). Senator reveals when US could approve NATO bids. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555555-nato-sweden-finland-mcconnell/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (16.5.2022d). Putin outlines position on looming NATO enlargement. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/555565-putin-outlines-position-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (16.5.2022e). Sweden and Finland refuse to extradite terrorists – Turkish media. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555571-turkey-sweden-finland-terrorists/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (16.5.2022f). Turkey opposes Finland and Sweden's NATO bids – Erdogan. Julkaistu 16.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555584-turkey-no-to-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (17.5.2022a). NATO members make new security vows to Finland and Sweden. Julkaistu 17.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555592-nato-security-finland-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (17.5.2022b). NATO issues response to Turkish terrorism concerns. Julkaistu 17.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555596-nato-turkey-objections-terrorists/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (17.5.2022c). Finnish Parliament votes in favor of NATO membership. Julkaistu 17.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555622-finnish-parliament-votes-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (17.5.2022d). Turkey's list of demands to NATO revealed. Julkaistu 17.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555655-turkey-opposes-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (18.5.2022a). Sweden and Finland hand in NATO applications. Julkaistu 17.5.2022. Viitattu 11.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555663-finland-sweden-letters-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (18.5.2022b). Turkey outlines expectations from NATO. Julkaistu 18.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555687-turkey-nato-expectations/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (18.5.2022c). Another NATO leader voices opposition to Sweden and Finland. Julkaistu 18.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555719-croatia-sweden-finland-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (19.5.2022a). Helsinki comments on hosting NATO bases or nukes. Julkaistu 19.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555730-finland-nato-nukes-bases/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (19.5.2022b). Turkey names conditions for U-turn on Finland and Sweden's NATO bid – media. Julkaistu 19.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555762-turkey-list-demands-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (19.5.2022c). NATO expansion 'not a threat' – Biden. Julkaistu 19.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555771-biden-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (20.5.2022). NATO applicant arms terrorists – Turkey. Julkaistu 20.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555824-sweden-kurdish-terrorists-turkey/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (21.5.2022). Top Finnish lawmaker balks at Turkey's NATO threat. Julkaistu 21.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/555892-finland-speaker-balks-turkey-nato-threats/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (24.5.2022). Key NATO member to set out terms for aspirants. Julkaistu 24.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556001-turkey-demands-nato-expansion/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (25.5.2022). Finland and Sweden can't join NATO until Turkey's concerns are met – Ankara. Julkaistu 25.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556098-turkey-nato-meeting-sweden-finland/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (27.5.2022a). NATO aspirant hosts bloc's warships. Julkaistu 27.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556185-finland-sweden-nato-drills/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (27.5.2022b). NATO chief names conditions for Finland and Sweden. Julkaistu 27.5.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556193-nato-finland-sweden-conditions/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (29.5.2022). Finland to deploy F-35s near Santa Claus village. Julkaistu 29.5.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556284-finland-f-35-jets-northern-region/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (30.5.2022). Turkey won't let 'terrorism supporters' join NATO. Julkaistu 30.5.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556314-erdogan-terrorism-supporters-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2.6.2022). Britain and US pressure NATO hopefuls – Turkish media. Julkaistu 2.6.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556501-turkey-nato-parliamentary-assembly/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (8.6.2022). Turkey's NATO wish list revealed by media. Julkaistu 8.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/556827-turkey-nato-finland-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (12.6.2022). Finland won't join NATO without Sweden – president. Julkaistu 12.6.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557044-finland-sweden-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (13.6.2022). NATO surprised by Turkish opposition to new applicants. Julkaistu 13.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557093-stoltenberg-turkey-nato-sweden-finland/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (14.6.2022). Turkey reveals position on NATO expansion ahead of summit. Julkaistu 14.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557119-turkey-nato-summit-expansion/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.6.2022). Turkey comments on timeline for aspiring NATO members. Julkaistu 15.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557185-turkey-reveals-sweden-finland-nato-timeline/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (21.6.2022). Finland comments on prospects of joining NATO. Julkaistu 21.6.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557531-finland-turkey-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (23.6.2022). NATO chief 'cannot guarantee' membership for Finland and Sweden. Julkaistu 23.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/557667-nato-sweden-finland-turkey/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (28.6.2022). Turkey reaches NATO deal with Finland and Sweden. Julkaistu 28.6.2022.
Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558027-turkey-finland-sweden-nato-deal/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (29.6.2022). NATO to add two new members. Julkaistu 29.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558070-finland-sweden-nato-pace/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (30.6.2022). Turkey issues new NATO warning to Sweden and Finland. Julkaistu 30.6.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558167-sweden-finland-nato-turkey/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (1.7.2022). Kremlin comments after European leader vows no more hockey with Putin. Julkaistu 1.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/sport/558209-niinisto-putin-ice-hockey/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (5.7.2022a). Finland and Sweden move closer to NATO membership. Julkaistu 5.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558378-finland-sweden-nato-accession-protocols/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (5.7.2022b). Kremlin comments on possible NATO base in Finland. Julkaistu 5.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/558400-nato-base-finland-kremlin/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (6.7.2022a). First member ratifies new NATO expansion. Julkaistu 6.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558449-canada-ratifies-sweden-finland-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (6.7.2022b). More NATO members ratify Finland and Sweden – media. Julkaistu 6.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558514-four-nato-members-ratify-accession/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (12.7.2022). Biden asks Senate to ratify new NATO expansion. Julkaistu 12.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/558807-biden-senate-ratify-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (19.7.2022). Turkey may still ‘freeze’ NATO expansion – Erdogan. Julkaistu 19.7.2022. Viitattu 12.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/559203-erdogan-freeze-nato-finland-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (4.8.2022). US Senate approves NATO expansion. Julkaistu 4.8.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/560179-us-senate-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (10.8.2022). NATO ‘stronger than ever’ – Biden. Julkaistu 10.8.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/560562-biden-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (13.8.2022). Macron approves NATO enlargement. Julkaistu 13.8.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/560788-macron-sweden-finland-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (29.9.2022). NATO hopeful holds rare air drills. Julkaistu 29.9.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/563690-finland-road-fighter-jet-drills/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (7.10.2022). Erdogan will only back one Nordic country's NATO bid. Julkaistu 7.10.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/564224-erdogan-nato-finland-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (26.10.2022). Contents of Finland's bill on NATO membership revealed – media. Julkaistu 26.10.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/565377-finland-nato-bill-details/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (29.10.2022). NATO applicant outlines stance on hosting nuclear weapons. Julkaistu 29.10.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/565591-finnish-pm-nato-nukes-bases/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (3.11.2022). Turkey criticizes NATO applicants over lack of progress. Julkaistu 3.11.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/565859-turkey-extraditions-finland-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (7.11.2022). NATO applicant clarifies stance on nuclear weapons. Julkaistu 7.11.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/566072-finland-nuclear-weapons-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (11.11.2022). Germany urges Hungary and Türkiye to allow NATO expansion. Julkaistu 11.11.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/566319-germany-warning-nato-ratification/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (4.12.2022). Finland outlines reasons for seeking NATO membership. Julkaistu 4.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/567634-finland-nato-russia-nuclear/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (5.12.2022). Finnish parliament to vote on NATO membership. Julkaistu 5.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/567700-finland-parliament-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (6.12.2022a). Ankara reiterates demands to NATO aspirants. Julkaistu 6.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/567747-turkiye-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (6.12.2022b). Türkiye says NATO applicant has not honored its demands. Julkaistu 6.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/567779-turkiye-nato-finland-embargo/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (10.12.2022). Moscow blasts Finland over ‘unacceptable’ flag stunt. Julkaistu 10.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/568019-moscow-finland-unacceptable-act-flag/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (27.12.2022). Cold embrace of enmity: How one of Moscow's closest neighbors betrayed its neutrality and national interests to confront Russia. Feature-juttu. Julkaistu 27.12.2022. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/russia/568940-finland-new-champion-of-russophobia/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (18.1.2023). EU sets up ‘nuclear’ stockpile on Russian border. Julkaistu 18.1.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/570040-finland-eu-nuclear-emergency-stockpile/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (24.1.2023). NATO applicant may abandon unity – FM. Julkaistu 24.1.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/570390-finland-sweden-nato-membership/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (29.1.2023). Russia may be linked to Stockholm Koran burning – Finnish FM. Julkaistu 29.1.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/570656-finland-russia-koran-burning/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (30.1.2023). NATO hopeful could be ‘shocked’ by Türkiye – Erdogan. Julkaistu 30.1.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/570663-turkiye-sweden-finland-response-different/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (2.2.2023). US senators issue NATO ultimatum to Türkiye. Julkaistu 2.2.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/570883-us-senators-turkiye-nato-fl16/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (7.2.2023). Finnish president speaks on chances of NATO bid without Sweden. Julkaistu 7.2.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/571119-finlands-president-speaks-nato-bid-sweden/>. Vaatii VPN-yhteyden.

- RT. (15.2.2023). Swedish PM issues update on NATO prospects. Julkaistu 15.2.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/571504-sweden-premier-nato-membership-finland/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (1.3.2023a). Erdogan portrait torched in Finland ahead of NATO vote – media. Julkaistu 1.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/572265-erdogan-portrait-burned-helsinki/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (1.3.2023b). EU nation’s MPs greenlight joining NATO. Julkaistu 1.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/572279-finland-parliament-join-nato-bill/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (15.3.2023). NATO hopeful says Ankara ready to ‘fulfill promise’. Julkaistu 15.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573042-nato-finland-turkiye-erdogan/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (17.3.2023). Erdogan gives green light to NATO applicant. Julkaistu 17.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573148-erdogan-approves-finland-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (25.3.2023). Two NATO members blocked from Biden's ‘democracy’ summit – media. Julkaistu 25.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573595-biden-hungary-turkiye-summit-democracy/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (27.3.2023). Hungary ratifies NATO expansion. Julkaistu 27.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573699-hungary-ratifies-finland-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (31.3.2023). Nordic nation cleared to join NATO. Julkaistu 31.3.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573898-t%C3%BCrkiye-nato-finland-application/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (1.4.2023). Erdogan rubber-stamps Nordic nation’s NATO membership. Julkaistu 1.4.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/573984-erdogan-finland-turkiye-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (4.4.2023). Finland officially joins NATO. Julkaistu 4.4.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/574122-finland-joins-nato-announcement/>. Vaatii VPN-yhteyden.
- RT. (7.4.2023). Embracing the empire: What does NATO accession mean for the once famously neutral Finland? Feature-juttu. Julkaistu 7.4.2023. Viitattu 13.7.2023.

Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/574275-political-death-or-vital-move/>.
Vaatii VPN-yhteyden.

RT. (9.4.2023). Fyodor Lukyanov: Finland may come to regret joining NATO when everyone sobers up. Analyysi. Julkaistu 9.4.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/574410-finland-may-come-regret/>. Vaatii VPN-yhteyden.

RT. (10.4.2023). Hungary reveals letters from citizens of NATO applicants. Julkaistu 10.4.2023. Viitattu 13.7.2023. Saatavilla osoitteesta <https://www.rt.com/news/574496-hungary-finland-sweden-nato/>. Vaatii VPN-yhteyden.